

Anastasia Novych

**SENSEI
zo Šambaly**

Kniha II

Bratislava 2022

Pred Pravdou sa neschováš, pred **Múdrostou** neukryješ. Na Zemi nie je nič **tajné**, čo by sa jedného dňa nestalo skutočnosťou. Ľudský život a smrť, to je prúd jediného procesu. **Pochopiť** minulosť, **znamená** naučiť sa prekonávať nástrahy súčasnosti. **Vystúpiť** z neho je možné, len keď sa staneme Človekom!

Kniha bola zostavená podľa zápiskov z denníka bývalej maturantky, ktorý zachytáva udalosti leta roku 1991.

Kontaktná adresa: Vydavateľstvo Biely Lotos s.r.o.

tel: +421 905 216 325

info@bielylotos.sk

www.bielylotos.sk

Prvýkrát vydalo v roku 2005

OLMA-PRESS, Moskva

Copyright © Anastasia Novych, 2003

Z ruského originálu Сэнсэй. Исконный Шамбалы

preložil kolektív prekladateľov MSH ALLATRA

Obálka KRM Advertising s. r. o.

Vydalo Vydavateľstvo Biely Lotos s.r.o.

ako svoju 8. publikáciu

ISBN 978-80-973880-7-2

Prológ

„Ale predsa všetko nie je také zlé. Tým skôr, ak si sa rozhodol zostať, daj im ešte jednu šancu a dovoľ mi...“

V tej chvíli nevedno odkiaľ nad morom zavial ľahký vánok a oživil mesačnú cestičku. Tá sa očarujúco zatrblietala svojimi striebřistými odtieňmi a lákala do tajomnej diaľky. Príroda akoby úmyselne pokúšala Stvorenie, z jednej strany ho obklopovala svojou večnosťou, a z tej druhej – prirodzenou pozemskou krásou. Očividne sa v tomto nenápadnom poryve ukrývalo akési skryté, len jej jedinej známe tajomstvo.

„Ak to tak veľmi chceš, nech sa páči, skús to. Kým sme tu, čas ešte máme... Ale pole už dávno dozrelo. A neúnavne sa množiaci burina začína už príliš zafažovať zem... Osev sa ukázal byť slabý napriek tomu, že sa oň starali: sekundy ilúzie mu zatienili realitu večnosti.“

„A predsa len dúfam, že nájdem...“

Ďalší poryv vetra odniesol slová kamsi do nekonečného priestoru. Dve časti Stvorenia sa opäť spojili vo svojej podstate. Rozhostilo sa krátke ticho. A iba oheň ticho praskal horiacimi vetvami. Priložené jemné vetvičky sa rýchlo menili na zuhoľnatenu beztvarú kôpku popola. Zvlášťne, že uplynul len okamih, a akoby tejto čudnej hmoty nikdy nebolo, doslova akoby vôbec neexistovala.

**„Kameň, ktorý spadol do piesku,
to je šelest zrníek piesku.
Vlnobitie, to je šelest zrníek piesku.
Tvoj rýchly beh,
Stopa v piesku, to je šelest
zrníek piesku.
Život, to je len krok,
A roky v ňom, sú šelestom
zrníek piesku.“**

Rigden Djappo

1

Všetci sa bežali kúpať. Konečne nastal moment, keď Sensei zostal sám. Stál na plytčine a postupne si zvykal na studenú morskú vodu. Využila som jeho samotu a začala mu rozprávať svoj zvláštny sen o Červenom Jazdcovi, ktorý sa mi prisnil minulú noc. Tento neobyčajný výjav ma ohromil svojou nebývalou reálnosťou, jasnosťou a emocionálnosťou. Keď som o tom rozprávala Senseiovi, poťažovala som sa, že si nijako nemôžem spomenúť na jeho zmysel, len si spomínam, že to bolo pre mňa veľmi dôležité. Napriek môjmu očakávaniu, že mi úplne vysvetlí tento sen z fyziologického aj filozofického hľadiska, Sensei sa len usmial, akosi záhadne sa na mňa pozrel a povedal:

„Príde čas a všetko sa dozvieš.“

Tieto slová mimoriadne zaujali moju osobu, no Sensei k tomu už nič viac nedodal. Nechal ma v úplných rozpakoch a pripojil sa ku skupinke chlapcov, ktorí sa už poriadne rozšantili, a snažili sa zastaviť svojimi bohatierskymi telami približujúce sa vlny. „Zvláštny sen. Zvláštna odpoveď. Čo by to všetko mohlo znamenať?“ znovu som sa zamyslela.

Z opodiaľ pozorujúc Senseia, neprestávala som sa už po neviem koľkýkrát diviť, aký prirodzený bol v najrôznejších sférach reality. V našej partii sa prakticky ničím

nelíšil, snáď len väčšou vytrvalosťou a skvelým zmyslom pre humor. Ale stačilo len, obrazne povedané, dotknúť sa strún jeho duchovného života, a už začali vydávať prekrásnu melódiu, očarujúcu svojou neobyčajnou vznešenosťou, jednoduchosťou, jemnosťou a zároveň nezvyčajnou múdrosťou, ktorá k nemu priam priťahovala...

Prekvapivo záhadný Človek. Keď som analyzovala minulosť, narazila som na zaujímavý postreh: všetko, s čím alebo s kým Sensei prichádzal do styku, sa začínalo postupne meniť. Bolo pre mňa nepochopiteľné, ako to robil? Keď si vezmem napríklad môj osud. Veď ešte pred pol rokom bolo moje telo, bez ohľadu na mojich sedemnášť rokov, na pokraji smrti. A v tomto ťažkom období, kedy sa nado mnou prakticky vznášala úplná beznádej, a oči mojich blízkych boli plné žiaľu a súcitu, práve v tejto „poslednej chvíli“ som stretla majstra východných bojových umení – Senseia, ktorého poznatky a možnosti zjavne presahovali rámec bežnej každodennosti. Sensei doslova zmenil nielen môj osud, ale aj celé moje vnímanie sveta. Teraz som si už úplne istá, že toto stretnutie nebolo v žiadnom prípade šťastnou náhodou, ako som si pred tým myslela. Keď som si poskladala všetky „nečakané náhody“, ktoré ma neúprosne priviedli k určitým dôsledkom v mojom živote, prišla som k presvedčeniu, že toto stretnutie bolo skôr zákonitosťou, prejavom čejsi vôle zhora. A ak som vďaka Senseiovi predsa len zostala nažive, tak to znamená, že to Nieкто potreboval.

Ale prečo? A na čo? Čo také je v mojich silách aby som urobila, že ma kvôli tomu ponechali? Je ťažké domýšľať si niečo, o čom nevieš. A ako je možné plne pochopiť úmysel Vyšších síl? Veď náhodné stretnutie, slovo, dokonca aj čin bez slov môže spustiť reťaz udalostí, ktorá nepozorovane povedie k nejakým globálnym zmenám, buď u jednotlivcov, alebo v celospoločenskom meradle. No obyčajný človek, ktorý dal tento prvotný impulz, si pravdepodobne ani nebude vedomý

celkového výsledku svojho skutku, pretože žije v malom, obmedzenom svete myšlienok, obklopený výhradne „svojou realitou“. A najpozoruhodnejšie je to, že každý človek denne, dokonca bez toho, aby o tom vedel, prispieva na základe svojej slobodnej voľby svojim malým vkladom do tejto stále sa nabaľujúcej snehovej gule nadchádzajúcich udalostí.

Intuitívne som cítila, že rozlúštenie pravého zmyslu môjho osudu sa skrýva v tomto tajomnom sne. A ako človek zvedavý, chcela som zistiť všetko hneď, a pokiaľ možno čo najpodrobnejšie. No tajomstvo zostávalo tajomstvom.

2

Po chutných raňajkách sa naša veľká skupina blažene rozvalila na piesku a vystavila svoje telá nežným lúčom ranného slnka. Naša spoločnosť je partia nadšencov rôzneho veku, ktorých spája spoločný záujem o východné bojové umenia (a nielen to), a tiež mimoriadna a úprimná úcta k nášmu trénerovi Igorovi Michajlovičovi, ktorého sme priateľsky nazývali Sensei.

Sensei je naozaj neobyčajná osobnosť. Navonok sa od skupiny ničím nelíšil. Mladý svetlovlasý muž športovej postavy. Snáď len jeho neobyčajné prenikavé a múdre oči by si mohol na prvý pohľad všimnúť vnímavý pozorovateľ. A tak... Vekom a vážnosťou sa skôr odlišoval náš štyridsaťročný psychoterapeut Nikolaj Andrejevič. Serióznosťou – Voloda, dávny Senseiov priateľ, ktorý viedol akýsi oddiel špeciálnych jednotiek, ako sa medzi ľuďmi hovorí – „specnaz“. Veličelským hlasom – Viktor, náš starší senpai, mladý chlapec, ktorý pracoval u polície. Nadšením, žartíkmi a nevyčerpatelným humorom Žeňa a jeho kamarát Stas, vysokí chlapi s atletickou postavou z pokročilejšej skupiny. No a mladosťou Ruslan a Jura, a tiež naša rozjarená skupinka, ktorá kedysi videla veľa filmov o východných bojových umeniach, a potom sa vydala hľadať dobrého Učiteľa, a natrafila na takú

studnicu znalostí ako je Sensei. Ani sme len netušili, že také jedinečné osobnosti existujú na tomto božom svete. Naša rozjarená skupinka, to je Andrej, Kosťa, Slávko, Tatiana a ja. Tento rok nám už „odzvoniť“ posledný školský zvonček a prebehlo perné obdobie záverečných skúšok. Za nami sú školské roky a pred nami celý život so svojimi trápeniami a radosťami, víťazstvami a porážkami, vzostupmi a pádmi. A my sme boli práve v tom neurčitom „strede“, ktorý sa nám zdal byť najlepším časom na „vydýchnutie“.

Boli sme ešte len tretí deň na nezabudnuteľnej dovolenke so Senseiom na morskom pobreží. No aké to boli dni! Boli to také zlaté časy, kedy má človek možnosť nielenže si odpočinúť v spoločnosti svojich najlepších priateľov, ale tiež sa naplniť skvelými zážitkami, a čo je najdôležitejšie, múdrosťou z úprimných rozhovorov so Senseiom.

Slávko a Jura na čele s Volodom išli podľa vojenského zvyku drhnúť riady pieskom, pretože dnes ráno boli na rade oni. Pričom mladší chlapci nemali žiadne námietky. Stačilo im jedno jemné napomenutie v podobe hlbokého veliteľského hlasu Volodu: „Ideme!“, aby s nadšením schytili hrnce. Táto komická situácia vyvolala celý rad vtipov namierených na Volodu. No Voloda bez rozpakov po vojensky povedal:

„Poriadok je poriadok.“

V rukách Nikolaja Andrejeviča sa znovu objavila kniha, s ktorou sa už tretí deň nemohol rozlúčiť, a z ktorej si čas od času niečo prečítal. Súdiac podľa otázok, ktoré kládol počas rozhovoru Senseiovi, kniha určite nejako súvisela s jeho psychoterapeutickou činnosťou. Diskutoval o tom, že psychológia je, žiaľ, ešte mladá veda, a že dobrý psychológ dnes musí byť aj dobrým filozofom, pretože práve filozofii stáli pri prvotných zdrojoch rozvoja psychológie.

„Tak si vezmite, napríklad, jedného z prvých zakladateľov psychológie – Sokrata. Počúvajte, aké pozoruhodné

slová napísal.“ Nikolaj Andrejevič otvoril založenú stránku a nahlas prečítal. „Ako nemožno liečiť oči oddelene od hlavy a hlavu oddelene od tela, tak nemožno liečiť telo bez toho, aby sme liečili dušu...“ A ešte: „Veď liečiť dušu... treba pomocou zodpovedajúcich zaklínadiel, a to nie je nič iné ako správne slová,“ Nikolaj Andrejevič dal na posledné slová zvláštny dôraz, „a od týchto slov sa v duši zakorení rozvážnosť, a jej zakorenenie a prítomnosť uľahčuje zavedenie zdravia aj do oblasti hlavy, aj do celého tela.“

Nikolaj Andrejevič sa odmlčal, očami prebehol stránku, a potom pokračoval:

„Keď moje slová začul Kritón, vykrikol: 'Môj Sokrates, bolesť hlavy by bola pre mladého muža skutočným Hermesovým darom, ak by ho prinútila kvôli hlave zdokonaľiť aj svoj rozum!'“

„To je presné,“ zasmial sa Sensei.

„Vidíte, bolo to napísané pred štrnástimi storočiami, ale je to stále aktuálne.“

„Určite, pretože múdrosť nepozná čas.“

„Áno, ako to správne poznamenal Sokrates.“

„Sokrates len odovzdal to, čomu ho učili. Sokrates by nebol Sokratom, keby na svojej púti nestretol Kritóna, ktorého zaujala Sokratova duševná krása, a ktorý mu dal náležité vzdelanie. Preto sa hlboko mýlite, keď si myslíte, že psychológia pochádza od Sokrata. To, čo Učiteľ odovzdal Sokratovi a potom neskôr jeho potomkom, to je len vzdialená ozvena skutočných znalostí ľudí dávnoveku... Psychológia je oveľa staršia veda, ako sa predpokladá. A vôbec nie je nová. Jej praotcami a zakladateľmi vonkoncom nie sú Sokrates, William James, a už vôbec nie Le Bon, Sigmund Freud, Alfred Adler a iní. Títo ľudia sa len snažili cez prizmu svojho svetonázoru po zrnkách čiastočne obnoviť to, čo bolo kedysi ľuďom dané ako celok, a čo bolo časom ľahkovážne stratené... A celkovo, korene tejto vedy siahajú do hľbokej minulosti.“

„Psychológia... ako veda... do hlbkej minulosti?!“ úprimne sa začudoval Nikolaj Andrejevič.

„Áno, práve ako veda,“ potvrdil Sensei. „Ľudia v dávnych časoch mali také znalosti, ku ktorým majú súčasní ľudia ešte veľmi ďaleko. Kým dnes sa psychológia pokúša skúmať iba štruktúru osobnosti, všeobecné zákonitosti, zákony komunikácie medzi ľuďmi, tak pre ľudí dávnych čias to bola len povrchná filozofia, pretože oni mali oveľa podrobnejšie znalosti psychológie – ovládali rôzne psychotechniky. Študovali hlbiny seba, svojej duše, a nie svojho Ega. A veda 'psychológia' začína práve od štúdia seba samého. A čím lepšie človek pozná seba, tým lepšie bude chápať nielen druhých, ale aj celý svet ako celok.“

„Prepáč, ale aj v súčasnej psychológii existuje dosť veľa rôznych psychotechník.“

„Áno, ale akých psychotechník? Spravidla tých najelementárnejších, a všimni si, že väčšinou zameraných na materiálnu podstatu. Vari je možné súčasné ľudstvo pri dnešnej úrovni rozvoja psychológie označiť za duchovne rozvinutú spoločnosť? Samozrejme, že nie. Pretože súčasná psychológia zahŕňa v podstate nízku úroveň – snaží sa vyriešiť problémy konfliktov, vyvolaných ľudským Egom. Jednoducho povedané, varí sa vo vývare Živočišnej podstaty, napriek tomu, že jej úlohou je pochopiť ľudskú dušu. Pri takom pomere 'teórie' a 'praxe' aj sami chápete, aká rozporuplná budúcnosť ju čaká. Takže celkovo sa súčasná psychológia snaží uzmierniť egoizmus s veľikáštvom.“

„No, to je v zásade jedno a to isté,“ dôsledne poznamenal psychoterapeut.

„To je to, čo chcem povedať,“ zdôraznil Sensei a dával pritom Nikolajovi Andrejevičovi možnosť, aby hlbšie porozumel zmyslu jeho slov. „V žiadnom prípade neznižujem význam psychológie v súčasnom svete. Je to dobrá disciplína, potrebná. Naozaj ju treba rozvíjať, veď pomáha ľuďom zbavovať sa stresov, bojovať

so svojimi strachmi. Ale natíska sa mi tu jedna otázka, doktor. Povedzte mi, prosím, prečo sa žiadnemu z psychológov nijako nedarí urobiť si poriadok vo svojej hlave, ale pritom sa pokúšajú vliezť do cudzej hlavy?“

„No... ako prečo?“ dal si na čas Nikolaj Andrejevič a po krátkej pauze živo odpovedal: „Veď tiež musia niečo ješť.“

Veselo sa zasmiali, a potom psychoterapeut pokračoval v rozhovore.

„Ak mali ľudia v dávnych časoch také znalosti, potom podľa všetkého museli mať zlatý vek.“

„Presne tak. Tak to aj bolo.“

Nikolaj Andrejevič sa zamyslel, a potom sa opýtal:

„A aké dávne časy máte na mysli? V našej civilizácii?“

Všimla som si, že sa Nikolaj Andrejevič so Senseiom bavil chvíľu priateľsky a tykal mu, potom zasa prechádzal na úctivé vykanie.

„Ja by som, samozrejme, počiatok našej civilizácie ani dávnyimi časmi nenazval. Naša civilizácia existuje len nejakých dvanásť tisíc rokov. Hoci v počiatkoch jej rozvoja bola ľudstvu daná určitá časť znalostí, a to aj z oblasti psychológie.“

„Boli im dané znalosti? Zaujímavé, a komu boli dané?“

„Tieto znalosti boli roztrúsené po celom svete: v Európe, Ázii, Afrike, Južnej aj Severnej Amerike. Mudrci kmeňov starého Egypta, Indie, Mezopotámie, Sibíri, Číny ich chránili ako tajné znalosti. No napriek širokému geografickému rozptylu zasvätencom boli tieto znalosti postupom času aj tak stratené. Kvôli tomu ste teraz vy, páni, nútení objavovať koleso nanovo.“

„Aj tak je to zvláštne. Ako tieto znalosti mohli dostať ľudia na rôznych kontinentoch a navyše v kmeňoch? A najzaujímavejšie je, kto im ich mohol odovzdať? Veď pokiaľ viem, kedysi oceán predstavoval neprekonateľnú prekážku. Preletieť ho nebolo na čom, a preplávať ho bolo prakticky nemožné.“

„Jednoducho vo vašich predstavách na to, aby sa to udialo, je nevyhnutná nejaká technika, alebo v krajnom prípade nejaký prístroj. Ale ľudia z dávnych dôb si vystačili so svojimi schopnosťami. Nie nadarmo som spomínal ich detailné znalosti ľudskej psychiky. Veď oni dokázali ovládať svoje schopnosti. A to, o čom sa dnes vedú spory – levitácia, telekinéza, teleportácia, telepatia a podobne – to bola pre ľudí dávnych dôb bežná realita. Bolo to rovnako prirodzené, ako je pre nás napríklad, jazda na bicykli alebo plávanie...“

„No to je teda niečo!“ nevhodne vpadol do rozhovoru Ruslan, ktorý bol rovnako ako my náhodným poslucháčom diskusie „majstrov“. „Také znalosti by sa nám hodili! Zachce sa ti – poletíš. To je super! A dá sa to naučiť, Sensei?“

Sensei sa pozrel na chlapca najprv vážne, no potom sa na jeho tvári objavil ľahký úsmev.

„Samozrejme, je to možné.“

„A ako, keď sa na to pozrieme detailnejšie?“ pokúsil sa „múdro“ položiť otázku Ruslan.

Sensei chvíľu mlčal, díval sa na neho, na tvári mal pritom stále ten sotva badateľný úsmev, a potom povedal:

„Jednoducho. Vieš, hlavný je pritom tvoj prístup, tvoje pranie, vnútorné naladenie a to najdôležitejšie – tvoja veľká túžba vyskúšať si túto levitáciu. Samotný princíp levitácie nie je zložitý. Základ spočíva v tvojej túžbe...“

„No, toto je v podstate pochopiteľné, ale konkrétnejšie... vo fyzikálnom zmysle?“ vyzvedal sa Ruslan a sústredene zvrážtil obočie, úplne ako keby mal pred sebou veľmi ťažký rébus.

„Konkrétnejšie? Nuž, povedzme, že každý človek je generátorom prísne individuálneho torzného poľa. Toto torzné pole pôsobí na fotóny okolitého fyzického prostredia a spolupôsobí s torznými poľami iných jedincov. Nato, aby sa začal efekt levitácie, teda jednoducho

povedané efekt zavisnutia tvojho fyzického tela vo vzduchu, je nevyhnutné pridať určitý impulz pomocou psychickej energie a previesť kinetickú energiu na potenciálnu a naopak. To spôsobuje silný vzostup psychickej energie následkom vylúčenia adrenalínu, ktorý povedie k ohromnému vzruchu torzného poľa iného jedinca, čo sa nevyhnutne prejaví významným nárastom a akceleráciou tvojho energetického potenciálu.

Každý sa pokúšal pozorne započúvať do každého Senseiovoho slova. Ja som v skutočnosti nepochopila ani polovicu z toho, čo povedal, a jednoducho som sa snažila zapamätať si jeho slová, v mysli som si ich opakovala, aby som si ich potom mohla zapísať slovo za slovom do svojho denníka. Nikolajovi Andrejovičovi z toho, čo počul, jednoducho spadla sánka a tváril sa tak nechápavo, úplne ako nejaký prváčik, ktorý sa účastní na obhajobe niečej minimálne doktorandskej dizertácie.

„... Takže všetko závisí od tvojej vnútornej vôle. Veď táto sila je obrovská. Ľudia v dávnych časoch dvíhali do vzduchu obrovské konštrukcie zvané 'vimany' iba silou svojej vôle, teda psychickou energiou sústredenej myšlienky, nehovoriac už o ich vlastných telách. Títo ľudia boli schopní zdvíhať a premiestňovať stovky ton. A prečo sa im to darilo? Pretože títo ľudia mali disciplínu mysle... To najdôležitejšie je koncentrované sústredenie sa na želaný výsledok. Vtedy nastáva akumulácia psychickej energie. V hlave musíš mať len konečný cieľ, presný a jasný. Musíš precítiť a predstaviť si celý tento proces reálne...“

Počas tohto Senseiovoho vysvetľovania sa v Ruslanovej tvári objavil odhodlaný výraz. Chlapec očividne horel túžbou okamžite uviesť slová do praxe.

„Sensei, a tomuto sa treba dlho učiť?“ nadšene zadrmolil Ruslan.

„Nuž, úprimne, ak sa chcete naučiť levitovať celé hodiny, na to je pravdaže potrebný čas. Ale aby ste

sa vzniesli na niekoľko sekúnd – to môže zvládnuť prakticky každý začiatočník.“

„Teda!“ vzrušene povedal Ruslan. „Takže to môžem skúsiť hneď teraz?!“

„A prečo by si nemohol? Všetko je možné, ak veľmi chceš.“

„Ale ako? Čo musím urobiť?“ rýchlo sa vypytoval Ruslan.

„No, v tomto prípade, pri počiatocnom výcviku je veľmi dôležitý rozbeh. Na prvýkrát, samozrejme, nesľubujem, že sa budeš vznášať dlho, no okolo minúty voľného letu – to je úplne reálne. Dlhšie asi sotva vydržíš. V krajnom prípade, po prekonaní kritického bodu, budeš schopný niekoľko sekúnd bežať po vode.“

„Áno? Po povrchu?!“ natešene vykrikol Ruslan.

„Samozrejme... Tu je veľmi dôležitý element rýchlosti a tiež impulzná sila odrazu...“

Vtom som si z nejakého dôvodu spomenula na vodomerky, s akou rýchlosťou a ľahkosťou tento hmyz kľže po vodnej hladine. Spomenula som si na hodiny zoológie a pomyslela som si: „Vzhľadom na nízku hmotnosť a tenkú vrstvu povrchového napätia vody je tento proces, pravdepodobne, celkom možný.“

V našej skupinke nastal veľký rozruch. Ruslan so sústredenou tvárou počúval Senseiove slová a pripravoval sa vyštartovať smerom k moru. Ostatní so záujmom sledovali tento proces. Žeňka so Stasom začali radiť Ruslanovi, ako správne vyštartovať. Andrej s Kostíkom vyjadrili želanie byť nasledujúcimi účastníkmi tohto experimentu. My s Tatianou sme už takmer so závisťou pozerali „na šťastlivca“ Ruslana, ktorý sa ako prvý z našej skupinky vznesie do vzduchu.

A odrazu Kostík s jemu vlastným entuziazmom navrhol, obracajúc sa k Senseiovi:

„A možno by som to namiesto Ruslana mohol skúsiť ja, takpovediac, kvôli čistote experimentu. Predsa len mám o dve kilá menej ako on.“

„O dve kilá, o dve kilá,“ posmešne ho napodobňoval Ruslan. „Kto sa prvý opýtal, ten aj prvý poletí! Postav sa do radu.“

„Ale aký je v tom rozdiel,“ mávol rukou Kostík. „Sensei, možno by sme mohli ísť dvaja naraz? A čo ak sa mu to nepodarí tak, ako treba?“

„To ešte uvidíme, komu sa to nepodarí!“ naježil sa Ruslan. „A vôbec, choď odtiaľto, len mi prekážaš v sústredení...“

Sensei sa len zasmial nad takým chlapčenským zápalom a pokračoval vo svojich inštrukciách:

„Ale čo to tak prežívate, chlapci, všetci si to stihnete vyskúšať, ak budete chcieť. A ešte raz opakujem, to hlavné je dobre sa rozbehnúť...“

„A budem pri tom niečo cítiť... fyzicky?“ horlivo sa vypytoval Ruslan a úkosom sa pozrel na Kostíka, ktorý sa k nemu pokúšal pridať.

„Nepochybne. Určité pocity tam budú. V momente odrazu sa ti napríklad prudko zmení frekvencia tepu. Zvýši sa asi o štyridsať jednotiek. Zmení sa tiež koherencia vlnových procesov v tvojom mozgu. Pri vzlete spočiatku dôjde k úplnému zastaveniu dychu, a potom sa zmení samotný charakter dýchania. Celkove, o pocity si nemusíš robiť starosti. Buď si istý, že už ich máš zaistenú celú škálu. Pre teba je teraz hlavné, aby si sa dobre rozbehol. Pochopil si?“ Ruslan stál úplne napätý, ako sa hovorí, v najvyššej bojovej pohotovosti:

„Pochopil, pochopil,“ hlásil. „A čo ďalej? Ako sa mám odlepiť od zeme?“

Sensei odpovedal:

„Ó, o to sa nestaraj, od zeme sa určite odlepiš. Hlavné je, aby si sa dobre rozbehol. Daj pozor, žiadne cudzie myšlienky. Hlavný je cieľ. Tvoj cieľ je let.“

„Chápem, chápem! Takže, cieľ mám. Myšlienky žiadne. Čo mám robiť ďalej?“

„A ďalej,“ pokračoval Sensei, „sa rozbehneš a... celou silou udrieš Volođu do chrbta.“ A pritom ukázal

na nášho kamaráta zo špeciálnej jednotky. Ten bol práve sklonený a pokojne umýval riady na okraji mora. Áno, pre Ruslanov „počiatočný impulz“ bol Voloďa práve v „štartovacej pozícii“. „A to je všetko! Následnú levitáciu máš určite zaručenú.“

Zavládlo ticho. Všetci prekvapene presunuli pohľad z nášho specnaza Voloďu na Senseia a snažili sa pochopiť, čo sa deje. No táto nemá scénka, ktorá sa zastavila v čase, trvala len chvíľu. Prvý, komu došiel zmysel toho, čo povedal Sensei, bol Nikolaj Andrejevič. Ten vybuchol do takého smiechu, až mu začali tiecť slzy. Ostatným to došlo o niečo neskôr. No keď som „pochopila“ aj ja, vzdych na pobreží sa už celý otriasal od burácajúceho smiechu našej skupiny a „láskavých ústupkov“ Ruslana a Kostíka, ktorí sa navzájom ponúkali k prvému „vzletu“. Dokonca aj naši „službukonajúci“ kamaráti, ktorí sa otočili na všeobecný rehot našej partie, sa ponáhľali pripojiť k nám s neumytými hrncami. Mučení zvedavosťou sa ešte asi desať minút snažili zistiť od našej od smiechu umierajúcej skupiny, čo sa to tu vlastne stalo.

Potom, ako sa všetci trochu upokojili, sa väčšina z nás bežala kúpať a zo srandy na sebe skúšali „novú metódu levitácie“. Až vtedy sa Nikolaj Andrejevič znovu vrátil k rozhovoru s Igorom Michailovičom, ktorý ho zaujímal, a ktorý bol tak bezohľadne prerušený Ruslanovou hlúpou zvedavosťou.

„Nijako mi nejde do hlavy, po prvé, kto mohol odovzdať ľuďom z dávnoveku tieto znalosti, a po druhé, ako mohli tie primitívne kmene pochopiť svojim primitívnym myslením takú vedu?“

„Ide o to, že tieto kmene neboli ani zďaleka primitívne. Boli to preživší potomkovia civilizácie Atlantov. Ich myslenie vonkoncom nebolo také primitívne, ako si myslíš. Bolo presne také isté, ako je to naše. Veď od tej doby sa ľudský mozog vôbec nezmenil. Navyše, oni využívali možnosti mozgu oveľa lepšie a kvalitnejšie ako my.“

„Takže, chceš povedať, že intelektuálne boli omnoho vyspelejší ako my?“

„Možno ti to znie paradoxne, ale je to fakt. Ak to prepočítame na percentá, tak my dnes využívame približne 10% našich možností, zatiaľ čo oni využívali viac ako 50%. Tak si to spočítaj. Takže oni boli päťkrát rozumnejší než my, a to nehľadiac na celý ten iluzórny, 'vysoko technologický' rozvoj dnešnej doby.“

„Ale ako je to možné?“

„Ide o to, že my vo všeobecnosti ešte len začíname s osvojovaním si našich možností. No na počiatku tejto civilizácie mali ľudia vysoký potenciál svojich intelektuálnych možností, a naopak, oni degradovali, teda postupovali od svojich veľkých úspechov k menším. Je to normálne, veď tieto roztrieštené skupiny predstavovali zvyšok minulej, vysoko rozvinutej civilizácie. Následne ich potomkovia stratili bývalé schopnosti a znalosti, takpovediac načisto klesli, a potom opäť začali všetko odznova.“

Celý problém spočíva v tom, že vysoko rozvinuté civilizácie sú veľmi závislé na vonkajších faktoroch,“ Sensei sa pozrel na nebo. „Tak si vezmi napríklad Slnko. Dnešní vedci si myslia, že jeho zdroje vystačia na miliardu rokov. A potom sa môže zväčšiť a zhasnúť, následkom čoho všetko živé na Zemi zmizne. Tak po prvé, toto všetko sú len ich predpoklady a dohady, pretože o Slnku toho vedci vedia len málo. A po druhé, dokonca aj teraz, v ktorúkoľvek sekundu, môže na Slnku nastať megaerupcia nasmerovaná k Zemi. A ak sa také niečo stane, potom do troch dní na Zemi nezostane takmer nič živé. Z ľudstva zostanú v najlepšom prípade len malé roztrúsené skupinky ľudí, ktoré budú musieť čeliť vážnemu problému prežitia. Veď na to, aby sa mohli živiť hoci len rastlinami, musia ich najprv vypestovať a k tomu zase musia získať semená. No ak aj nebudeme brať do úvahy globálnu katastrofu. Jednoducho si predstav,

čo s nami bude, ak nám teraz vezmú elektrinu, plyn, ropu, skrátka všetky výhody civilizácie. Budeme prakticky neschopní prežiť. To sa stalo aj vtedy...“

„Aha, takto sa teda v dejinách objavili 'lovci' a 'zberači',“ smutne sa pousmial doktor, „s nečakanými zábleskami astronomických a matematických znalostí, charakteristickými pre vyššiu civilizáciu.“

„Presne tak. Spočiatku existovali kmene a spoločenstvá. Potom sa v nich začalo prudko rozvíjať náboženstvo. Došlo k uzurpovaniu moci niektorými jedincami, ktorí mali záujem na znížení intelektu más. Je oveľa ľahšie ovládať tupý dav. No a takto sme, drahý Nikolaj Andrejevič, dospeli k tomu, čo máme.“

„Hmm, áno,“ sťažka si povzdychol psychoterapeut, trochu sa zamyslel a dodal: „Ale pravda je, že človek je v prvom rade spotrebiteľom rôznych produktov civilizácie a len malým ohnivkom v reťazci ich reprodukcie. Ale ak nič z toho nebude, ako potom môžeme existovať? Ani dom si nepostavíme. Na to, okrem teoretických znalostí, potrebujeme mať tiež aj množstvo vynálezov civilizácie, tehly, cement, klince a tak ďalej. Takže...“

Nikolaj Andrejevič pokrčil ramenami.

„Takže nám zostáva len chatrč alebo zemľanka,“ zasmial sa Sensei.

„Nuž áno, v lepšom prípade jaskyňa,“ pridal sa k jeho žartovaniu Nikolaj Andrejevič. „Veď keď sa to tak vlastne vezme, čo vie robiť súčasný človek, ak sa ocitne s prírodou jeden na jedného? Naozaj nič rozumné.“

„To je presné... Niektorí zvlášť leniví jedinci nemajú ani len poňatia o elementárnych veciach, napríklad ako a čo vypestovať,“ zažartoval Sensei. „Pre nich potraviny 'rastú' v obchodoch, priamo v polyetylénových obaloch. Čo viac k tomu dodať?“

Keď som to začula, začala som tieto slová „porovnávať“ so svojou osobou. Pritom som sa pokúsila rýchlo si spomenúť na chalupárske skúsenosti mojej rodiny, čo a ako moja mamka sadila na záhradke. A vôbec,

čo viem robiť, a čo nie. Ukázalo sa, že medzier v „elementárnych veciach“ mám tak veľa, až som sa sama zhrozila. A rozhodla som sa v rámci možností, nech by to stálo čokoľvek, že skúsím dobehnúť to, čo som premeškala. Naplánovala som si, že po príchode domov sa povypytyjem staršej generácie na to, ako preživali v čase vojny, keď naokolo boli drsné podmienky, hlad, ničenie. A tiež som si dala za cieľ, že sa budem primerane svojim schopnostiam zúčastňovať na týchto veciach a skutočne sa naučím, ako hovorí Sensei, to „elementárne“. Veď keď vás niekto núti niečo robiť, to je jedna vec, no keď sami horíte túžbou niečomu sa naučiť – to je úplne iné.

Naši „majstri“ sa znovu zasmiali svojim vtipom, a potom Sensei navrhol:

„Dobre, doktor, dosť už rečí o 'smutných' veciach, poďme sa okúpať.“ A pri pohľade na polohu slnka na oblohe filozoficky dodal: „Kým ešte máme takú možnosť.“

3

Keď sa do chuti vykúpali, Stas so Žeňom sa rozhodli, že sa prevezú po vode na nafukovacom člne, že sa budú potápať s potápačským prístrojom a podľa možnosti si zarybárčia. Ako spolucestujúci sa k nim ochotne pridal Voloďa s Viktorom. Prichystali si nafukovací čln, naložili do neho rybárske potreby, a táto štvorica vyplávala pozdĺž brehu smerom k závodu na spracovanie rýb. Ostatní sa tiež pobrali k vode a striedali dlhé kúpanie s krátkym oddychom na horúcom piesku. Sensei s Nikolajom Andrejevičom dali prednosť „slniečnemu kúpeľu“, po ktorom nasledovalo plávanie ďaleko do mora, kam sa naša mladá skupinka neodhodlala.

Čas plnohodnotného oddychu nepozorovane ubiehal. Naši chlapci sa po ďalšom kúpaní blažene rozvalili na brehu a pri primitívnej zábavke, akou je vytváranie malých pieskových kopčekov, si natoľko vycibrili kreatívne myslenie, že dostali nápad vytvoriť jednoduchú sochu z piesku s využitím častí tiel. „Obetami“ tohto grandiózneho nápadu sa stali Kostík, Ruslan a Slávko, presnejšie ich hlavy, ruky a nohy. V procese „modelovania“ vďaka búrlivému tvorivému apetítu a bujnej fantázii začali na skrášlenie „umeleckého výtvoru“ využívať kuchynské náčinie (v podobe tanierov, lyžičiek a vidličiek), časti

oblečenia a tiež dary prírody, ako napríklad trstie, morské riasy, mušle a biedne miestne rastlinstvo. Vzhľadom na mimoriadnu polohu „pózujúcich“ hláv, počas našej tvorivej aktivity, sme ich museli neustále kŕmiť, škrabkať po nose a lícach, odháňať muchy a ostatnú háveď, ktorá využívala príležitosť a snažila sa ich zdolať, ako zvedaví turisti Kilimandžáro. Nakoniec po úpornej práci, ktorú sprevádzal nekonečný prúd smiechu, sa nám namiesto zamýšľaného rozprávkového „draka Goryniča“ podarilo niečo, čo Andrej nazval, „mutant neznámeho druhu“. Keď sme doladžovali posledné črty nášho „krásavca“, jedna z jeho „hláv“, ktorá mala meno Ruslan, zazrela v diaľke Stasa a Žeňu, ktorí bežali po brehu.

„Ó! A kde je čln?“ zadivila sa „najbystrejšia Goryničova hlava“. „Čo je s nimi?“

„Hlava“ menom Slávko so svojou neuveriteľnou ozdobou v podobe „klobúka“ s ovísajúcimi morskými riasami sa lenivo otočila tým smerom, odfrkla si a dodala:

„Určite si niečo zabudli.“

A nakoniec tretia „hlava“, tá najmúdrejšia (menom Kosťa), ktorá sa nachádzala uprostred predchádzajúcich dvoch a primerane svojmu statusu bola ozdobená super turbanom, vlastnoručne vyrobeným Tatianou z rolky toaletného papiera, servítok, trstiny a všelijakých trávnatých rastlín, rozvážne vyhlásila:

„Keby si niečo zabudli, neleteli by tak rýchlo.“

A skutočne, súdiac podľa náhlenia chlapcov sa naozaj nedalo povedať, že by ich beh bol vychádzkový. Navyiac to, že chýbal Viktor aj Voloďa a tiež príslušné vybavenie, s ktorým odplávali, vypovedalo o tom, že sa im niečo prihodilo. Celá naša pozornosť sa sústredila na starších chlapcov.

Keď chlapci dobehli do tábora, ledva lapali po dychu po rýchlom behu, a pritom prekvapene hľadeli na našu stelesnenú tvorivosť.

„Stalo sa niečo?“ zarazene sa zaujímala „najmúdrejšia hlava“.

„No, vy teda vyzeráte!“ zasmial sa Žeňa, pozorujúc grandióznu sochu.

„A kde je Sensei?“ odpovedal Stas na otázku otázkou.

„No, tamto je,“ Andrej ukázal smerom k moru, kde sa uprostred vln mihali dve hlavy. „Pláva s Nikolajom Andrejevičom.“

Stas a Žeňa sa obzreli a zahľadeli sa do diaľky. Žeňa dlho nerozmýšľal, priložil prsty k ústam a začal hlasno písať smerom k moru. Hvizd bol taký prenikavý, že Andrej so smiechom odskočil a trel si uši:

„No nie, mal si ma upozorniť. Takmer som ohluchol.“

„Tak čo sa stalo?“ pridala sa k otázkam Jura.

„Mali ste nehodu na vašom korábe alebo čo? Nevládli ste prúd?“ škodoradostne prehovorila „bystrozraká hlava“.

„Dúfajme, že bez obetí,“ uzavrela myšlienku svojho kamaráta „múdra hlava“.

„Ále, nič sa nestalo,“ odpovedal Stas naraz na všetky otázky, pokým Žeňa vydával svoj umelecký hvizd. „Plavidlo je v poriadku. Všetci sú živí a zdraví, čo želáme aj vám...“ Stas sa s úsmevom pozrel na hlavy chlapcov, trčiace z piesku s ich „roztrúsenými“ končatinami. „Jednoducho, na brehu sme našli delfína.“

„Delfína?!“ vykriklí sme s Tatianou takmer zborovo.

„Áno, takého malého,“ chlapec ukázal rukami rozmery. „Meter a pol.“ V našej skupinke sa ozval výkrik nadšenia.

„No, teda!“

Vtedy sa Sensei a Nikolaj Andrejevič, ktorí plávali v hĺbke, obzreli a Žeňa im signalizoval, mávajúc rukami. Muži začali plávať späť k brehu.

„Živý delfín?!“ zaujímalo Andreja.

Žeňa, ktorý splnil svoje povinnosti „rádiomajáka“, sa už tiež pripojil k rozhovoru. „Nie... mŕtvy, s dierou v boku. A čerstvou. Z rany mu ešte vyteká krv.“

„Fúúú,“ s odporom vyslovil Ruslan.

„No áno,“ naďalej napínal situáciu Žeňa, „nie je to pohľad pre slabé povahy.“

„Kto mu to urobil?“ s náznakom ľútosti prehovoril Slávko.

„A či je málo 'milovníkov prírody'?“ s čiernym humorom odpovedal Žeňa. „Všade, kam sa pozriete, sa po pláži prechádzajú maniáci. A hľadajú si svoju obeť...“ pozrel sa na strnulú pozíciu chlapca zahrabaného v piesku a dodal: „hlavne bezbrannú.“

„No, no,“ zasmial sa Kostík spolu s nami. „Čo to tu vykladáš! Tomu sa hovorí 'tahať niekoho za nos'.“

Žeňa sa uznanlivo pozrel na Kostikovu hlavu v celkovej kompozícii sochy a v očiach sa mu blysol nezbedný plamienok.

„A to je nápad,“ prehovoril chlapec a ako pravý majster pieskových umení začal dopĺňať svojimi smiešnymi nápadmi nášho, už aj tak komického, „mutanta“.

Keď z vody vyšiel Sensei spolu s Nikolajom Andrejevičom, náš kolektív už bol v stave bujarého, nezadržateľného smiechu, pričom nielen „diváci“, ale aj samotné „modely“ pre túto sochu. Mimochodom, tí sa chichotali zo všetkých najviac, otriasali sa doslova ako prebudené sopky, až z „umeleckého výtvoru“ začali odpadávať jednotlivé časti. A keď ešte vezmeme do úvahy, ako to Žeňka komentoval, potom si viete predstaviť, v akom stave „záchratu slz“ nás našli Sensei a Nikolaj Andrejevič, keď vyšli z vody. Napokon, oni sa tiež rýchlo pridali k našej veselosti, utrúsiac pár vtipov na náš kolektívny výtvor. A Nikolaj Andrejevič, súdiac podľa Žeňkových doplnkov k soche, ktorými sa pochválil, mu zo žartu stanovil jednoznačnú „diagnózu“ a vymenoval pri tom všetky jej prislúchajúce symptómy.

Keď sa skončil tento nekonečný smiech a z piesku vyslobodené „obete“ sochy sa šli kúpať, Stas stručne opísal Senseiovi a Nikolajovi Andrejevičovi ich nález. Naš psychoterapeut, ktorý stál vedľa Senseia, počúval chlapca s akýmsi napätím, no potom sa uvoľnil a povedal:

„A ja som si už myslel... Tak ste hvízdali z brehu, akoby celá posádka išla ku dnu.“

„To on, Slávko-lúpežník,“ s previnilým úsmevom kývol Stas na Žeňku.

„Aha,“ pridal sa Andrej, ktorý počúval rozhovor, „trénoval si to na našich ušiach.“

Žeňka sa samoľúbo usmial a mávol rukou smerom k Andrejovi.

„Ech, nevzdalanci! Ničomu nerozumiete v našom lúpežníckom akustickom umení.“

Všetci sa znova zasmiali. Sensei sa sotva pousmial a povedal:

„No, ukážte tú vašu 'veľkú cestu'!“

Stas, Žeňka, Sensei a Nikolaj Andrejevič sa vydali na cestu. Ruslan, ktorý práve vychádzal z mora, sa opýtal Juru:

„Ty si videl niekedy delfína?“

„Nie.“

„A ja tiež nie. Pôjdeme sa pozrieť?“

„Poďme.“

Ponáhľali sa, aby dobehli Senseia. A hneď za nimi sa hrnula celá naša partia, ktorú mučila rovnaká zvedavosť. Nikolaj Andrejevič sa otočil, a keď uvidel taký masový pochod, zastavil sa.

„Ej, mládež, a kto zostane v tábore?“

„A pred kým by sme ho mali chrániť?“ odpovedal za všetkých Andrej. „Veď je to jedno, naokolo niet ani jednej živej duše...“

„Okrem osamelého maniaka,“ hrozivým záhrobným hlasom dodal Žeňka.

Všetci sa zasmiali a Nikolaj Andrejevič sa spýtavo pozrel na Senseia. „To je v poriadku,“ odpovedal Sensei na jeho nevyslovenú otázku.

„A autá?“

„No tak, je to len železo. Keby niečo, do mesta dôjde-me pešo.“

„To je pravda,“ veselo ho podporil doktor, ktorý sa preladil na Senseiovu náladu. „Navyše, chôdza je zdraviu prospešná!“

Asi po dvadsiatich minútach pešej chôdze sme uvideli nafukovací čln vyťahnutý na breh, a vedľa Voloďu a Viktora, ktorí sedeli pri nehybnom tele zvierata a zjavne z ľútosti ho polievali morskou vodou, hoci bolo očividné, že mu to už nepomôže. Delfin ležal na piesku, hlavou k brehu. Pobrežné morské vlny ledva dosahovali k chvostovej časti jeho trupu.

Podišli sme bližšie a mlčky sme obstúpili tohto neobyčajného tvora. Prvé, čo ma na ňom ohromilo, boli štrbinovité, tmavohnedé oči, ktoré ustrnuli vo výraze nemej, hroznej bolesti a utrpenia, doslova ako u človeka, ktorý prežil veľký žiaľ. Jeho tmavý, takmer čierny chrbát, zvlhčený ľudskými rukami, sa trblietal na slnku a vytváral ilúziu tela, naplneného životom. Biele bruško a krásne čierno-biele pásy po bokoch sa kontrastne vynímali na dokonale hladkej koži. Svetlé miesta sa vinuli okolo sympatickej tlamičky s mierne vystupujúcou spodnou čeľusťou. Na boku trupu, len o trochu nižšie ako je hlava, bola bodná rana, z ktorej už sotva kvapkala krv. „Večný“, dobrosrdečný úsmev delfina zoči-voči hroznej smrti sa zdal byť taký neskutočný. Pri pohľade na tohto nevinného, priateľského tvora sa srdce zvieralo od ľútosti a neschopnosti akokoľvek mu pomôcť.

„Kto mu to urobil?“ smutne sa opýtal Andrej, hľadiac na delfina.

„Zjavne ho rybári zasiahli harpúnou,“ odpovedal Sensei, keď mu prezeral ranu.

„Bože, za čo?!“ s ľútosťou vyhrkla Tatiana.

„Delfíny niekedy kradnú rybárom úlovok, ničia im siete. Ale delfin je len zviera. Pláva tam, kde je korisť. A ľudia...“, Sensei ťažko vzdychol a jeho pohľad stvrdol, „za toto ich zabíjajú.“

Sensei zmĺkol a vo mne sa v tom momente vynorila celá záplava rôznych pocitov. V krku som mala akúsi hrču, do očí sa mi tlačili slzy. Čo za netvor, inak sa taký človek nedá nazvať, mohol vzťahnúť ruku na také nádherné stvorenie! Veď je to predsa delfin, plnohodnotný

obyvateľ Zeme, obyvateľ oceánu. A jeho „dom“ je oveľa väčší ako náš. Veď my, ľudia, ich nepotrebujeme zabíjať. My sa máme od týchto dobroprajných stvorení učiť ich neobyčajnej priateľskosti, prirodzenej radosti zo života, harmónii ich spolunažívania. Veď hoci sú to divoké zvieratá, nikdy sa nepokúšajú vziať si od prírody viac, ako potrebujú pre svoju existenciu, nikdy sa nesnažia niekoho alebo niečo si podmaniť. Pokojne spolunažívajú s obrovským počtom rozmanitých druhov „obyvateľov“ Svetového oceánu, a nielenže existujú, ale ak vezmeme do úvahy ich lásku k životu, a o tom nepochybujem, vedia sa radowať z každého prežívaného okamihu.

Podľa mňa, v honbe za našim „civilizovaným“ pokrokom, ktorý vyžaduje čoraz viac a viac prírodných obetí, strácame svoju ľudskú tvár, strácame v prvom rade sami seba, svoje Duchovno. Nenásytnými, nekonečnými potrebami nafukujeme Ego, meníme sa na ohavných, bezcitných netvorov, ničiacich nielen Zem, ale aj všetko živé na nej, vrátane svojho vlastného druhu. A toto považujeme za normu?! Ale či kvôli tomuto sme prišli na svet? Život, to je okamih. A každý chce byť v tomto okamihu šťastný. Chce, ale nemôže. Prečo? Príroda nám dáva svoje mlčanlivé odpovede na tieto otázky v harmónii svojho každodenného života. Lenže my robíme všetko naopak: namiesto toho, aby sme pozorovali – zabíjame, namiesto toho, aby sme múdro tvorili – ničíme. Áno, je to strašné žiť so zvieracou povahou a mať rozum, ktorému vládne Ego. Večné muky... Ale veď šťastie je tak blízko. Treba sa len obrátiť na stranu Dobra a jednoducho sa stať Človekom.

Všetci stáli mlčky nad telom delfína. Dokonca Stas, hoci to bol zdržanlivý chlapec, aj on odvrátil pohľad a sotva zadržoval emócie:

„Keby sa mi teraz dostal do rúk ten 'rybárik', na dlho by stratil schopnosť brať niečo ťažké do rúk...“

„... a hlúpe do hlavy,“ rovnakým tónom dodal Viktor.

„Nenávist, to je zlý radca,“ zamyslene poznamenal Sensei.

„Ale kto hovorí o nenávisti,“ pokrčil plecami Žeňka. „My by sme ho len 's láskou'... zmlátili. Až tak, že by nie lenže ruku na delfina..., dokonca aj vodu by sedem milóvými krokmi obchádzal, k umývadlu by zabudol cestu.“

„No, no, ty náš 'tolerantný',“ so sotva znateľným úsmevom prehovoril Sensei, a po krátkej odmlke dodal: „Ale ak budeme hovoriť vážne, tak máš samozrejme v niečom pravdu, **ak budeš zhovievavý ku zlu, potom si ani nevšimneš, ako sa staneš ľahostajným k dobru. Avšak keď trestáš zlo, musíš sa vedieť včas zastaviť. Len tak sa dokážeš vyhnúť nebezpečenstvu, ktoré sa ukrýva v tvojom vnútri. Ten, kto víťazí, sa nechváli, nepoužíva násilie, nejasá. On víťazí... a v prvom rade sám nad sebou. Takže, pri trestaní zla, treba pamätať na dobro.**“

Všetci si vypočuli Senseia a znova sklonili hlavy nad telom delfina.

„Poďme ho pochovať, alebo čo,“ navrhol Žeňka po chvíľke mlčania, očividne sa snažil nejako rehabilitovať pred Senseiom.

„Dobre,“ podporil ho Andrej. „Hneď zabehnem po lopatu...“

„A načo lopata?“ namietol Žeňa. „Je nás veľa, rýchlejšie vyhrabeme hrob v piesku rukami. Načo by sme ho kopali?“

A aby potvrdil svoje slová, Žeňka s rozmachom niekoľkokrát zahrabol do piesku, doslova ako rýpadlo s mnohými lyžicami, čím nám demonštroval, ako rýchlo to ide. Sensei počas Žeňkových „pieskových prác“ nabral rukou vodu a polial ňou delfina. Potom ho začal nežne hladiť po hlave, a pritom hovoril:

„Prečo ho chcete pochovávať na súši? Je to predsa morský tvor. Jeho rodným živlom je more...“

„A to ho len tak hodíme do mora?!“ začudoval sa Žeňa. „Poďme ho radšej zahrabať do piesku, aspoň ho nezožerú ryby. Tu bude odpočívať v pokoji...“ Sensei,

čupiac, sa na neho pozrel a uškrnul sa, z čoho Žeňka vycítil, že zase trepol, čo nemal a zmätene dodal: „Náš drahý priateľ.“

Takou poznámkou vyvolal u všetkých úsmevy, ktoré sa snažili skryť, pretože zjavne na to nebola vhodná chvíľa. Sensei na to Žeňovi nič neodpovedal. Začal nadvíhovať delfinovi hlavu, pričom ju uchopil dvomi rukami.

„No tak, Nikolaj Andrejevič, pomôž mi...“

Na pomoc sa okrem Nikolaja Andrejeviča hneď vrhli aj ostatní chlapci, vrátane Žeňku. No na prenesenie tela úplne stačil Sensei, Nikolaj Andrejevič a Voloďa. „Smútočný sprievod“ sa pohol k moru. Časť našej skupinky zostala na brehu, ostatní, vrátane mojej osoby, ich sprevádzali. Len čo nám voda začala siahať po pás a telo delfina bolo napoly ponorené do vody, Sensei povedal svojim pomocníkom:

„Ďalej už to zvládnem sám. Vo vode je ľahší...“

Keď muži odovzdávali telo delfina Senseiovi, všimla som si, že Sensei ho neobjal len tak hocijako. Na moje prekvapenie položil dľaň ľavej ruky priamo na ranu, doslova ako by ju zakrýval pred zvedavými pohľadmi. Pravou rukou objal chrbát zvieratá zhora. A keď ponoril telo delfina napoly do vody, šiel s ním hlbšie do mora. My sme ostali stáť na mieste.

Sensei kráčal pomaly a opatrne, akoby v jeho rukách nebol mŕtvy delfín, ale malé dieťa, ktoré nežne pridržiaval a trpezlivo učil plávať. Postupne sa vzdalovali do mora. A až keď voda siahala Senseiovi po hrud', sa zastavil. Pomyslela som si, že teraz pustí telo do hĺbky a ono pôjde ku dnu. Začalo mi byť delfína nesmierne ľúto. Napriek smutným okolnostiam, vďaka ktorým sme mohli vidieť tento nádherný výtvor prírody, a nehľadiac na krátku dobu nášho „stretnutia“, aj tak mi pripadal tento delfín akýsi veľmi blízky. Zrodil sa vo mne nezvyčajný cit k tomuto zvieratú, ktorý sa ťažko presne opisuje slovami, doslova akoby jeho nešťastie počas života bolo mojím nešťastím, jeho bolesť bola mojou bolesťou.

Tento nepochopiteľný pocit akéhosi neviditeľného spojenia ma začal naplňovať zvnútra. Zatvorila som oči, lebo som sa bála, že uvidím okamih, ako sa ponára do vody, a pomyslela som si, že bude lepšie, keď si uchovám v pamäti obraz jeho „putovania“ so Senseiom. Ale keď som si na chvíľku zavrela oči, nečakane som začula prekvapený hlas Tatiany:

„Čože, on žije?!“

Otvorila som oči a s údivom som zistila, že moji priatelia zvedavo pozorovali Senseia s delfinom, ktorého ešte stále držal v rukách. Voda sa v mieste, kde bol delfinov chvost, vlnila. Najprv som si pomyslela, že sa mi to len zezdalo. Ale o niekoľko sekúnd sa vlnenie znova zopakovalo, pričom oveľa silnejšie. To sa už nedá s ničím pomýliť. Všimli si to aj ostatní. Radostne sme vykriekli:

„Pozrite, pozrite, on žije!“

Chlapcov, ktorí zostali na brehu, upútal náš krik, a pokúsili sa k nám priblížiť. Aj my sme sa chceli dostať bližšie k Senseiovi. Ale Nikolaj Andrejevič nás všetkých zastavil.

„Ticho, nerobte hluk. Zostaňte na mieste. Veď ho vystrašíte...“

Naša skupinka zmeravela a s nadšením pozorovala, čo sa dialo. Pohyby delfina boli spočiatku slabé, presne tak, akoby prichádzal k sebe z hlbokého bezvedomia. No o niečo neskôr začali byť odvážnejšie a intenzívnejšie. Prekvapujúce bolo aj to, že tento divý zranený delfín, ktorý zjavne prežíval nesmiernu bolesť spôsobenú človekom, ktorý ho takmer zabil, sa ani nesnažil vytrhnúť z rúk Senseia, hoci ten ho len pridržiaval na hladine. Naopak, súdiac podľa živých pohybov, sa doslova naplňoval životnou silou. Zdalo sa, že delfín to nejakým spôsobom chápal a neponáhľal sa vyklíznúť zo starostlivých, láskavých rúk.

Po nejakom čase delfín zdvihol z vody svoj plochý chvost, tvarom podobný veľrybiemu, ibaže miniatúrny, smiešne ním plesol po vode a ponoril sa. Vynoril sa neďaleko

Senseia, otočil sa k nemu bokom, chvíľu sám balansoval na hladine a pritom „pozoroval“ toho, kto ho ešte nedávno držal na rukách. Sensei tiež ustrnul a díval sa na delfína. Po nejakom čase, keď sa zrejme tento mlčanlivý „dialóg“ skončil, delfín sa otočil a pomaly vyplával smerom na otvorené more. Napriek našim očakávaniam sa už viac nepotopil, ale snažil sa držať na hladine. Sensei ho ešte chvíľu vypravádzal pohľadom, potom sa ponoril, uhladil si vlasy a začal sa vracieť na breh.

Keď sme sa už všetci zhromaždili na brehu, Viktor poznamenal:

„Nejako slabo pláva. Pokiaľ viem, delfíny sú rýchle tvory.“ Na čo Žeňka poznamenal svojím obľúbeným vidieckym dialektom:

„Keby teba tak švacli hákom, by som chcel vidieť, ako by si plával... Dobré, že ešte aspoň tak vlečie svoje telo.“

„Áno, je oslabený,“ povedal zamyslene Sensei, hľadiac, ako sa tmavá silueta s polmesiacovou plutvou pomaly vzdŕaľovala do mora, periodicky sa strácajúc medzi vlnami.

„Tak si hovorím, či to vôbec prežije,“ dôležito poznamenal Žeňka.

„Poklep si,“ navrhol mu Stas.

Žeňka hneď nasledoval jeho radu. Trikrát si odpľul cez ľavé rameno, potom si zložil bejzbalovú čiapku a poklepal si po hlave. Stas si všimol jeho pohyby a zasmial sa:

„To musíš na drevo, na drevo poklepať.“

„No, veď drevo ako drevo,“ povedal Žeňka takým tónom, ako by to boli len malichernosti života.

Zasmiali sme sa. A Stas, mávnuc rukou jeho smerom, sa obrátil na nás:

„Pomôžte nám odviecť veci. Už nás prešla všetka chuť na rybačku.“

Nebolo nám to treba dvakrát hovoriť. Všetci družne začali zbierať udice, ruksaky a vykladali ich na člň. Člň potom chlapi spustili na vodu na plytčinu a na povraze ho ťahali ako burlaci pozdĺž brehu.

Zatiaľ čo sme sa balili, zdvihol sa silný vietor. Ako sme odchádzali, ešte sme sa pozreli na more, vyzerali sme nášho delfína. No toho už nebolo medzi dvíhajúcimi sa vlnami nikde vidieť. V šumení vetra sa k nám doniesol smutný krik čajky, krúžiacej nad vodou... Áno, žiaľ, všetko v tomto živote má svoj začiatok aj svoj koniec.

Sklonili sme hlavy. Očividne sa nikomu nechcelo veriť, že delfín, ktorý už takmer ožil, sa utopil, hoci zdravý rozum tvrdil skôr opak. Nejaký čas sme šli mlčky, a pritom sme sa stále s nádejou otáčali tým smerom, kde sme naposledy videli delfína. No zakaždým sme so smútkom spúšťali svoj pohľad na piesok pod nohami.

„Ale veď koniec-koncov,“ Žeňka ako prvý nevydržal to žalostné, úplné ticho. „Delfíny sa predsa netopia. Veď sú to ryby!“

„Topia,“ odpovedal Sensei vyrovnaným a pokojným hlasom, v ktorom nebol ani najmenší náznak emócií. „Bývajú prípady, kedy sa utopia behom minúty, obzvlášť keď sú podráždené, vystrašené. No ak sa topia, prebieha to rýchlo... A keď už sme pri tom, delfíny, to vôbec nie sú ryby, ale teplokrvné cicavce, rovnako ako človek. Majú rozvinutý mozog. A mimochodom, mozgová kôra delfínov má väčšiu plochu ako mozgová kôra človeka.“

„Preto má aj viac závitov, na rozdiel od niektorých Homo sapiens,“ žartom dodal Nikolaj Andrejevič a pozrel pritom na Žeňku.

Sensei sa usmial a pokračoval:

„A rovnako ako aj človek, delfíny reagujú na rôzne situácie, vrátane stresových. Aj im je vlastný strach.“

„Aj tak nepochopím, ako sa môžu utopiť?“ pokrčil plecami Žeňa, ktorý buď naozaj nerozumel, alebo sa len tak tváril.

„Normálne,“ odpovedal Sensei. „Jednoducho sa zatusia ako človek. Ak je delfín v strese, potom stačí, aby sa voda dostala cez dýchací otvor do pľúc... a je to.“

„Cez dýchací otvor?“ zopakoval Ruslan. „To je niečo ako nosné dierky, či také niečo?“

„Áno, len sa nachádza na najvrchnejšej časti hlavy. Je priamo spojený s pľúcami.“

„To je super! Kýchnie, a celé more naokolo je v...“, Ruslan nedopovedal, chcel umožniť chabo sa usmievaťúcemu publiku, aby samo dokončilo jeho „geniálny predpoklad“.

„Zaujímavé, a ako vo vode kašle?“ zaujímalo Andreja.

„No, nijako. Delfiny nikdy nekašľú.“

„Majú šťastie... tieto teplokrvné cicavce,“ závistlivo povedal Viktor, ktorého od včasného rána trápil kašeľ. „Ony určite nikdy neprechladnú.“

„Ach, prečo nie som delfin?“ zasnene povedal Žeňka.

„Mýliš sa,“ odpovedal Sensei Viktorovi. „Sú choré rovnako ako my. Trápia ich dokonca rovnaké mikroorganizmy ako nás, ktoré spôsobujú respiračné ochorenia. Ibaže na rozdiel od nás delfiny prechladnutie zvládajú veľmi zle. Často u nich prechádza do zápalu pľúc, ktorý sa takmer vždy končí smrťou zvierata.“

Žeňka nasadil prekvapený výraz:

„Áno? Tak je predsa len dobre, že nie som delfín.“

„Ale ak sa dusia vo vode, tak ako v nej môžu žiť?“ zaujímalo Kosťu.

„Delfíny umierajú len pri veľkých stresoch, keď prepadnú panike, v podstate rovnako ako aj človek. Inak si ale nažívajú veľmi dobre! Majú taký systém svalových a vzduchových záklopiek, ktorý dokonale funguje aj v tých najzložitejších vonkajších podmienkach.“

„No čo,“ povzdychol si Nikolaj Andrejevič. „Ako sa hovorí, v strachu sme si všetci rovní.“ A po krátkej odmlke sa opýtal Senseia: „Počkaj, počkaj, takže pre delfínov je počas apnoe dôležitý psychologický faktor, tak ako pri apnoe u človeka?“

„Presne tak.“

„Apnoe?“ zadivil sa Ruslan. „Čo je to?“

Žeňka pokýval hlavou:

„No, ty si ale... Apnoe, to je zadržanie dychu. To viem dokonca aj ja!“

Ruslan sa pozrel na potápačský výstroj, ležiaci v člně a s ironickým úsmevom vyhlásil:

„Ešte aby si to ty nevedel.“

„To nič,“ povzbudil ho Stas. „Ponáraj sa s nami, a tiež to budeš vedieť.“

„Aha, hlavou do piesku,“ dodal Žeňka s úsmevom a pozrel sa na Stasa.

Obaja sa rozosmiali, zrejme si spomenuli na nejakú zábavnú príhodu zo svojej minulosti. Ruslan urazene povedal:

„Čo som pštros, alebo čo?“

„No, ak nie, tak budeš,“ dobrácky oznámil Žeňka a znovu si so Stasom vymenili pohľady.

Vycítili sme v jeho slovách očividnú lešť a trvali sme na tom, aby nám rozpovedali, čo sa skrýva za týmito úškrnmi. Chlapci porozprávali príbeh o svojich prvých neúspešných skúsenostiach počas výcviku potápania. Celkovo nič zvláštne, ale v Žeňkovej interpretácii to rozhodne znelo mimoriadne komicky. Na záver Stas vyhlásil:

„Bolo by super, keby mohol človek dlho zotrvať pod vodou bez pomôcok, bez potápačských prístrojov.“

„To je celkom reálne,“ len tak mimochodom poznamenal Sensei. „Ľudský mozog je naprogramovaný na mnoho vecí. Jednoducho treba len vedieť využívať tieto možnosti. Veď čo je dýchanie človeka? Je to striedanie nádychu a výdychu vzduchu. Tento proces prebieha vďaka skrúteniu bránice a rebrových svalov, vďaka čomu sa mení objem hrudného koša. Výmena plynov prebieha na úrovni pľúcnych alveol, čím sa obohacuje krv. Krv rozvádza kyslík do buniek a odvádza oxid uhličitý. A čím je regulovaný tento rytmus dýchania? Dýchacím centrom, ktoré sa nachádza v predĺženej mieche. A práve tam leží zlatý kľúčik k 'prepínaniu rýchlostí'.“

„Ako programy?“ spýtal sa Kostik.

„No, áno.“

Žeňka sa samofúbo uškrnul:

„Jasne, a ten kľúčik si ako v rozprávke niekde v pohodičke leží a nikto nevie, kde. A kto to vie, ten mlčí, pretože sám naň do tej štrbiny nedosiahne.“

„Mýliš sa,“ usmial sa Sensei. „Kto chce, ten vždy nájde... a dosiahne. Takých praktík na zadržiavanie dychu je plno. Len ich treba hľadať a nezaháľať, a nerozprávať rozprávky o tom, že neexistujú len preto, že ty o nich nevieš. Tak napríklad v joge existuje praktika pre nácvik kontroly dýchania. Nazýva sa Pránajáma. Hoci v pôvodnom variante bola daná práve ako nástroj na prebudenie jedného z najstarších ľudských reflexov – 'reflexu ponorenia', a to ani nie tak do vody, ako skôr do hĺbín vlastného vedomia, kde sa človek postupne približoval k prameňom duše. No teraz ľudia túto praktiku trochu pomenili a nafúkli ju. Spravili z nej celé učenie, kde jogíni v podstate strácajú čas a sily na to, aby sa naučili kontrolovať dýchanie, zrýchľovať niektoré procesy v organizme, napríklad hojiť rany alebo spomaľovať, napríklad, celkový metabolizmus či srdcové sťahy... To je samozrejme tiež dobré, človek sa aspoň takto učí kontrolovať svoje myšlienky. No ľudia už príliš rozbili celok na kúsky a skomplikovali jednoduché. Preto dnešný človek, ktorý vykonáva túto praktiku, pozoruje kúsky, a pritom si myslí, že práve to je celok...“ Potom sa Sensei znova obrátil priamo na Žeňu a povedal: „Takže, ak sa chceš naučiť len zadržiavať dych, môžeš využiť aj túto praktiku.“

Výber je bohatý. Techniku zadržiavania dychu v zmenenom stave vedomia ľudia ovládali oddávna. Táto praktika sa vyskytuje všade: v tropickej Afrike, v Severnej Amerike, v Laponsku, na ostrove Bali. A to už nehovorím o tých technikách, ktoré si odovzdávajú z pokolenia na pokolenie ľudia, oddávna žijúci z darov mora, napríklad takí lovci perál.“

Žeňka sa hlboko zamyslel a začal nahlas uvažovať.

„No nie, ale ako dlho môže človek vydržať pod vodou bez vzduchu? Maximálne dve minúty, a aj to len

profesionálny potápač. Myslím tým bez potápačského prístroja,“ upresnil chlapec.

„Má pravdu,“ súhlasil Nikolaj Andrejevič. „Potom už nastupuje anoxia, jednoduchšie povedané nedostatok kyslíka, čo vedie k nezvratným procesom v mozgovej hmote. Človek stráca vedomie...“

„...a to je koniec, alles kaputt,“ dokončil Žeňka, podporujúc svojho „kolegu“.

Na to Sensei namietol:

„Vo zvláštnom stave vedomia môže aj netrénovaný človek vydržať oveľa dlhšie ako akýkoľvek profesionálny potápač.“

„No tak, Sensei, to je už priveľa,“ neveril chlapec.

„Stavíme sa?“ okamžite navrhol Sensei a záhadne sa usmieval.

„S tebou, Sensei? Ani za nič,“ hneď sa vykrútil Žeňka za všeobecného smiechu ostatných. „Vari vyzerám ako samovrah? Aj tak viem, že nevydržím pod vodou toľko, koľko ty.“

„Nie, seba nepočítam,“ upokojil ho Sensei. „Vezmi si kohokoľvek z tohto oddielu, môžeš si vybrať.“

„Môžem si vybrať, hovoríš?“ lišiacky sa usmial Žeňka a začal nás „prevrtávať“ pohľadom.

A tu, ako naschvál, sa mi náhodou odtrhlo ucho igelitovej tašky, ktorú som niesla.

„Joj,“ rozpačito som vyhrkla a začala som rýchlo zbierať z piesku rybárske závažia a nejaké veci.

Andrej a Volodža, ktorí šli vedľa mňa, mi začali pomáhať. Žeňka zameral pozornosť na „objekt“ svojej voľby, s ktorým nemohol prehrať, a samoľúbo oznámil:

„Vezmem si trebárs ju.“

„Keď ju, tak ju,“ súhlasil Sensei. „Nie si proti?“ opýtal sa ma. Naivne som predpokladala, že to bude len nejaká ďalšia veselá hra, a tak som sa rozhodla, že Senseiovi nahrám. A rovnako seabedome som Žeňkovi oznámila:

„Samozrejme, že nie som proti. Bez debaty. Veď ja som potomok siedmej generácie potápačov. A viete,

ako sa potápajú Sibírčania? O-ho-hó! Keď sa ponoria v Hornom Altaji, tak sa vynoria až v Karskom mori!“

„Vynoria sa alebo vyplávajú?“ s uštipačným úsmevom upresnil Žeňka.

„No, ako sa komu podarí,“ odpovedala som.

Náš rozhovor všetkých rozosmial.

„Takže,“ mädlil si ruky Žeňka v predtuche víťazstva. „A o čo sa stavíme?“

„No, o čo chceš!“ veselo odpovedal Sensei.

„Takže..., takže,“ prišiel do rozpakov chlapec.

„O službu v tábore,“ našepkal mu Stas, pretože mali byť práve na rade.

„Presne, presne,“ chytil sa toho Žeňa. „O službu v tábore! Takže o všetko to zametanie, umývanie riadov, rozloženie ohňa na brehu, teda 'ohniska' (tak u nás nazývame táborák). A ďalšie a ďalšie drobné protivnosti všedného života v tábore.“

„Platí,“ povedal Sensei. „Keď prídeme do tábora, urobíme súťaž.“

Podali si navzájom ruky a Volodža „spečatil“ ich stávkou. Potom sme pokračovali v ceste. Žeňka, povzburdený svojou očividnou prevahou, začal „psychologicky spracovávať“ súpera, presnejšie súperku, a pripravoval ma na upratovanie, podrobne popisujúc, čo budem musieť robiť.

„Možno by som mohla ešte utrieť prach z trstia?“ so smiechom som navrhla, udržujúc túto veselú náladu.

„Ale kdeže, to nie!“ začal prejavovať ohľaduplnosť spokojný Žeňka. „Sme predsa džentlmeni. Obmedzíme sa na bordel v tábore.“ A hneď dodal: „Aj keď, ak si to bude dáma želať, nemusí utierať len prach z trstia. Môže napríklad ešte upratať tamtú mláku.“

Žeňka mávol smerom k moru a všetci znova vybuchli smiechom. Tak sme kráčali ku stanom a vymieňali sme si pritom „vzájomné láskavosti a ústupky“ za všeobecného smiechu ostatných.

4

Už zďaleka sme zbadali, že náš tábor vyzeral nejako nezvyčajne, doslova ako by bol pokrytý bielym pohybujúcim sa povlakom. Nie, my sme, samozrejme, dbali na čistotu, ale až tak do biela... Keď sme prišli bližšie, uvideli sme hotové „hody“ čajok. Náš nečakaný príchod v nich vyvolal neuveriteľný úľak a panický zmätok. Odtrhli sa od svojej neviazanej hostiny, ako na povel sa vzniesli hore, ako sa hovorí, zbalili si svoje saky-paky a zanechali po sebe len kôpky zvyškov jedla. Z takej nečakanej bezočivosti naša skupina jednoducho stuhla.

Ten obraz by ste mali vidieť! Všade sa povaľovali roztrhané papierové vrecká s krúpami a cestovinami, ktoré boli navyše dôkladne premiešané s pieskom. Taká pieskovo-krúpovo-cestovinová masa, zmiešaná s vtáčim trusom. Ako biele pieskové duny sa týčili kôpky rozsypanej múky, soli a cukru. A celú túto rannú pohromu dopĺňali ažúrové servítky, ktoré vietor preháňal krížom-krážom po celom brehu, akoby sa hral. A keď vezmeme k tomu do úvahy ešte aj našu predchádzajúcu stávkú, tak napríklad, moja osoba úplne stratila dar reči, ako sa hovorí „ruky ma prestali poslúchať“.

Po minúte hrobového ticha, počas ktorej niektorí s údivom a niektorí s hrôzou pozorovali tento divný obraz s názvom „skládka za mestom“, sa Žeňa poškrabal

na zátylku a s víťazoslávnym úšľabkom povedal smerom k Andrejovi:

„Tak, tak. Tomuto sa hovorí 'ani živej duše'?!“

Andrej sa poponáhľal odraziť útok:

„Aha, okrem tvojho osamelého maniaka!“

„To, že nebol osamelý, to je jasné,“ žartom poznamenal Viktor, pozorujúc mnohopočetné stopy pohromy. „A súdiac podľa odtlačkov, tento 'iniciátor' bol pravdepodobne predstaviteľom miestnej fauny, ktorý mal okrem toho aj štyri labky, a možno dokonca aj chvost. Očividne prvé, čo navštívil, bol stan s potravinami.“

„No, jasne,“ zastal sa neznámeho zvieraťa Žeňa. „Prejedol sa tam. Začal sa nudiť, a tak pozval každého, koho mohol, na večierok.“

„Pekný večierok,“ zasmial sa Stas. „A kto toto všetko bude teraz za nich upratovať?“

„Skús uhádnuť na prvý pokus,“ s úsmevom mu navrhol Žeňa a spokojne sa pozrel smerom ku mne.

Potom, ako keby si spomenul, začal energicky hľadať našu improvizovanú metlu zo zviazaných vetvičiek. Tá, ako sa ukázalo, bola „napoly zašliapaná“ do piesku. Žeňa ju zdvihol, otriasol, zatváril sa, že z nej sfukuje posledné zrníčka prachu a veľkoryso mi ju podal.

„Na, Popoluška! Dnes sa ťa odpočinok na morskom pobreží netýka. Stávka je stávka.“

Vzala som metlu, lebo som vedela, že poriadok bude treba urobiť tak či tak. A už som začala v myšlienkach odhadovať, odkiaľ bude najlepšie začať generálne upratovanie. Vtom mi Sensei zobral metlu z rúk a obrátil sa k Žeňovi:

„Ale stávkku ešte neprehrala.“

„Ale vyhrať sa jej sotva podarí,“ prehlásil so sebaistým výrazom v tvári usmievajúci sa chlapec. „Navrhujem toto,“ povedal Sensei. „Keď je už raz tak, sťažíme si úlohu.“

„Nie, to nie! Stávka je stávka, tak ako sme sa dohodli,“ začal Žeňa protestovať, mysliac si, že Sensei teraz navrhne niečo mimoriadne pre jeho osobu.

„Takže v tvoj prospech!“

Žeňka stíchol, podozrievavo sa pozrel smerom k Senseiovi a pokúšal sa vytušiť, v čom je tá lešť. Vtedy Sensei povedal:

„Vyber si parťáka. Váš čas pod vodou spočítame. Takže, koľko vydržíte pod vodou vy dvaja po sebe, proti jej jednému ponoreniu.“

Žeňka, ktorý v tom nevidel nič, čo by zhoršilo jeho vyhliadky, okamžite súhlasil, pretože sa bál, že si to Sensei rozmyslí:

„Platí, platí!“ a podlízavo dodal: „Sensei, vždy som vedel, že ty si ten najspravodlivejší zo všetkých spravodlivých. Pretože kto vie,“ kývol na mňa s chytráckym úsmevom, „možno jej cestou namiesto pľúc narástli žiabre.“ Všetci sa zasmiali a ja naoko tiež. Ibaže vo mne začali rýchlo narastať pochybnosti, čo sa týka tohto jednoduchého žartíka. Ak nežartovali, potom sa na moju osobu valila hotová katastrofa. Nevedela som sa ani poriadne potápať, nieto ešte nadsť zadržať dych. A ešte vydržať celý čas proti dvom tréňovaným chlapcom!

„To som sa teda dostala do šlamastiky,“ s hrôzou si pomyslela moja osoba.

„Nuž,“ v predtuche víťazstva si Žeňka mädlil ruky, a ako som predpokladala, za partnera si vybral Stasa, „nebudeme strácať čas. Hybaj k moru!“

Pozývajúcim gestom vyzval celú našu skupinku, aby sa stali svedkami. Všetci s nadšením prijali ponuku nášho komika, a odhadzujúc veci ho nasledovali. Sensei, ktorý fajčil cigaretu, sa zdržal, a spolu s ním aj Nikolaj Andrejevič. My s Tatianou sme sa tiež trochu zdržali, lebo sme zo zvyku skladali odhodené veci na jednu kopu. A tu Nikolaj Andrejevič ticho prehovoril smerom k Senseiovi:

„No, ten Žeňa je ale prešibaný. Len čo začali byť obchodné podmienky výhodné, hneď zmenil svoj postoj k tomu, čo sa deje. Mimochodom, tak to robí veľa ľudí. Typický príklad prejavu egocentrizmu.“

„Čo narobiš,“ pokrčil plecami Sensei, ktorý tak isto ticho odpovedal. „Ryba pláva tam, kde je hlbšie, človek hľadá, čo je lepšie,“ a s úsmevom dodal: „Ako by len mohol ukrátiť seba, keď sa má tak rád?“

„Áno, tento egocentrizmus sa v ľuďoch rozvinul až do automatizmu. O akej láske k blížnemu môže byť reč, keď nechcú dokonca ani pochopiť jeden druhého?“

„To je to najsmutnejšie.“

V tom čase sme už s Tatianou boli hotové. Váhavo som pristúpila k Senseiovi, dúfajúc, že sa stávka vyrieši skôr, ako sa splnia jej podmienky.

„Ja to...“

Sensei ma nenechal dohovoriť a vyjadriť moje nahromadené pochybnosti. Akosi dobrácky povedal:

„Choď, priprav sa. Zvykaj si na vodu.“

Jeho mäkký, presvedčivý tón ma trochu upokojil. Ešte stále dúfajúc, že predsa len je to vtip, vybrala som sa spolu s Tatianou k moru. Tam ma už čakal môj „podporný tím“ v podobe Kostíka, Andreja a Slávka. Musím poznamenať, že naša veľká skupina sa rozdelila na dve polovice: tí, ktorí zo žartu „fandili“ Stasovi a Žeňovi, a tí, ktorí zo žartu „súcitili“ s mojou situáciou.

Na rozdiel od starších chlapcov, ktorí hlučne vbehli do vody ako torpéda a hneď sa ponorili do hĺbky, aby tak jedným pohybom schladili svoje slnkom rozohriate telá, my s Tatianou sme sa, ako vždy, pokúšali privykať si na vodu postupne. Avšak chlapci, takzvaní „spolucítiaci“, sa rozhodli urýchliť to a začali na nás špliechať zo všetkých strán, akoby tak usilovne pomáhali nášmu procesu privykania si. A pretože sa zámerne približovali smerom od plytčiny, my s Tatianou sme sa museli zachrániť útekou do hĺbky, samozrejme, s následným ponorením sa.

Keď si Kostík napozeral, ako Žeňa a Stas trénujú dýchanie pred ponorením, nasadil si na hlavu „vítazný veniec“ zo spletených morských rias a začal improvizovať môjho poradcu „v otázkach potápania sa na plytčine“. Celý tento proces sprevádzali veselé vtipy ostatných.

No bez ohľadu na Kostíkove filozofické pokyny, moje sily vystačili zjavne len na krátke zadržanie dychu. Kostík sa ma dokonca snažil zľahka pridržať pod vodou za plecía a popri tom mrmlal nad hladinou svoje „pokyny“. No týmto konaním vyvolal vo mne len väčší strach, pretože nakoniec aj tak prevládol môj pud sebazáchovy, a ja som sa s obdivuhodnou šikovnosťou „vyhrabala“ na hladinu. Niekedy som dokonca v panike potopila aj svojho „inštruktora“. Po niekoľkých takých vôbec nie dobrovoľných ponoreniach Kostika, sa z jeho strany začalo sypať ešte viac „racionalizátorských návrhov“ na zdokonalenie metódy potápania, ako napríklad zväčšiť moju hmotnosť vo vode tak, že by mi na telo zavesil „náhrdelník z tehál“, „okovy z betónu“ a tak ďalej.

„Veď nakoniec, aká je tvoja úloha?“ zo žartu uvažoval Kostík, a pritom si vytriasal vodu z ucha a upravoval si visiacu morskú riasu, ktorá mu spadla po tom, ako ho jeho „nemotorný žiak“ znovu potopil. „Ponoriť sa. Je to tak?! Je. Ale o vynorení sa nič nehovorilo.“

Znovu sme sa zasmiali.

„No ty si teda dobrý!“ pobavene povedala Tatiana.

V podstate, na rozdiel od starších chlapcov, ktorí neštrácali čas a trénovali celkom vážne, nám z toho vychádzala len šaškáreň. Takže ja, ako sa hovorí, som sa „pre každý prípad“ v myšlienkach zmierila so svojou nastávajúcou celodennou úlohou Popolušky.

Nakoniec prišiel Sensei s Nikolajom Andrejevičom. Myslela som si, že keď Sensei uvidí moje pokusy, obráti stávkku len na ďalší veľký vtip, a na tejto veselej nôte sa táto záležitosť ukončí. No keď prišiel a úplne vážne oznámil: „Tak čo, začneme?“ moja duša, ako sa hovorí, zamrela od strachu. Bála som sa ukázať pred priateľmi, že som sa zľakla a začala som s úsmevom hovoriť Senseiovi perami trasúcimi sa, či už od strachu alebo od studenej vody:

„Sensei, ja to nedokážem... Radšej pôjdem hneď upratovať.“

Na čo Sensei pokojne odpovedal:

„Netreba sa vzdávať. Zažej svoj strach. Odhod' všetky pochybnosti. Ver, lebo bolo povedané, 'vierou získáš'.“

Zmätené som sa na neho pozerala s nevyslovenou otázkou: „Ako to urobím?“ A tu Sensei, hľadiac mi do očí odpovedal:

„Jednoducho sa uvoľni. Nemysli na dýchanie. Tvoja úloha je: hlboký stav meditácie, minimum myšlienok. Sústreď sa na počítanie od jedna do desať. Veď desať sekúnd vydržíš, nie?“

„No, ak je to desať sekúnd, tak to ľahko zvládnem,“ povedala som hrdá na tento môj maličký „úspech“.

„Tak čoho sa obávaš? Napočítaj do desať a vynor sa. Len nepočítaj rýchlo 1, 2, 3... ale pomaly, s prestávkami, ako keď počítáš trojmiestne čísla, napríklad 501, 502, 503 a tak ďalej. Chápeš?“

„Áno.“

Po týchto slovách som sa nielen upokojila, ale dokonca som začala byť zvedavá. Veď pod vodou som ešte meditáciu nerobila. A nech to bolo akokoľvek zvláštne, moja zvedavosť prerástla do pevnej istoty, že všetko bude dobré. A tento pocit vychádzal práve z akejsi vnútornej viery, z absolútnej dôvery k Senseiovi. Dokonca ani nie z dôvery, ale skôr z nejakého skrytého poznania mojej duše o jeho Podstate, ktoré sa prejavovalo len intuitívne, na pocitovej úrovni.

„Keď ponoriť, tak ponoriť,“ pomyslela si moja osoba a urobila predbežne niekoľko prudkých nádychov a výdychov. To isté urobil aj môj prvý „súper“ Žeňa. Pripravila som sa na štart, a na „tri“ som si nabrala čo najviac vzduchu a súčasne so Žeňom som sa ponorila do vody. Sensei mi položil ruku na hlavu do oblasti korunnej čakry a zľahka zatlačil, ako som si myslela preto, aby som sa nevynorila predčasne. Namiesto očakávanej paniky som sa, naopak, uvoľnila a začala som podľa Senseiovej rady pomaly počítat' do desať. Keďže som túto úlohu ľahko zvládla, rozhodla som sa pobudnúť pod vodou

ešte pár sekúnd navyše, aby som si „pripočítala“ viac času. No len čo som začala znovu počítať, ucítila som, ako ma mocné ruky, zrejme Senseiove, ťahajú z vody. Úprimne povedané, aj som sa trochu rozčúlila, mohla som predsa ešte vydržať. Čo je to desať sekúnd?! Len čo som sa vynorila, hneď som sa začala rozčuľovať, ešte som ani neotvorila oči:

„Čo to robíte, ja som pripravená, no tak... Ešte vydržím...“

No keď som sa pozrela na ostatných, nič som nechápala. Všetci stáli v akomsi nemom úžase, hľadiac na mňa úplne ako na mimozemšťanku, ktorá priletela z iného Vesmíru. Žeňa a Stas už boli medzi ostatnými, a tiež v akomsi podozrievavom údive nespúšťali oči z mojej rozčuľujúcej sa osoby. Už som si myslela, že sa možno vôbec nepotápali, možno sa niečo stalo? Jediné Sensei zachovával božský pokoj.

„To ti už stačí,“ usmial sa dobrácky. „Aj tak si už bola pod vodou desať minút.“

„Kto?! Ja???“ zasmiala sa moja osoba, mysliac si, že je to vtip.

„Nuž veru, už je to tak, v živote sa všeličo stáva,“ prehovoril Stas a poškrabal sa na zátylku. „No má to háčik, že toto 'všetko' nie je dopriate každému.“

„Vidíš, ako to všetci prežívajú, hlavne niektorí chvasťúnikovia,“ kývol Sensei na Žeňku, ktorý od prekvapenia otvoril ústa a vyvalil oči, či už od smiechu alebo ho naozaj niečo zdrvil. „Teraz bude musieť niekto upratovať, na Popolušku sa premeniť.“

Žeňa zrejme po týchto slovách „prišiel k sebe“ a komicky zacvakal zubami, vrátil čeľusť do obvyklej polohy, pomáhajúc si pritom rukou. Potom vyhlásil svojim nezameniteľným žartovným tónom:

„Upratovať – to áno! Ale čo sa týka zmeny orientácie, taká dohoda nebola.“

Stas ho začal „upokojovať“, čím vyvolal celú vlnu smiechu.

„'Popoluška', drahý môj, to je taký druh individuálnej pracovnej činnosti, keď za minimálne množstvo času musíš urobiť maximálne množstvo práce, a pritom zadarmo...“

„Zadarmo, zadarmo,“ parodoval ho Žeňka. „A ty sa čo vytešuješ? Spolu sme sa ponárali, spolu budeme aj upratovať, Popoluška číslo dva.“

„To nie, podľa personálnej tabuľky je u nás Popoluška len jedna,“ namietol so smiechom Stas.

„A ty si sa teda u nás rozhodol stať sa Vílou, daňovým inšpektorom pre upratovanie. Ty zloduch!“

Všetci začali vtipkovať, a tým sa zároveň očividne dostávali zo svojho strnulého stavu. „Sensei, a čo si to s ňou urobil?“ v podstate prvý sa opýtal Voloďa.

„No, nič zvláštne, zmenil som jej vnímanie času, jej ezoosmózu.“

„Ezoosmózu? A čo to je?“ zaujímal sa Viktor.

„Ále, niekedy neskôr vám o tom poviem,“ mávol rukou Sensei. „No čo, stávka skončila, poďme dať do poriadku tábor...“

„... Oddeliť zrná od pliev a fašírky od múch,“ doplnil Senseiovu odpoveď Stas.

„Ale to nie je možné, aby strávila pod vodou desať minút!“ ironicky sa pohoršoval Žeňka, a pritom sa pozrel na breh a očividne sa zhrozil, koľko práce ho čaká. „Bez vzduchu sa nedá toľko prežiť!“

Sensei rozčúlene vyslovil:

„Vy ľudia, čo ste už spôsobili svojou nevierou! Sám si to predsa videl, na vlastné oči.“

„No áno, ale možno mala pod vodou nejakú dýchačiu trubicu. To je podvod! Jednoducho ste to narafičili! Čistý podvod.“

Sensei unavene naklonil hlavu nabok a usmial sa:

„Samozrejme, že to je podvod! Teba obalamutili hneď v ten deň, keď si sa objavil na svete.“

Všetci sa zasmiali. A Sensei sa otočil a spolu s Nikolajom Andrejevičom začal vychádzať z vody.

„Poďme, poďme,“ poháňal Žeňku so smiechom Stas.

„Vykonám, pán Obersturmbannführer Vıla,“ lenivo podal hlásenie Žeňka, vzdychol si a s predstieraným smútkom dodal: „Prečo len máme my, Popolušky, taký psí život, čo deň, to verejnoprospešné práce.“

Všetci ostatní sa tiež pohli k brehu. A v tom sa spustila hotová slovná krížová paľba. Ja som sa vypytovala kamarátov, či je naozaj pravda, že som vydržala desať minút pod vodou. A oni sa zase, ignorujúc moje otázky, pýtali mňa, či som naozaj nemala žiadne doplnkové trubičky na dýchanie. Vo všeobecnosti sme robili väčší hurhaj ako čajky, keď ich miesto hniezdenia vyrušil nezvaný hosť. Nakoniec aj tak nikto nič nepochopil.

Začalo sa totálne upratovanie tábora. A hoci Žeňka komicky vystupoval ako hlavná účinkujúca postava v tejto „individuálnej pracovnej činnosti“, šikovne sa vyhýbal práci a aktívnu prácu len predstieral. Zato svojimi kúskami a žartíkmi tak všetkých rozosmial, že sme si ani nevšimli, ako rýchlo a družne sme upratali celý tábor. A keď sme si z neho začali uťahovať, že v podstate nepracoval, tak s vážnym výrazom oznámil, že vraj pracovať môže aj hlupák, no podľa jeho mienky je hlavné profesionálne riadiť proces. Za čo mu všetci vyjadrili „veľkú vďaku“ a svorne ho hodili do vody.

Po takomto „slávnostnom“ zavŕšení „pracovných hrdinských činov“ sme začali vyčísľovať naše straty. A keďže zásoby potravín neboli uspokojujúce, bolo rozhodnuté, že navštívime trh. Veď títo lupiči spomedzi našich menších bratov toho zrejme veľa nezjedli, ale od samej radosti z takého „úplného vytrženia na ostrovčeku civilizácie“ premiešali mnohé potraviny, vrátane krupice, s pieskom, a navyše tak dôkladne, ako by tu mali celú diskotéku a tancovali až do odpadnutia.

Keď sme urobili zoznam potravín, starší chlapi sa rozhodli skočiť po ne autom na najbližší trh. Ale Sensei navrhol, aby sme nechali techniku odpočívajúť, a aby sme sa sami trochu rozcvičili, teda „máličko sa prebehli“

pozdĺž pobrežia. Nikto samozrejme nenamietal. Tí, ktorí boli veľmi hladní, sa posilnili suchármi. Ostatní sa rozhodli vydržať do doručenia potravín, navyše, ako povedal Sensei, hladovanie je niekedy užitočné.

Najprv sa na výpravu za potravinami vybrali Voloďa, Stas a Žeňa. No keď sa k nim pridala Sensei a vyslovil nápad s tréningom, tak Nikolaj Andrejevič, Ruslan, Andrej a ja sme tiež prejavili záujem prebehnúť sa spolu s nimi. A aj keď cezpoľný beh, ktorý nás čakal, bol, čo sa týka fyzickej záťaže náročný, nemohla som si nechať ujsť takúto cestu so Senseiom. Veď pre mňa to nebola len výprava, ale vďaka zaujímavým Senseiovým postrehom, hotová exkurzia nielen do ľudského sveta, ale aj do toho vlastného.

Ako Sensei sľúbil, usporiadal nám cestou slušný tréning s fyzickou záťažou. Najprv sme ľahkým, pomalým poklusom bežali pozdĺž pobrežia a až po pol hodine sme sa zastavili. Potom sme si pod Senseiovým vedením urobili rozcvičku. A opäť beh, ale už rýchlejší. Potom nasledovali kľuky, sklápačky, beh vo vode a prekonávanie prekážok v teréne. Celkovo Sensei nešetřil nápadmi, vďaka čomu sa tento náš fyzický tréning zmenil na akési nezvyčajné dobrodružstvo „námorného výsadku“. A napriek tomu, že unavené svaly dávali o sebe vedieť, keď sme dosiahli hranice „civilizácie“, predsa len vnútorne sme boli oveľa spokojnejší, pretože sme to všetko dokázali prekonať.

Rozhodli sme sa prejsť krížom pomedzi penzióny, aby sme si takpovediac skrátili cestu na trh. Keď sme oboplávali drôtený plot z pletiva, ktorý oddeľoval prvý penzión od „divokej prírody“, vyšli sme na breh ako obyčajní turisti, a už bez náhlenia sme kráčali pozdĺž pobrežia. Ľudia, ako obyčajne, trávili svoju dovolenku nečinným vylihovaním na piesku a vymenili tak domáci spôsob sledovania televízie z pohovky za pozorovanie pestrofarebného davu rekreantov na pozadí otvoreného mora. A ak sme aj začuli nejaké rozhovory, tak väčšinou

na každodenné témy. Nieкто sa niekomu na niečo sťažoval, nieкто niekoho posudzoval, ďalší sa niekomu posmieval. Skrátka, život plynul v obvyklom ľudskom stereotype, nič viac, nič menej. Spočiatku bolo jasne cítiť tú nápadnú hranicu medzi tým duchovným, o čom rozprával Sensei, a tým prízemným materiálnym, o čom hovorili ľudia. Ale potom, keď sa ponoriš do atmosféry pestrého davu, sám sa mimovoľne začneš infikovať jeho nie celkom čistým vzduchom.

Ťažko povedať, kedy sa mi v hlave objavili „provokatérske myšlienky“. Zrejme práve ony začali obracať moju pozornosť na malichernosti. Kde-tu sa mihli krásne plavky a ja som si pomyslela, ako by mi pristali. Na niekom som uvidela krásne šperky, ktoré by som chcela mať aj ja. Moja predstavivosť mi hneď začala kresliť obrázok, ako budem vyzeráť v tých plavkách a s tými doplnkami. A len čo som dala týmto myšlienkam voľný priebeh, okamžite sa začal objavovať obraz pani Závisti. A hlavne, všimla som si to až vtedy, keď už naplno vyčíňala v mojom vedomí a svojou nenásytnosťou a nespokojnosťou zatemňovala aj tie najsvetlejšie pocity. „Čo to robím?!“ rozčúlila som sa sama na seba. „Preberám na seba cudzie vzory.“ Veď to nie som ja! Tomu sa hovorí: „zviezla sa na sánkach z kopca, a tie sa na ťažký voz premenili. A ako im teraz prikážem vytiahnuť sa na kopec?“

Moje neveselé úvahy prerušil Andrej, ktorý sa zjavne tiež ľahko chytil na háčik Živočíšnej podstaty.

„Teda, pozrite, aké majú tí chlapci telá!“ s nadšením hovoril chlapcom a ukazoval na opálených mladíkov, ktorí hrali volejbal. Zrejme to bola skupina kulturistov. „Pozrite, aké svaly...“ To, ako sa títo chlapci pohybovali, budilo dojem, že zjavne nehrajú volejbal, ale predvádzajú publiku svoje svaly z najvýhodnejších pozícií. Samozrejme tým priťahovali pozornosť okoloidúcich, ktorí si s neskrývanou závišťou prezerali ich telá.

„Sensei, a je možné sa tak rýchlo dostať do formy a vytvoriť si tiež také svaly?“

„Je to možné,“ jednoducho odpovedal Sensei. „Ale aký to má zmysel? Získaš jedno, stratíš druhé. Keď si vyformuješ takéto množstvo svalov, tak stratíš vytrvalosť a rýchlosť. A čo ti to dá? Okrem toho, že sa predvedieš pred dievčatami.“ Andrej sa trochu zarazil, akoby sa Sensei trafil do jeho tajných myšlienok. „Vieš, v čom je dôvod takeého želania? V obyčajnej ľudskej závidia...“

Pri týchto slovách som sa zarazila. Práve som na to myslela.

„... Ale to nie je len tvoj problém, to je problém mnohých. Keby si len vedel, o čom v skutočnosti ľudia premýšľajú! Samá chamtivosť, závišť, snaha pretromfnúť jeden druhého, hoci len v maličkostiach. V hlavách majú neustále želanie vyzeráť pred druhými lepšie, ako v skutočnosti sú. Chápete, v čom je problém?! **Ľudia chcú vyzeráť dôstojne nie pred Bohom, nie pred vlastným Svedomím, ale pred inými ľuďmi.** A celá príčina tohto zla sa skrýva v ľudskej túžbe. Veď človek si cení len to, čo chce vidieť pre seba cenným. **Ale to, čo nechce vidieť pre seba cenným, to preňho nemá žiadny význam. Závišť, nenávišť a zatrpknutosť nevyrastajú z vonkajšieho podnetu, ale z vnútornej pýchy.**

Tak si vezmi napríklad, týchto chlapcov, ktorí stratili množstvo času na to, aby dostali svoje telo do formy. Veď to absolútne nepotrebujú. No vybrali si úlohu kulturistu, tak ju hrajú. Prečo? Aby dosiahli nejaké duchovné výšiny? Nie. Len preto, aby sa vyčlenili z davu. Jedni formujú svoje telá, iní sa tetujú, a ďalší sa farbia rôznymi farbami. A robia to len preto, aby pritiahli na seba pozornosť svojich spolubratov rovnakej intelektuálnej úrovne a uspokojili tak svoju megalomániu. Obyčajná Živočíšna túžba.

Ľudia sa správajú rovnako ako, napríklad, japonské opičky. Niektoré jedince tohto druhu celý deň zbierajú oriešky, aby ich potom v priebehu piatich minút rozhádzali pred celým stádom, aby na seba upúťali pozornosť

súkmeňovcov. Iné jedince vyberajú blchy z jeleňa a dávajú si ich na seba len preto, aby im potom príbuzní tieto blchy vybrali. A zase to všetko robia len preto, aby upúťali pozornosť stáda... Takže tieto svaly, čačky, móda a všetko ostatné, toto všetko je len na to, aby sme na seba pritiahli pozornosť stáda... Je to to isté ako blchy na opici.

Veď človek sa, takpovediac, ničím nelíši od tohto mačiaka svojou podstatou Zvieráťa. Len je u neho ešte posilnená posadnutosť vlastným velikáštvom. Lebo každý človek, ak je duchovne odporný a nízky, začína sám seba povyšovať vo svojich myšlienkach a túžbach, začína sa vyvyšovať nad ostatných. A je povedané: 'Tak budú poslední prví a prví poslední; lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených.' Mnohí zakrývajú svoje tajné zámery Zvieráťa vonkajšou pretvárkou, svojim zdanlivým úsilím o duchovno. Ale v skutočnosti pod zbožnou zámienkou prebieha len realizácia túžob Zvieráťa, uspokojovanie tejto mánie, vyvyšovanie seba, a opäť len obyčajné, prázdne predvádzanie sa pred ostatnými ľuďmi. Hoci úprimnú, skutočnú Lásku k Bohu by ste v ich tajných myšlienkach ťažko hľadali.

Kresťania by také ľudské túžby nazvali nástrahami satana, ktorý chce odvieť človeka od toho hlavného – od duše, od Večnosti. Pozrite sa na model dnešnej civilizácie. Celý svet pracuje na tom, aby vyvolal v človeku, pokiaľ možno čo najviac túžob získať čokoľvek, čo mu zdanlivo chýba k úplnému šťastiu. **Celý svet obchoduje s ilúziami. Je utkaný zo lži a jeho nitky sú upevnené na závisťi.** Ľudia sami vytvárajú ilúziu, živia ju svojimi nečistými myšlienkami, a sami žijú v tejto ilúzii a považujú ju za skutočnú realitu. A fakt, že ide o globálny podvod Živočišnej podstaty, vychádza, žiaľ, najavo až tvárou v tvár Smrti. No vtedy je už príliš neskoro čokoľvek zmeniť.

Veď mladosť preletí ako jeden deň, doslova ako rýchly dostihový kôň, ktorý unikol na slobodu. A nestihnesh ani napnúť opraty, a už prichádza dospelosť. Vtedy sa

zastavíš a obzrieš sa späť. Začína sa prehodnocovanie hodnôt. Tvoje úspechy sa už nezaujímajú také významné, už nestoja za to, aby sa im venovalo toľko času a síl. Objavujú sa nové želania a ilúzie v podobe sebarealizácie vo svete seriózných ľudí. A človek začína vymýšľať nové spôsoby, ako vyniknúť v dave. Ani sa nenazdáš, už je tu staroba. Mnohé z prežitého života sa už zdá byť úplne absurdné a načisto stráca svoj zmysel. Spolu so starobou sa čoraz častejšie začínajú objavovať myšlienky na smrť, ktoré nútia človeka zamyslieť sa nad tým hlavným – nad svojou dušou. Pretože sa čoraz viac približuje k tej hranici, odkiaľ prišiel na tento svet, aby našiel sám seba a spasil svoju dušu. No namiesto toho, aby dosiahol tento cieľ, minul čas a sily na prázdne ilúzie. A tu zrazu sa človek začína zmietať, vymýšľať si nové ilúzie, utešovať sa, že ak sa pred smrťou pomodlí, tak mu tam bude všetko odpustené. Ale v skutočnosti sa hodnotí celý život človeka.

Ľudská hlúposť nepozná hraníc. Megalománia navádza ľudí robiť odporné veci.“ Sensei sa rozhlíadol naokolo, rozhodil rukami a smutným hlasom povedal: „Keby ste počuli, o čom premýšľajú títo ľudia, priatelia, zhrozili by ste sa! Hoci vlastne, načo by ste to mali počúvať, pozorujte sami seba. O čom tajne snívate.

Celkom nedávno, pred perestrojkou, ľudia premýšľali o tom, že zachránia svet a vybudujú komunizmus, mám na mysli našich ideových ľudí. A teraz, po perestrojke, o čom premýšľa mládež? O peniazoch, o kapitalizme. Každý si predstavuje seba ako miliónára, Rockefellera a už sa tak cíti. Každý v myšlienkach rozhadzuje peniaze, sníva o bohatstve. Aj ten, kto zarába, aj ten, kto nedokáže dosť zarobiť, všetci vykladajú rozprávky o tom, akí sú v živote super, predvádzajú svoje maniere. Prečo? Pretože v ich hlavách vyčíňa egoizmus. Michail Jevgrafovič Saltykov-Ščedrin, ruský spisovateľ a satirik, vyslovil pozoruhodné slová: 'Nie je nič nebezpečnejšie ako človek, ktorému je cudzia ľudskosť, ktorému je ľahostajný

osud rodnej krajiny, osud bližneho, všetko, okrem osudu mince, ktorú pustil do obehu.' A má pravdu.

Prílišné bohatstvo k ničomu dobrému nevedie. Nuž, človek premárnil roky života, podviedol množstvo ľudí. Pretože čestným spôsobom veľké peniaze nezarobíš. Všetko je postavené na podvoch a lži. Takže, človek zarobil veľa peňazí. Nemyslím tým čestne zarobenú výplatu, normálne peniaze na životné minimum. To nie sú žiadne veľké čiastky. Takže, zarobil. Pozerá, ale uspokojenie nikde. Ukazuje sa, že tu niečo chýba. Uvedomuje si, že potrebuje moc na to, aby si podmanil takých, ako on, aby sa už nemusel vyťahovať, dávať si na seba blchy z jeleňa, a tak upútať pozornosť celého stáda, vrátane vodcu. Aby nemusel rozhadzovať peniaze ako tá opička oriešky, ale aby si uchvátil túto moc, a sám sa stal vodcom. Tak sa objavujú vodcovia strán, mocenských štruktúr, štátov. Potom zistia, že moc im nestačí. Čo podniknú? Všetko pre to, aby ovládli svet. A začínajú sa vojny, agresia, zotročovanie. Tak sa rodia Napoleónovia, Stalinovia, Hitlerovia a im podobní. Dobývajú územia, rozširujú hranice svojho štátu, ale uspokojenie aj tak nedosiahnu. Prečo? Pretože **nech by mal človek na Zemi akúkoľvek moc, nikdy mu neprinesie uspokojenie, pretože aj tak zostane otrokom svojich želaní. Ale skutočná moc je moc nad sebou samým.**

V histórii ľudstva je množstvo príkladov nezmyselnosti takejto cesty, takéhoto globálneho podvodu Živočíšnej podstaty. Jedným z nich je Alexander Macedónsky, človek, ktorý maximálne realizoval svoje ambície. Vybojoval obrovské územia, čím vytvoril najväčšiu monarchiu staroveku. A výsledok? V deň, kedy sa Alexander Macedónsky stal 'vládcom sveta', vzdialil sa od všetkých a horko zaplakal. Keď ho velitelia našli, boli prekvapení, pretože nikdy nevideli svojho vojvodu nariekať. A to s ním boli v tých najťažších situáciách pri bojových ťaženiach. Alexander bol príkladom odvahy. Dokonca ani vtedy, keď bola smrť celkom blízko, nikto

nevidel na jeho tvári žiadne známky zúfalstva či beznádeje. Preto veliteľov trápila otázka, čo sa stalo s tým, kto pokoril celé národy. Pýtali sa ho na to a Alexander im povedal príčinu svojho smútku. Ukázalo sa, že keď zvíťazil, pochopil, že prehral. A teraz sa nachádzal na tom istom mieste, kde si kedysi zaumienil, že 'dobyje svet'. A až v tomto momente si uvedomil, aké to bolo všetko nezmyselné. Lebo predtým mal cieľ a cestu. A teraz sa už nemá kam posunúť, nemá už čo dobývať. Povedal: 'Cítim vo svojom vnútri hroznú prázdnotu, pretože som prehral najdôležitejšiu bitku svojho života.'

Sensei prešiel kus cesty mlčky, a potom znovu zopakoval:

„Takže tá najvyššia moc, to je moc nad sebou samým. Spomeňte si na slová Lao-c’:

'Kto pozná druhých, ten je múdry.

Kto pozná sám seba, ten je osvietený.

Kto prekonáva druhých, ten je silný.

Kto prekonáva sám seba, ten je mocný.'“

„Áno, je zložité premôcť sám seba,“ zamyslene povedal Nikolaj Andrejevič.

„Všetka zložitost spočíva v jednoduchosti. Preto treba v prvom rade kontrolovať svoje myšlienky. Veď človek sa neustále správa podľa svojej nálady, žije tým, že neustále uspokojuje svoju megalomániu. Je lenivý sledovať pole svojho rozumu. A práve tam vyrastá všelijaká burina. Veď burinu nie je potrebné pestovať a zahŕňať láskou, špeciálne sa o ňu starať. Ona sa aj tak prederie, bez vášho vedomia.“

„Ale ako môžeme zničiť túto burinu?“ bezradne vyhrkol Andrej.

„Jednoducho. Vezmeš ju a vytrhneš aj s koreňom. Či je pre teba ťažké prevziať kontrolu nad svojimi myšlienkami priamo teraz? Nie. A práve z takých 'teraz' sa skladá celý život. Ži 'tu a teraz' a neprepadaj ilúzii, ktorú ti maľuje Živočišny rozum. Veď tebe bola daná sloboda voľby! Tak si voľ!“

Vtedy sme vychádzali na asfaltovú cestičku v tienistej aleji.

„No, to ohľadne moci je mi jasné,“ začal uvažovať Nikolaj Andrejevič a zrejme o niečom premýšľal. „Takže nie je možné zarobiť si ozaj veľké peniaze, a pritom si zachovať Česť a Svedomie.“

„Ale prečo je to nemožné?“ oponoval mu Viktor. „V televízii dávali 'okruhly stôl' s účasťou veľkých podnikateľov. Boli to normálni chlapi.“

Sensei sa na neho pozrel a odpovedal:

„Sú to nečestní ľudia. Sú to klamári a egoisti, ktorí sa bijú do hrude a rozprávajú rozprávky. Prepáčte priateľia, ale topiť sa v luxuse, byť bohatý, keď naokolo je toľko hladných, chudobných a bez domova, a myslieť len na zvyšovanie svojho zisku, to nie je hodné mena Človek. Jednoducho je to nedôstojné.“

„Nie, no počkaj,“ nemohol sa upokojiť Viktor. „Ale čím sa previnil bohatý podnikateľ? Ak je šikovný a vie, ako zarobiť peniaze, tak ide a zarába. A ten, kto nechce pracovať, kto je leňoch, alkoholik alebo čokoľvek iné, toho má živiť, alebo čo?“

„Nie, nemá ho živiť. **Je hlúpe dávať hladnému rybu, pretože ju zje, a opäť bude hladný. Oveľa múdrejšie je dať mu udicu a naučiť ho chytať ryby.** Aby ste to správne pochopili, ja nie som proti bohatstvu, som proti biede, ja som za hojnosť. Peniaze majú určitý ekvivalent energie. A zákony fyziky hovoria, že ak energia niekde pribúda, to znamená, že niekde ubúda. Svet musí byť spravodlivý a dostupný pre všetkých. No keď svetu vládnu diablovi služobníci, mám na mysli zlodejov, ktorí sami seba nazývajú politikmi, potom tu spravodlivosť nikdy nebude. Práve preto je svet odsúdený na zánik.“

„Zase hovoríš o spravodlivosti,“ šibalsky poznamenal Žeňa. „Sensei, to už zaváňa komunizmom.“

„Nuž, čo narobíš? V detstve som dostal takú výchovu, že mám teraz komunizmus nadlho v krvi,“ žartom odpovedal Sensei. „Ale keď budeme hovoriť vážne, zamyslíte

sa sami, priatelia. Teraz sa objavujú oligarchovia. Na úkor čoho bohatnú? Na úkor ochudobňovania ľudu, na úkor toho, že predávajú našu Vlasť. Vari sú takí múdri? Urobili niečo dobré pre ľudí alebo pre svoju krajinu? Prečo je teda krajina tak chudobná? A ako sa môžu objavovať bohatí ľudia v chudobnej krajine? Len ak ju okrádajú, okrádajú tých, ktorí sú slabší ako oni. A vy chcete povedať, že toto sú úspešní ľudia, hodní mena Človek? A ja vám hovorím, že sú to diablovi služobníci, odsúdení na peкло.

Veď títo oligarchovia sa dokonca zaoberajú vypočítavou dobročinnosťou, aby sa mohli predvádzať pred ostatnými. Ale sú pripravení urobiť nejaký zásadný krok vo svojom živote a od základu sa zmeniť? Pochybujem. Veď bolo povedané: 'kde je váš poklad, tam bude aj vaše srdce.' Pre takých ľudí je veľmi ťažké odtrhnúť svoje srdce od nahromadeného bohatstva. Tak to bolo aj pred tisíc, aj pred dvoma tisíc rokmi, pretože ľudia sa žiaľ nemenia. Spomeňte si na Bibliu, keď k Ježišovi Kristovi prišiel bohatý mladík a opýtal sa, čo má robiť, aby dosiahol život večný. Ježiš mu na to odpovedal, že ak chce vstúpiť do života večného, musí dodržiavať prikázania nezabiješ; nezosmilníš; nepokradneš; neprehovoriš krivého svedectva; cti otca svojho a matku svoju; miluj blížneho svojho ako seba samého. No mladík povedal, že všetko toto dodržiava od svojho detstva. Čo mu ešte treba? A vtedy mu Ježiš povedal: 'Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj, čo máš, a rozďaj to chudobným; a budeš mať poklad v nebi; potom príď a nasleduj Ma.' No keď to mladík počul, odišiel smutný, pretože mal veľký majetok. A Ježiš vtedy povedal svojim učeníkom: 'Skôr prejde ľava ucho ihly, ako vojde boháč do Božieho kráľovstva.'

Oni podvedome cítia svoju ničotnosť a následky, ktoré ich čakajú. Preto stavajú chrámy, kláštory, snažia sa očistiť v očiach Boha. Hlupáci! Zabudli na pismo. Veď bolo povedané: kostoly, ktoré postavili zlodeji, sú

prístreším pre satana. Oni nestavajú domy pre Boha, oni stavajú diablovu skrýšu. A ak dúfajú, že im za to budú odpustené hriechy, potom sa mýlia. Len sa im to pripočíta k ich hriechom. A týmto zatracujú nielen seba, ale aj svojich blízkych, ktorí užívajú ich 'statky'. Veď sa ani neopýtali svojich blízkych, či takú obeť potrebujú? Vari sú pripravení zdieľať zodpovednosť za ich hriechy pred Bohom?

Porozprávam vám jeden príbeh, ktorý sa odohral v dávnych časoch, o tom, ako jeden zlodej a vrah stretol Mudrca, od základu zmenil svoj život a stal sa veľkým človekom. Kedysi dávno žil lúpežník, ktorý sa živil tým, že okrádal a bez rozmýšľania zabíjal ľudí, ak kládli odpor. V tej dobe žil na svete človek menom Narada. Bol to básnik a hudobník. A bol povestný svojou hlbokou múdrosťou. Ľudia ho mali radi pre jeho dobré rady, veselú povahu, jeho žarty a očarujúcu hudbu, ktorú hral na svojom nástroji.

Raz sa mudrc vydal do susednej dediny. Cesta viedla cez ten istý les, v ktorom pôsobil lúpežník. Ľudia vtedy začali Mudrca prehovárať, aby nechodil tou cestou, pretože je to veľmi nebezpečné. Narada sa len zasmial:

'Chcem sa pozrieť na toho, kto vo vás vyvolal strach a spravil z vás zbabelcov. Veď je to len jeden človek, a pritom zastavil premávku na celej ceste.'

Keď to Narada povedal, otočil sa a odišiel do lesa. Cestou si vyhrával na svojom nástroji. Zanedlho lúpežník začul hudbu a vyšiel na cestu. A na svoje prekvapenie uvidel jedného neozbrojeného človeka, ktorý ako sa zdalo, bol šťastný, vyhrávajúc svoju melódiu. Po prvýkrát v živote v sebe pocítil nerozhodnosť. Obrátil sa teda na muzikanta:

'Vari nevieš, že chodiť po tejto ceste je nebezpečné?'

Narada neprestával hrať, odbočil z cesty a sadol si vedľa lúpežníka, ktorý si medzitým brúsil meč. Keď dohral svoju melódiu, opýtal sa ho:

'A čo ty robíš sám v tomto lese?'

Ten mu odpovedal:

'Okrádam ľudí. A tebe tiež teraz vezmem tvoje bohatstvo.'

Mudrc mu povedal:

'Moje bohatstvo je iného druhu, je duchovné. A bol by som šťastný, keby som sa oň mohol s tebou podeliť.'

'Mňa zaujíma len materiálne bohatstvo,' odpovedal lúpežník.

'Materiálne, hovoríš?' opýtal sa Mudrc, vzal hrst pôdy a rozptýlil ju vo vetre.

'Je to len prach, ilúzia, ktorá hneď zmizne. Nie je to nič v porovnaní s duchovnými hodnotami, ktoré sú večné. Povedz, prečo to potrebuješ?'

Ten odpovedal:

'Pre moju rodinu: moju matku, moju ženu, moje deti. Keď im neprinesiem peniaze, budú hladovať. A ja nič iné robiť neviem.'

Mudrca zaujímalo:

'A opýtal si sa ich, či takú obeť potrebujú? Či sú pripravení zdieľať zodpovednosť za tvoje hriechy pred Bohom?'

Prvýkrát vo svojom živote sa človek, ktorý si zarábala lúpežníctvom, zamyslel.

'Neviem. Predtým som nad tým takto neuvažoval.'

'Tak choď a spýtaj sa ich,' navrhol Mudrc. 'A ja tu na teba počkám.'

A znova začal hrať svoju krásnu melódiu.

Lúpežník spravil, ako mu Mudrc povedal. Vydal sa domov a opýtal sa svojej matky. Stará žena mu na to odpovedala:

'Prečo by som s tebou mala zdieľať zodpovednosť za tvoje hriechy? Som tvoja matka a ty si povinný ma živiť.'

Aj jeho žena povedala:

'Z akého dôvodu by som mala zodpovedať za tvoje hriechy? Ja som sa ničoho takého nedopustila a som pred Bohom čistá. Ja neviem, akým spôsobom zarábaš na chlieb. To je tvoja vec.'

Keď sa lúpežník díval na tváre bezstarostných detí, ani sa ich na nič nepýtal. Zronený sa vrátil späť k Mudrcovi:

'Nikto so mnou nechce zdieľať moju zodpovednosť. Nech urobím pre rodinu čokoľvek, zrejme za všetko ponesiem zodpovednosť len ja sám. Zdá sa, že som sám. A čo mám teraz robiť?'

So smútkom pozrel na bezúhonnú tvár Mudrca. Ten mu odpovedal:

'Zlož masku zlodca a spáľ ju v plameni konania dobrých skutkov. Vykúp zlo, ktoré si vykonal. Zmeň sa a staň sa Človekom.'

Z temného lesa svojich omylov vyšiel tento človek spolu s Veľkým Mudrcom... Neskôr ho ľudia začali nazývať Valmiki a po stáročia bol preslávený ako legendárny básnik, autor významnej staroindickej epickej poémy Rámajána.“

Sensei sa odmlčal. My sme tiež išli pod dojmom vypočutého príbehu nejakú dobu mlčky. Keď sme ale prechádzali okolo kaviarne, Stas prelomil ticho a navrhol, aby sme si dali malinovku. Všetci sa ochotne chytili tejto myšlienky, pretože bolo dosť horúco. Len Sensei odmietol. Povedal, že nás počká na lavičke. Ukázal na lavičku v tieni, kde sedel nejaký starší pár. Rozišli sme sa.

Rýchlo som vypila svoj pohár malinovky a vyšla som na ulicu, zatiaľ čo ostatní napájali svoje bohatierske telá ďalšími dávkami nápoja. Sensei sedel vedľa starých a o niečom s nimi hovoril. Medzitým z kaviarne vyšiel Nikolaj Andrejevič a spoločne sme šli k Senseiovi, pozdravili sme starší pár a stali sme sa mimovoľnými poslucháčmi ich rozhovoru.

„... jeho modlitbami.“

„Je to dobrý báťuška, ten otec Vasilij,“ súhlasil Sensei. „Veľa toho pre ľudí urobil.“

„Život tak rýchlo preletel,“ vzdychla stareнка. „Keď sa pozeráme na mladých, veď ešte nedávno sme tiež boli takí. A čo je najdôležitejšie, v duši necítiš, že tvoje telo je staré.“

„Človek dušou nestarne,“ poznamenal Sensei a dobrosrdečne dodal: „A mladým netreba závidieť. Veď oni

ešte musia prejsť celú cestu. A vy už stojíte na prahu, vám stačí už len zaklopať.“

„To je práve to nešťastie. Netrápi nás smrť, ale odlúčenie,“ smutne povedala starenka a ukradomky si utrela slzu. „Veď my sme s Vanečkom prežili päťdesiat tri rokov bok po boku, krivého slova sme jeden od druhého nepočuli.“ Deduško pokýval hlavou. Starenka ho s vďačnosťou chytila za ruku. „A teraz, ako vidieť, prišiel čas sa rozlúčiť. Toto je to, kvôli čomu sa moja duša trápi.“

„Váš smútok je zbytočný. Na čo to je? Trápíte sa kvôli telu?“ Sensei rozhodil rukami, ukázal na mladý pár, ktorý sa prechádzal opodiaľ, a s úsmevom vyslovil: „Pre Pána, nuž chápem, že v mladosti, ale teraz, prečo sa trápiť?!“ Spoločne sa zasmiali. „A duša... **Kým v duši žije láska, odlúčenie je nemožné. Veď to hlavné ty vieš, že ľúbiš toho človeka. Ako ho môžeš stratiť, ak je tvojej duši naozaj drahý, ak Spomienky a Láska k nemu naďalej žijú v tebe samotnom...**“

Z kaviarne začali vychádzať aj ostatní. Sensei vstal z lavičky a začal sa lúčiť so starkými.

„Ach, veľmi vám ďakujem, tak ste ma upokojili,“ naposledy zabedákala starenka, akoby chcela Senseiovi rozpovedať odrazu všetko, čo mala na duši. „Veď skutočne, čo nás môže rozdeliť? Aj keby som odišla, aj z druhej strany ho budem ľubiť, rovnako ako aj tu. Čo sa tým zmení?“

„Nič,“ povedal Sensei. „Tu ste boli spolu v okamžiku, tam budete spolu vo večnosti. Mali by ste sa radovať, že sa blíži večnosť. Tu ste v trápení aj mukách, ale tam získate pokoj a radosť.“

„Tak príjemne sme sa s vami porozprávali,“ dojato povedala starenka.

„Pre mňa bolo tiež veľmi príjemné porozprávať sa s vami.“

„Neviem, či sa ešte stretneme. Každým dňom to už príde. Samozrejme, chceli by sme sa ešte stretnúť aj s otcom Vasilijom, aj s vami si ešte pohovoriť. Tak ste

ma upokojili. Tak ľahko mi zostalo na duši. Veľmi by som sa chcela s vami znovu stretnúť.“

„Netrápte sa,“ ľáskavo povedal Sensei a s akousi vrúcnosťou a nehou hľadel na starú pani. „Určite sa stretneme a budeme mať kopy času na rozprávanie.“

Keď sme už poodišli od tohto staršieho páru dosť ďaleko, kráčajúc s ostatnými smerom k trhu, Nikolaj Andrejevič sa opýtal Senseia:

„To sú tvoji známi?“

„Nie,“ s úsmevom vyslovil Sensei. „Jednoducho len dobrí ľudia.“

„A tá žena, vari je nejako chorá?“

„Áno. Už jej nezostáva veľa času.“

„A to jej nemôžu nejako pomôcť?“ ustarane som sa opýtala.

„Môžu. Ale pomoc takého druhu bude len na škodu,“ odpovedal Sensei. **„Človek je dočasný. Smrť ukončuje starobu a muky tým, že oslobodzuje od ťarchy bytia. Pre milujúce duše je to odmena. Veď vo svojej podstate sa inými nestávame len kvôli tomu, že umierame...“**

5

Nakoniec sme došli k cieľu nášho putovania, k miestnemu trhu s potravinami. Pred vchodom boli stánky, kde predávali všelijaké čínske drobnosti, ako napríklad privesky, perá, hodinky a ďalší tovar. Sensei sa pozrel na celý tento pestrofarebný sortiment a s trpkosťou ticho povedal:

„Úplne stratili úctu. Zavaľujú nás všelijakým haraburdím, ako krajinu tretieho sveta.“

Chlapci si začali prezerat' všetok tento rôznorodý tovar. Stas vzal do rúk akýsi štvorcový privesok v podobe hodín, stlačil tlačidlo a ten začal vydávať nepochopiteľné zvukové signály, blikat' a ukazovať meniace sa číslice.

„Oj, a toto je čo za blbosť?“ prekvapil sa Stas.

„Úplne ako Geigerov detektor,“ zasmial sa vedľa stojaci Nikolaj Andrejevič.

„Čože?“ pretlačil sa Žeňka pomedzi Stasa a doktora. „Aký detektor?“

„Geigerov,“ zopakoval Nikolaj Andrejevič. „Taký výbojkový detektor častíc.“

Žeňka uprel zrak na Nikolaja Andrejeviča s nevyslovenou otázkou. Stas ironicky prevrátil oči a rozhodol sa, že popoženie myšlienkový proces kamaráta.

„Počul si o takom prístroji, ktorý sa volá dozimeter, ty dedinčan?“

„Ahá, tak to je prístroj na žiarenie, či čo?“ uhádol Žeňa na druhý pokus.

„Je to prístroj na meranie dávky žiarenia,“ so smiechom povedal Stas.

„No, veď to hovorím.“

Žeňa nasadil vážnu tvár „učenca“, vzal Stasovi blikajúci „prístroj“ a začal si ho prezerat.

„To sú stopky,“ vysvetlila predavačka. „Len sú... Hneď vám dám iné.“

Stas na ňu žmurkol a ukazujúc na Žeňku veselo povedal:

„Nevšímajte si ho, on sa len dlho učil, preto sa trochu oneskoril vo vývoji.“

Zasmiali sme sa. Žeňa ale zavrtel hlavou a náročky nahlas povedal špeciálne pre Stasa:

„Ja si celkove nič zlé nepamätám... častejšie si budem musieť zapisovať.“

A, obrátiac sa už na predavačku, sa opýtal: „Koľko stojí?“

Tá povedala cenu a rýchlo sa snažila vymeniť tento „pokazený kúsok“ za iný. „Nie, nie, beriem si toto,“ zastavil ju Žeňa. „Niektó si od vás predsa musí kúpiť tento nepodarok, povedzme, so stopercentnou zľavičkou...“

A ďalej sa už Žeňa nechal unášať takými vtípnymi rečami, typickými pre prieberčivých zákazníkov, že sme skoro umreli od smiechu. Dokonca aj náš psychoterapeut sa po ďalšej Žeňkovej šaškárni ohľadom „zlacneného tovaru“ so záujmom opýtal Stasa:

„On je taký vždy, alebo len občas?“

Na čo mu ten odpovedal: „Aj vždy, aj občas.“

„No, tak to už je 'diagnóza',“ konštatoval so smiechom doktor.

A keď spokojný Žeňa, ktorý zjednal cenu tejto čačky na kopejku, za vtípkovania ostatných pristúpil k Senseiovi, ten mu povedal:

„A ty sa nehanbiš oberať ľudí o kopejky?“

„A čo? To nech oni sa hanbia, že nám pchajú takýto brak za takú cenu.“ Usmial sa svojim odzbrojujúcim hollywoodskym úsmevom a dodal: „Vieš, Sensei, moje svedomie je kryštálovo čisté...“ A pri odchode tichučko dodal: „Veď ja ho nepoužívam.“

„A v tom je ten problém,“ uzavrel Sensei za všeobecného smiechu ostatných.

Zašli sme na trh a začali nakupovať potraviny podľa zoznamu. Žeňa z nudy pristúpil k akémusi predavačovi, ktorý očividne prišiel z južnejších krajov, a predával paradajky a uhorky. Chlapec 'nasadil' vážnu tvár a podozrievavo sa vypytoval:

„V akej oblasti bola vypestovaná vaša zelenina?“

Predavač ho zrejme celkom nepochopil a začal zo zvyku vychvaľovať tovar. Otázky na pôvod zeleniny plynule prešli k otázkam na cenu, ktorá sa ukázala byť značne premrštená. Nuž, je pochopiteľné, že pri mori nebýva nič lacné. Ale očividne nie pre Žeňu. Vžil sa do role inšpektora (minimálne spoločnosti na ochranu práv spotrebiteľov), vytiahol svoj „dozimeter“ a dôležito ním začal prechádzať hore dolu po celom tovare. „Dozimeter“ samozrejme začal pišťať a blikať, ukazoval na svojom displeji nereálne čísla. Predavač prekvapene vytreštil oči. Toto jednanie puntičkárskeho kupujúceho, ktorý sa tu vzal ktovie odkiaľ, očividne urobilo naňho neprijemný dojem.

„Nie, no tak, videl si to, videl?“ Žeňka rozhorčene ukazoval údaje „dozimetra“ Stasovi, ktorý stál práve vedľa, a s veľkou námahou sa snažil zachovať si vážnu tvár. „Nie, no len sa pozri! To je horšie ako v Černobyle! Na akom jadrovom polygóne si to pestoval?“ obrátil sa Žeňka na predavača a pchal mu údaje „dozimetra“. „Vidíš, dokonca aj Geigerov detektor sa zasekáva. Nie, to je snáď zlý sen! Čoskoro nás budú křímiť jadrovým odpadom...“

Na tieto Žeňkove výroky sa začali otáčať ľudia. Predavač, ktorý sa zmätene pozeral raz na detektor, raz na zeleninu a usilovne sa snažil pochopiť, o čo vlastne ide,

sa začal obhajovať, že má ten najkvalitnejší tovar. A keď už Žeňka začal nafukovať túto situáciu na nepoznanie, predavač sám zjedol paradajku pred očami všetkých, aby presvedčil už ani nie tak chlapca, ako skôr zástup zvedavcov, že jeho zelenina je úplne bezpečná. Ale Žeňku to ešte viac vyprovokovalo a ako odpoveď na predavačove gesto začal vykladať strašné historky o tom, ako pôsobí radiácia na ľudský organizmus, pričom podrobne vypočítaval, čo sa v organizme poškodzuje a prestáva fungovať ako prvé, samozrejme, podľa jeho názoru. Celkovo toho toľko natáral, a pritiahol tým k sebe toľko zvedavcov, že mu nakoniec predavač strkal tovar, očividne aj za nižšiu ako nákupnú cenu, len aby sa už tohto „panikára“ čím skôr zbavil.

Medzitým sme už aj my zohnali časť potravín. Keď nás Stas so Žeňkom našli, ukázali nám plnú tašku paradajok a uhoriek. Žeňka sa pritom neprestával chvastať svojimi „úspechmi“ a navrhol, aby sme všetky ostatné „potraviny“ nakúpili za nižšie ceny. Na to Sensei len odmietavo pokrútil hlavou:

„Ech, ľudia... Človek vám vysvetľuje a vysvetľuje...“

„No nie, Sensei, načo mňať viac, keď to môžeme kúpiť za rozumnú cenu? Veď tu všetci len zdierajú ľudí! A ako poriadny občan nemôžem nechať takú nehoráznosť len tak. Tiež chcem mať na tom primeraný podiel.“ Kamaráti znovu vybuchli od smiechu a Žeňka sa ďalej obhajoval a prefikane sa pri tom usmieval. „Ja im predsa nezávidím. Jednoducho, keď vidím predavača na trhu, tak v mojom vnútri sa prebúdzajú intenzívny pocit spravodlivosti.“

„Aháá,“ zasmial sa Sensei. „Tak sa teraz táto vlastnosť nazýva?“

„Áno,“ prikývol so smiechom Stas. „Pričom tento jeho 'intenzívny pocit spravodlivosti' sa u neho objavuje v dvoch podobách: zisťnej a nezisťnej. Zisťná, to je vtedy, keď chce, aby to 'aj on mal'. A nezisťná je vtedy, keď chce, aby to 'ani tamten nemal'.“

Sensei beznádejne mávol rukou smerom k Žeňkovi a Stasovi a povedal:

„Robte si, čo chcete.“

Nikolaj Andrejevič im dal zoznam a peniaze. Naša skupinka sa rozdelila. Časť išla spolu so Žeňkom, aby sa pobavila pri jeho nákupoch potravín. A Sensei, Voľoďa, doktor a ja sme sa s nimi predbežne dohodli, kde ich budeme čakať, a šli sme k brehu.

Nebo bolo bez oblakov. Ospalí rekreanti sa lenivo prechádzali po uliciach a schovávali sa pred horúčavou v tieni stromov. My sme sa vybrali k dohovorenému miestu. Zložili sme tašky s potravinami a sadli si na voľnú lavičku v tieni veľkého stromu. Nikolaj Andrejevič sa rozhodol nestrácať zbytočne čas a začal sa Senseia vypytovať.

„Sensei, po ceste sem si začal takú zaujímavú tému... Celý čas som premýšľal... Nuž, dobre, bohatstvo nám dvom pri našej profesii, a ešte k tomu v našej krajine, nehrozí,“ zo žartu povedal doktor. „Ale ak budeme hovoriť vážne, čo má teda človek robiť? Všetci hovoria, takto je to zle, tak je to tiež zle, ale ako je to správne? Ako treba žiť?“

„Vieš, **žiadny človek v podstate nežije svoj skutočný život. Vyberá si taký obraz, ktorý sa mu páči, a hrá rolu, pričom spravidla nie jednu.** Tak napríklad ty teraz hráš rolu študenta, snažíš sa, rovnako ako na prednáške, položiť otázky, preniknúť do podstaty mojich odpovedí. Potom sa prepínaš do role psychoterapeuta a pokúšaš sa analyzovať moje slová. Ale v skutočnosti je to len hra, nič viac. Pretože ty sám poznáš to, o čom hovorím. Treba len nazrieť hlboko do svojej duše.

Tak isto aj každý iný. Každý hrá. Jednému je blízka rola doktora, inému sa páči rola drsného špeciálneho agenta a tretiemu rola automechanika. Nieкто si zvolí rolu alkoholika, nieкто zlodeja, iný karieristu a ďalší rolu človeka, ktorému život ublížil. Ale nech by bol človek kýmkoľvek, v skutočnosti je to len jeho rola. A natoľko sa do nej vžije, že si myslí, že je to v podstate

jeho skutočný život. Shakespeare mal naozaj pravdu, keď povedal, že celý svet je len divadlo.

Človek, ako každý herec, sa neuspokojuje so svojou rolou a sníva o druhej role, v ktorej sa vidí ako dôležitejší. Ale nech by človek dosiahol čokoľvek, zdá sa mu, že hlavnú rolu vo svojom živote zatiaľ ešte nezahral. A aj keď človek hrá tú verziu seba, ktorú si vymyslel, napríklad chudobného, chorého, bohatého, zdravého, zámočníka alebo kozmonauta, je jedno koho, tak stále sníva o inej role. Primeriava si k sebe obraz prezidenta, oligarchu, hrdinu-záchrancu, bojovníka za spravodlivosť, alebo niekoho ďalšieho... **A celý čas zotrúva v túžbach a zabáva sa týmito rozprávkami. No nie je jednoduchšie prestať snívať a zvoliť si v živote rolu hodnú mena Človek?**“

„Máš na mysli svätého, lámu alebo koho?“

„Hoci aj lámu, svätého alebo jednoducho čestného, dobrého človeka, hovor tomu, ako chceš. **Ja tomu hovorím jednoducho – rola, hodná mena Človek. A byť tým, kým máš byť. Aby si, keď budeš zaspávať, bol spokojný, že tvoje svedomie je čisté. Aby si sa, keď budeš umierať, nehanbil za svoje myšlienky a činy. A aby, keď budeš už stáť pred Bohom, ako hovoria kresťania, pred Božím Súdom, aby si mal čo povedať. Aby tvoj košík s dobrými skutkami bol plný a ten so zlými skutkami prázdny. Toto znamená byť Človekom.** A to nielen navonok, ale, čo je dôležité, aj vo vnútri. Urobiť si poriadok v hlave. Nesnívať o tom hlúpom, nezmyselnom a prázdnom. Premýšľaj viac o Bohu, premýšľaj o duši. Ak máš voľný čas, využi ho na úžitok duše, modli sa, medituj, venuj sa duchovnu. **Lebo život je príliš krátky. A je človeku daný na to, aby dokázal Bohu, že je hodný mena Človek.**“

Sensei rozprával jednoducho a zrozumiteľne. Jeho slová boli naplnené takou úprimnosťou, takým súcitom, silou a láskavosťou, že sa dokonca spustil môj „lotosový kvet“ a po tele sa začalo rozlievať príjemné teplo.

A na duši mi začalo byť tak dobre, ako by zo mňa spadli všetky predstierané masky a obnažila sa moja skutočná Podstata. A z nejakého dôvodu som práve v tomto slobodnom stave naozaj chápala, o čom Sensei hovoril. Lebo toto pochopenie neprichádzalo cez slová, ale cez moju dušu.

Nejaký čas sme sedeli mlčky a pozorovali obraz morskej prírody. V tomto neobyčajnom stave, ktorý vyvolali Senseiove slová, sa zrejme nikomu nechcelo hovoriť nič ďalšie. Všetko bolo prekvapujúco jednoduché a jasné. Toto pokojné rozjímanie narušili chlapci, ktorí sa vrátili z trhu.

„Pozrite sa, koľko sme nakúpili všelijakých dobrôt!“ spokojne povedal Žeňka, rozhodil rukami a ukazoval plné tašky, ktoré spoločne priniesli. „A prečo ste takí smutní?“

„Len sa tak pozeráme,“ povedal Sensei, zahľadený do morskej diaľavy.

Žeňka sa tiež zo slušnosti pozrel tým smerom. Práve po mori uháňal člň. K nemu bolo pripevnené lano, ktorého koniec držala dievčina na vodných lyžiach.

„Hm, nádherná baba!“ uznanlivo povedal Žeňa, mysliac si, že reč je o tom.

„Tak tak,“ povedal Sensei. „V tejto súvislosti som im porozprával jeden vtíp, a oni zosmutneli.“

Žeňka zahmkal:

„Čo je to za vtíp, že zosmutneli?“

„Raz tak sedia dvaja rybári na brehu rieky. Pred nimi jazdí krásna dievčina na vodných lyžiach. Jeden hovorí druhému: 'Predstav si, že teraz spadne a začne sa topiť. A ja skočím do vody a zachránim ju. Vytiahnem ju a budem predstierať, že jej dávam umelé dýchanie, ale v skutočnosti ju budem bozkávať a objímať.' A len čo to dohovori, dievčina padá a začína sa topiť. Rybár sa ihneď vrhá do vody. Ponára sa a vynáša ženské telo. Začína jej dávať umelé dýchanie, bozkávať ju a objímať. A potom príde ku kamarátovi a hovorí: 'Vieš, čo nechápem?’

Tamtá bola krásavica a toto je nejaká škrata.' A kamarát sa na neho úkosom pozrie a hovorí: 'Áno, áno... A tamtá mala vodné lyže a táto má korčule'."

Pod stromom sa spustil obrovský výbuch smiechu. Len Žeňka sa akosi chabo pousmial, a potom sa zarazene opýtal:

„Nepochopil som, a načo tam boli korčule? Veď bola na vodných lyžiach.“

Všetci sme sa začali váľať od smiechu, už ani nie tak z vtipu, ako zo Žeňku. Ten sa snažil zakryť svoje rozparky a rýchlo presmeroval prúd smiechu smerom k svojim dobrodružstvám na trhu. K rozprávaniu sa pripojili aj „očití svedkovia“ a dopĺňali ďalšie podrobnosti. Keď už sme sa dosýta nasmiali, prišli sme k záveru, že púšťať Žeňku na tento trh samého je už nebezpečné. Narobil tam so svojim „dozimetrom“ taký rozruch, že ak si zmyslí objaviť sa tam ešte raz, hoci aj bez tejto vecičky, určite pocíti na svojich kostiach všetky „následky“ svojho žartu.

Rozdelili sme potraviny do tašiek tak, aby sa niesli všetkým pohodlne. A keď sme sa už chystali „vyplávať“ na spiatočnú cestu, Žeňka sa odrazu hlasno rozosmial:

„Aháá! Takže tá v korčuliach sa tam povaľovala ešte od zimy!“

To už bola posledná kvapka. Náš smiech jednoducho prerástol do hystérie. Dokonca aj okoloidúci, ktorí sa na nás dívali, sa začali usmievať, nakazení vlnou dobrej nálady, aj keď nechápali, čo je vlastne príčinou tohto všeobecného smiechu.

Keďže sme boli naložení potravinami, obchádzali sme penzióny dlhšou, ale pohodlnejšou cestou. Ako sme prechádzali popri ďalšej budove, Žeňka sa stále obzeral, a potom sa nečakane zastavil. Položil tašky na zem a začal si horúčkovito prehľadávať vrecká, ktorých mu svojho času módni návrhári hojne „nalepili“ ako na košeľu, tak aj na kraťasy.

„Ale kde ho mám?“ zarazene mrmlal chlapec.

Keďže Žeňa zaostal, niektorí z nás sa tiež zastavili, a čakali na neho.

„Á, tu je to!“ vykrikol nakoniec a radostne vytiahol akýsi pokrčený papierik.

„A to je čo, to si šetriš na mimoriadnu životnú situáciu?“ zasmial sa Voloďa pozorujúc, ako sa chlapec snažil narovnať pokrčený papier.

„Áno, áno, na mimozmyslovú,“ zo žartu mu to vrátil Žeňka.

Schmatol svoje tašky a dobehol Senseia.

„Sensei, pozri, aký oznam som objavil na trhu. Je to oslavná óda Vládcu Vesmíru a celej Zeme...“

A chlapec, s taškami v rukách mu podal papier.

Sensei si ho vzal, prebehol očami, zasmial sa a podal mu ho späť.

„Takéhoto 'braku' je naokolo plno. Pozri sa tam... Aj tam to visí, aj tam, aj tamto...“

Zvedavo sme spolu so Žeňkom otočili hlavu smerom, kam ukazoval Sensei. A naozaj. Všade viseli rovnaké oznamy, napísané veľkými písmenami: „Veľký senzibil, ctený Majster medzinárodnej triedy, veštec orákulum, mocný mág a čarodej, ktorého jediným pohľadom sa vylicilo množstvo ľudí, Vitalij Jakovlevič... po mnohých prosbách vykoná ďalšiu liečebnú a ozdravnú seansu, ktorá nemá vo svete obdobu. Začiatok seansy...“ Ďalej bol napísaný zajtrajší dátum a neprimerane vysoká cena za lístky.

Keď sme hľadeli na to množstvo vylepených inzerátov, znova sme sa dali do smiechu. Dokonca aj na kontajneri na odpad, okolo ktorého sme prechádzali, sa „skvel“ taký papierik.

„Ale fuj!“ rozčúlene si odpľul Žeňka. „A ja som, ako nejaký hlupák, niesol túto „farchu“ vo vrecku až z trhu.“

Znova pokrčil papierik, nadhodil si ho a odkopol nohou, akoby to bola nejaká loptička.

„Prečo tu robíš neporiadok?“ dobrácky mu vynadal Sensei. „Čistota mysle začína od tvojej vonkajšej kultúry

a poriadkumilovnosti. Choď, zdvihni ten papierik a vyhoď ho do koša.“

Tentokrát sa Žeňka, napriek svojim bežným výhovorkám, zachoval úplne nečakane, zrejme chcel spesetriť svoj nevyčerpaceľný humor. Znovu položil tašky a ochotne sa rozbehol dopredu k papieriku. Keď ho zdvihol, ešte niekoľkokrát „zamietol“ rukou to miesto na chodníku, kde ležal. A potom, ako pravý basketbalista, hodil pokrčený papierik do kontajnera, úplne ako loptu do koša. Keď takto „zabodoval“, so spokojným výrazom strojene rozhodil rukami:

„Aký papierik? Žiadny papierik tu nebol. To sa vám zazdalo. Slniečko teraz veľmi páli. To bola len fatamorgána.“

„No, no,“ so smiechom povedal Stas. „A ty si náš džin z lampy.“

Znova sme sa rozosmiali. Žeňkovi sa zjavne zapáčila táto nová myšlienka a povedal:

„A prečo nie? Vyslovte akékoľvek želanie, a ja ho hneď splním,“ zažmurkal a veselo dodal, „samozrejme, keď vezmeme do úvahy súčasný hospodársky rozpočet a samoobsluhu.“

„Akú samoobsluhu?“ s úsmevom povedal Stas. „Myslíš to tak, že si sami budeme niečo želať, a sami si to aj splníme na vlastné náklady?“

„Ty si ale bystrý!“ potľapkal ho Žeňka po pleci a vrátil sa po svoje tašky.

Zasmiali sme sa a Andrej povedal:

„Ja osobne mám jedno želanie – rýchlo sa preniesť na výbežok spolu s potravinami.“

„To je jednoduché,“ odpovedal Žeňka, ktorý nás dobehol so svojim nákladom: „Pre moje kúzla nie je nič nemožné. Sú dve možnosti, ako splniť toto prianie.“

„Prezraďte nám, prosím, váš rozsiahly zoznam, ó, veľký džin,“ žartovne navrhol Stas.

„Prvý variant: teraz trošku zrýchlime a s týmto nákladom v podobe ťažkých tašiek pobežíme do tábora.“

„Ó, to nie!“ skríkli sme okamžite.

„A ešte v takej horúčave,“ reptal Andrej.

„No, to je mi ale kúzlo!“ zasmial sa Ruslan.

„A druhý variant?“ zaujímal sa s úsmevom Stas.

„Druhý variant kúzla bude možný, ak použijeme rozum. Čo je hlavné pri presúvaní?“

„Volodov kopanec!“ so smiechom sa ozval Andrej.

Všetci sme sa znova zasmiali, keď sme si spomenuli na Senseiov vtíp z rána.

„No, to sa pre niektorých jedincov rozumie samo sebou,“ ďalej rozohrával svoju úlohu Žeňka. „Rozmýšľajte ďalej!“

„Kridla!“ vykrikol Ruslan.

Žeňka mľaskol a s namysleným pohľadom povedal:

„To je tak pre vysoko lietajúce vtáky. No tak, rozmýšľajte!“

„Kolesá,“ zo žartu povedal Stas, keď videl prechádzajúce auto.

„No, Stas, ty si sa načisto nechal uniesť,“ mávol rukou Žeňa, napodobňujúc pritom ťahavý hlas narkomana. A veselo dodal: „Premýšľať do hĺbky, to neznamená úplne uletieť. No tak? Viac variantov nemáte? Vy ste teda ale! Hlavné je, ako hovoril náš drahý Sensei, zamestnať rozum užitočnou prácou.“ Obrátil pritom hlavu smerom k Senseiovi, ktorý sa smial spolu s nami, a opýtal sa: „Hovorím to správne?“

„Správne, správne,“ mávol Sensei.

„Tak vidíte, ja sa prednášky na rozdiel od vás všetkých učím... teda oslovujem si, dokelu, osvojujem si“, vyslovil chlapec nakoniec zreteľne, „veľmi rýchlo“.

„Samozrejme, kam sa na teba hrabeme, ty si jedno ducho unikát,“ ironicky poznamenal Stas.

„No, kto by o tom pochyboval!“ samoľúbo oznámil Žeňka a vypál hrud'. „Aký som, taký som, ale som džin!“

„A čo nám tentokrát navrhnete, Abdurahman Abdurahmanovič?“ ironicky, hlbokým hlasom povedal Volod'a.

Ale ako sa zdalo, Žeňka si naďalej spokojne užíval svoje slovné hračky:

„Trpezlivosť, priateľ môj, trpezlivosť. Takže, čím môžete zamestnať svoj rozum tak, aby čas ubehol rýchlo a nepozorovane? Humorom! Takže počúvajte anekdoty...“

Po ďalšej dávke Žeňkových anekdot, keď nás z toho jeho „kúzla“ už boleli ústa aj bruchá od smiechu, rozhodol sa Nikolaj Andrejevič prerušiť tento nekonečný smiech a využiť čas racionálnejšie. Taktne obrátil rozhovor na večné témy o človeku a spôsoboch jeho duchovného hľadania. Sensei sa rozhovoril a porozprával nám jednu legendu.

6

Raz jeden Pútnik stratil sám seba. Ocitol sa sám na púšti a nebol schopný spomenúť si, kto je, kde je a kam má ísť. Kamkoľvek sa Pútnik pozrel, všade bol piesok a nekonečné pieskové duny. Nevedel, kde začínajú a kde končia. Slnko mu nemilosrdne páľilo pokožku. Vietor ho spaľoval rozpáleným vzduchom.

Pútnik šiel dlho. A tu uvidel suché trnie. Pútnik si pomyslel, že aj on je trnie. Sadol si vedľa neho. No náhly závan vetra ho odvíal. S ľahkosťou sa kotúľalo a jeho ostne zanechávali stopu v piesku. Pomyslel si, že ak sa trnie pohybuje, to znamená, že vie kam. Ak zanecháva stopu, znamená to, že mu ukazuje cestu. A tak ho Pútnik nasledoval. No vietor stíchol a trnie sa zastavilo. Nový poryv vetra ho popohnal opačným smerom. A Pútnik ho opäť nasledoval, kráčajúc po vlastných stopách. No nakoniec sa ocitol na tom istom mieste, kde začal svoju cestu. A Pútnik si uvedomil, že trnie je mŕtve a vietor sa s ním len hrá. Pochopil, že je nezmyselné bežať za mŕtvym, suchým trním, lebo v sebe nemá život. Teraz ho už ovládajú len prírodné živly. Vzal ho do rúk, ale bolestivo ho popichalo. Prekvapilo ho to. Aj ako mŕtve ešte stále spôsobovalo bolesť. Zlostne ho odhodil.

Pútnik išiel ďalej. Išiel dlho. Mučil ho smäd a hlad. Ale on kráčal ďalej. Keď uvidel letiaceho veľkého vtáka, Pútnik si pomyslel, že aj on je vtákom a bežal za ním. Uvažoval, že ak tento vták letí tak vysoko, potom vidí ďalej, ako on. Pozná cestu, a to znamená, že ho privedie tam, kde bude môcť uhasiť svoj smäd a utíšiť hlad, kde nakoniec nájde pokoj a zbaví sa utrpenia. Naradovaný Pútnik bežal a ospevoval rýchly let vtáka, a radoval sa zo svojich ilúzií.

Mohutný vták letel krásne a rýchlo. Pútnik za ním uhaňal, čo mu sily stačili. Bol unavený, ale pokračoval v behu, živiac sa nádejou, že bude lepšie. Vták sa začal spúšťať za najbližšiu pieskovú dunu a Pútnik zrýchlil svoj beh. Myslel si, že už len okamih ho delí od jeho sna. Keď vybehol na pieskovú dunu, zastavil sa a zachvátila ho hrôza zo sklamania, keď sa pred jeho očami odhalila pravda. Za dunou krdeľ takých istých vtákov trhal mŕtve telo a pažravo hltal zhnité mäso. Pútnik sa znechute-ne odvrátil a odišiel. Pochopil, že pre vtáka je iba potravou.

Dlho šiel Pútnik. Slnko stále nemilosrdne pálilo. Vietor ho spaľoval svojim rozpáleným vzduchom. Sužoval ho neznesiteľný smäd a hlad. Sily ubúdali. A naokolo bol len nekonečný piesok a modrá obloha. Odrazu Pútnik uvidel hada. Pohyboval sa isto a bez náhlenia, vopred presne poznal svoju cestu a užíval si každý okamih. Bol z neho cítiť pokoj. Aj napriek silnej horúčave z neho vanul chlad. A Pútnik si pomyslel: „Ak sa nikam neponáhľam a vanie z neho chlad, to znamená, že vie, kde je prameň. Ak pôjdem za ním, tak sa ukryjem pred slnkom a uhasím svoj smäd.“

Pútnik nasledoval hada. Pocítil, ako sa mu postupne vracali sily. A Pútnik si pomyslel: „Možno som had?“ Ale v tom momente sa had zastavil

Fragment kresby Anastasie Novych

Kontinuum

a otočil sa k nemu. A on uvidel, že had má zuby plné jedu. Jeho telo sa zachvelo od strachu a odnieslo ho preč. Zastavilo sa až vtedy, keď sa zvalilo do horúceho piesku. Hneval sa na seba, že to neustál, pretože len jeden krok ho delil od spasenia. Telo ho zradilo. Ale veď on si myslel, že jeho telo, to je on.

Pútnik sa s námahou zdvihol a znovu sa vliekol púšťou. Kráčal pod rozpálenými lúčmi slnka, a spomínal na chlad a pokoj hada. Ovládla ho úzkosť. A zrazu uvidel mihnúť sa tieň. Pomyslel si, že je to prelud, prízrak hada. No tieň sa mihol opäť. Pozrel sa lepšie a Pútnik uvidel jašteričku. Zazdalo sa mu, že aj z nej vanie chlad. A pomyslel si: „Ak z nej vanie chlad rovnako ako z hada, tak možno aj ona vie, kde je prameň.“ Náhlil sa za ňou a snažil sa nezaostať. Ale jašterička sa pohybovala obratne a rýchlo. Keď utahala Pútnika po púšti, zahrabala sa do piesku. Nech sa Pútnik akokoľvek snažil kopať na tom mieste, nájsť ju nedokázal. Ale aj keď stratil jašteričku, nebol nahnevaný. Veď to nebol had, ale len nepokojná jašterička, ktorá len zdanlivo pripomínala hada. A celá jej podstata je len prázdne zmietanie sa.

Pútnik sa postavil a bezcieľne sa vliekol púšťou. Bol sklamaný zo svojich stretnutí, nahnevaný na neposlušné hladné telo. Bol unavený z tohto márneho potĺkania sa, z nezmyselného trápenia, z vídín vzbudzujúcich nádej, z prázdnych obáv a bezhraničného sklamaní, lží, preludov a ilúzií tejto púšte.

Horúčava začínala byť neznesiteľná. Telo stenovalo a zamdlievalo od smädu a hladu. No Pútnik si ho už nevšimá. Len kráčal a kráčal, kým mu zostávali ešte nejaké sily. Úplne zoslabnutý padol do slnkom rozpáleného piesku a nedokázal pohnúť ani prstom. Len oči ešte sledovali nekonečný priestor

Fragment kresby Anastasie Novych

Kontinuum

čistého neba, ktorý sa zlieval s bezbrehými dunami púšte. Pútnik uprel pohľad na množstvo rôznorodých zrníek piesku pred svojou tvárou. Každé zrnko sa niečím odlišovalo od ostatných. No v tom množstve piesku sa tieto rozdiely nedali spozorovať. Vietor ich s ľahkosťou presúval sem a tam.

A Pútnik si pomyslel: „Som rovnaký ako toto zrnko piesku. Nevieť, kto som. No ak existujem, to znamená, že ma Niekto stvoril. A ak ma Niekto stvoril, to znamená, že to bola Jeho vôľa. Takže toto moje blúdenie tu je len časťou Jeho plánu. A táto púšť je len miestom prejavenia Jeho vôle. To, čo sa prihodilo mne, sa muselo stať. Veď to podstatné netkvie vo vonkajšom pohybe, ale v podstate vnútorného. Ak zomriem, čo sa zmení? Veď tieto zrnká piesku nepotrebujú môj život. Ale načo ma teda On stvoril? Aká škoda, že som stratil hada...“

Pútnik upadol do bezvedomia. Prebudilo ho jasné svetlo. Prižmúril oči a prikryl si ich rukou. Zazdalo sa mu, že sa svetlo trochu stlmilo. Vtedy Pútnik odtiahol ruku z tváre. Uvidel, že už je noc. Pred ním horel oheň. Pri ohni sedel Pocestný a varil jedlo. Pútnik sa ho opýtal:

„Kto si?“

„Dôležité je, kto si ty,“ začul odpoveď.

„Nevieť,“ povedal Pútnik. „Tak dlho som putoval, že som zabudol, kto som.“

Vtedy mu Pocestný podal džbán, naplnený vodou a povedal:

„Dlho ťa mučila horúčava púšte. Uhas svoj smäd z môjho prameňa.“

Pútnik si s vďačnosťou vzal od Pocestného džbán a hltavo začal piť vodu veľkými dúškami. Životodarná vlaha sa rozlievala po tele. Zdalo sa mu, že takú chutnú vodu ešte nikdy v živote neochutnal. Pútnik sa nasýtil vodou, vrátil Pocestnému džbán a opýtal sa:

Fragment kresby Anastasie Novych

Kontinuum

„Kde sa u teba uprostred pieskov púšte vzala taká chladná, čistá voda? Jej chuť mi pripomína najčistejší horský prameň.“

Pocestný sa usmial a povedal:

„Nemôžem ti slovami opísať miesto, kde sa nachádza tento prameň. Pretože spoznať ho je možné len prítomnosťou v ňom. Slová nemôžu odovzdať skúsenosť.“

Pútnik sa zamyslel a opýtal sa:

„Prečo sa slovami nedá odovzdať skúsenosť?“

Pocestný odpovedal:

„Vypil si vodu. Získal si skúsenosť. Veď nech by som ti predtým akokoľvek opisoval, aká je tá voda chutná a výborná, pochopiť a oceniť jej chuť dokážeš len vtedy, keď ju ochutnáš. Len ty môžeš pre seba určiť, aká je táto voda. Len ty môžeš pochopiť a precítiť ten pocit vody, keď sa jej tvoje pery dotýkajú, keď naplňa tvoje ústa a vlieva sa cez hrdlo do tvojho tela. A táto skúsenosť patrí len tebe, pretože každý pije svoju vodu. Ale bez ohľadu na to, koľko jej vypiješ, opäť vysmädneš. Len ak sa staneš prameňom, navždy uhasíš svoj smäd.“

„A ako sa môžem stať prameňom?“

„Staň sa sám sebou, svojou Podstatou. Život a smrť sú ako jeden prúd. V prúde sa pohybuje Podstata. V pohybe získava to, čo nikdy nepominie. Nikto nemôže skutočne posúdiť búrlivý prúd, ak nevstúpi do jeho vôd, lebo to je budúcnosť. Nikto nemôže vstúpiť do jednej a tej istej rieky dvakrát, lebo to je minulosť. Je len pohyb prúdu, lebo práve to je prítomnosť. Každá voda skôr či neskôr dosiahne svoj prameň a stane sa ním, navrátiac sa k prvotnej čistote.“

Pútnik bol prekvapený múdrosťou odpovede a opýtal sa:

„Odkiaľ vieš o vode toto všetko?“

Kresba Anastasie Novych
Skutočnosť

„Bol som Prameňom jej vlahy,“ nasledovala odpoveď.

Pocestný mu ponúkol jedlo a povedal:

„Tak dlho si sa trmácal po púšti. Utíš svoj hlad, ochutnaj moje jedlo.“

Pútnik vďačne prijal od Pocestného jedlo a začal ho s pôžitkom hltat'. Zdalo sa mu také chutné a sýte, aké ešte nikdy v živote neochutnal. Keď sa Pútnik nasýtil jedlom, opýtal sa Pocestného:

„Ako to, že je tvoje jedlo také chutné? Také som v živote nejedol.“

„Bol si hladný. Potrava, to je len potešenie pre telo. Nasycuje telo, ale nezmierňuje túžbu. Tí, ktorí ju považujú za najvyššie blaho, nedokážu prestať s jej hromadením. No nech jej nahromadiš koľko-koľvek, pokazí sa. Potrava poskytuje len dočasný pôžitok z jej vlastníctva. Je užitočná len na to, aby zachovala telo, v ktorom prebýva Duch.“

„Ale prečo som sa z takého malého množstva tvojho jedla naplnil väčšou silou, ako kedykoľvek predtým?“

„Pretože táto sila, ktorá robí jedlo takým, aké je, nemá medze ani začiatok. Ona je medzou nekonečného a hranicou bezhraničného. No samotné jedlo je konečné, je obmedzené vo vnútri seba samého.“

Pútnik sa znovu začudoval:

„Odkiaľ vieš toto o jedle?“

„Bol som Kuchárom tohto sveta.“

Keď Pútnik utíšil hlad a smäd, všimol si svoje oblečenie. Bolo ošúchané a roztrhané. A zahanbil sa za svoj vzhľad.

Pocestný si to všimol a povedal:

„Nemáš sa prečo hanbiť za svoj odev. Odev, to je len čiastočka procesu tvorenia a ničenia. Nie je nič hlúpejšie, ako uspokojovať rozmary svojho odevu. Veď to, čo je jeho podstatou, ťa uzatvára v hraniciach svojho úzkeho priestoru, a tým ťa vzdďaľuje

Fragment kresby Anastasie Novych

Kontinuum

od sveta a ponára ťa do pochybností a strachov, vyvolaných týmto odcudzením. Tento odev ťa núti, aby si existoval kvôli jeho formám a vonkajším ilúziám, ktorých vzhľad vytvára pre ostatných, čím ťa vtahuje do toho, aby si sa oň stále viac a viac staral. Veď každá forma má svoje pravidlá. A pravidlá, tie sú len súhrnom kontrastov.

Tvoj odev má hranice. Opotrebováva sa. Veď ty ho nemusíš nosiť. Ale keď obnosiš jedno oblečenie, obliekaš si ďalšie. Avšak, ak nezbúraš hranice, potom hnať sa za nekonečným je zhubné.“

A Pútnik sa znova začudoval:

„Odkiaľ vieš toto o oblečení?“

„Bol som Krajčiarom tohto sveta,“ nasledovala odpoveď.

Pútnik sa obzrel:

„Povedz mi, ako som sa sem dostal?“

„Prišiel si,“ odpovedal Pocestný.

„Ale ja si pamätám len horúčavu a piesok.“

„A čo si videl?“

Pútnik začal spomínať:

„Videl som suché trnie, ktoré preháňal vietor. Nechávalo na piesku stopu. Šiel som za ním, mysliac si, že mi ukáže cestu. Ale vietor zmenil smer. Vrátil som sa späť. A rozhodol som sa, že je nezmyselné behať za mŕtvym, suchým trnám, pretože v ňom niet život. Ale trnie ma popichalo, keď som ho zdvihol. Dokonca ešte aj mŕtve, stále spôsobovalo bolesť.“

„Stretol si mŕtve. Mŕtve sa nemá čím prejavíť, okrem svojich trňov. Mŕtve chráni mŕtve. Mŕtve sa nepremení na živé kvôli tomu, že existuje život, a živé sa nestane mŕtvym kvôli tomu, že existuje smrť. Aj smrť, aj život od niečoho závisia, existuje niečo, čo ich spája,“ povedal Pocestný.

Pútnik pokračoval:

„Videl som veľkého vtáka. Letel vysoko. Bežal som za ním a myslel som si, že ma zavedie tam, kde

môžem získať pokoj a zbaviť sa trápení. Ospevoval som jeho let a oddával som sa snom. Ale priviedol ma len ku krídľu rovnakých vtákov, ktorí požírali mŕtve, zhnité telo.“

A Pocestný odpovedal:

„Je hlúpe ospevovať toho, kto v tebe vidí len budúcu potravu. Zlákala ťa výška letu vtáka. A ty si ho nasledoval, mysliac na svoj prospech. Ale túžby letiaceho vtáka boli iné. Hoci sa vznáša vysoko nad púšťou, živí sa jej obeťami. Vták, ktorý sa živí mršinou, sa netrápi premenou svojej „potravu“. Pretože jej podstatou je hniloba. Oklamal si sám seba. Uvidel si realitu a tvoje ilúzie sa rozplynuli. No tvoja realita je tiež ilúzia. Veľký vták bol len tieňom pred podstatou vecí. Veď veci majú tú vlastnosť, že sa rodia v Beztvarom a vracajú sa k Nízkemu.“

Pútnik povedal:

„Videl som hada. Bol z neho cítiť pokoj. Vanul od neho chlad. A ja som si pomyslel, že pozná miesto prameňa. Šiel som za ním. Ale had sa ku mne otočil. A ja som uvidel jeho zuby, ktoré boli naplnené jedom. Moje telo sa zachvelo od strachu a odnieslo ma preč. Veď ja som si myslel, že moje telo, to som ja. Stratil som hada, ale celý čas som na neho myslel.“

„Ten, kto sa spolieha na vonkajšie, ten môže len predpokladať. Ten, kto sa spolieha na vnútorné, má spoľahlivé znalosti,“ povedal Pocestný. „Telo je popol. Jeho podstatou je prach. Mohol si získať Múdrost' večnosti. Stačilo, aby si urobil krok. No strach zo smrti popola bol silnejší. Popol utiekol. Ty si zostal v smútku, pretože Duch vždy tiahne k večnosti. Múdrost' večnosti nemožno pochopiť cez moc popola, lebo tá ju zmení na hlúposť. Utiecť od strachu neznamená spasiť sa. Zabiť strach v sebe znamená získať dokonalosť. A dokonalosť

umožňuje urobiť krok na hranicu. Lebo iba na hranici si uvedomíš prameň Múdrosti.“

Pútnik zaspomínal ďalej:

„Videl som jašteričku. Myslel som si, že je to prízrak hada. Zazdalo sa mi, že od nej vanie chlad. Snažil som sa ju dohoniť. Ale jej beh bol rýchly a obratný. Zahrabala sa do piesku a ja som ju nemohol nájsť. Ale to ma nezarmútilo. Veď to bola iba neposedná jašterička, a nie had.“

Pocestný poznamenal:

„Prízrak, ktorý sa podobá na Múdrost', sa len zdá byť Múdrostou. Prázdny zhon je začiatkom nepokojá. Ten, kto chce vyzeráť ako Mudrc, aby sa pochváľil pred ostatnými, ten sa smutne zmieta v samote, snívajúc o sláve. No jeho podstatou je prázdnota v obale Ega. Keď znalosť prichádza od neznalosti, vtedy otázkam niet konca.“

A Pútnik povedal:

„Videl som slnko, nekonečný priestor neba. Videl som bezbrehé púštne duny. Videl som množstvo rôznych zrníek piesku. Ale pohromade boli nerozpoznateľné. Vietor určoval ich smer.“

Na to mu Pocestný odpovedal:

„Nebo a slnko uskutočňujú premeny. Ony sú schopné pretvárať tak, aby všetko živé smerovalo k svojej podstate. Nebo a slnko znásobujú plné a ničia prázdne. Púšť uskutočňuje pohyb v pokoji. Je mŕtva, ale je schopná vytvárať preludy, aby živé zvädzala svojimi ilúziami. Púšť ničí plné a plní prázdne. Zrnká piesku hromadne nasledujú pohyb piesku, preto živly určujú ich smer.“

A Pútnik sa priznal:

„Pomyslel som si, že som taký istý, ako toto zrunko piesku. Veď neviem, kto som. Ale keďže som, tak ma Nieкто stvoril. A keď ma Nieкто stvoril, tak to bola Jeho vôľa. Potom moje túlanie sa na tomto svete je len súčasťou Jeho úmyslu. Ak zomriem,

Fragment kresby Anastasie Novych

Kontinuum

čo sa zmení? Veď tieto zrnká piesku nepotrebujú môj život. Ale prečo ma teda stvoril?“

„Aby si sa stal Človekom,“ zaznela odpoveď.

„Stať sa Človekom?!“ prekvapil sa Pútnik. „Ale čo je môj život?“

A Pocestný povedal:

„Kameň, ktorý spadol do piesku, to je šelest zrníka piesku.

Vlnobitie, to je šelest zrníka piesku.

Tvoj prudký beh,

Stopa v piesku, to je šelest zrníka piesku.

Život, to je len krok,

A roky v ňom sú šelestom zrníka piesku.“

Pútnik sa zamyslel a znova sa opýtal:

„Ale čo to znamená?“

„Prišiel si tam, kde ti od narodenia bolo dané prísť,“ odpovedal Pocestný. „Vyrástol si v tom, čo bolo vhodné pre tvoju podstatu. Dosiahol si zrelosť v tom, čo sa stalo tvojím osudom. A odídeš tam, kam ti smrťou bude dané. Smrť je len začiatkom života. Život je iba nasledovníkom Smrti. Príchod života nie je možné odmietnuť. Odchod z neho nie je možné zastaviť.“

Pútnik chvíľu mlčal a potom nadšene zvolal:

„Stať sa Človekom?! Už som si spomenul! Hľadal som Cestu, aby som sa stal Človekom!“

Na to mu Pocestný odpovedal:

„Ty si hľadal len cudziu stopu, a nie vlastnú cestu. Cudzia stopa sa nepodobá vlastnej. Stopy sa objavujú tam, kde ich zanechávajú. Ale ony samy nie sú tým, kto ich zanecháva. Lebo po cudzích stopách si sa hnal za vonkajšími obrazmi, a pritom si nepoznal ich vnútornú podstatu. No každý si vytvára takú cestu, ktorá zodpovedá jeho skutočným túžbam. Púšť časom zahradí všetky stopy svojím pieskom, aby nový Pútnik neopakoval chyby predchádzajúceho. A to je dôvod, prečo je dôležitá

vlastná skúsenosť. Aby si sa stal Človekom, musíš si vytvoriť svoju vlastnú cestu.

Stopa človeka zaberá malé miesto v nekonečnej Púšti. Avšak môže stúpať tam, kde ešte nikto neprechádzal. A keď človek stúpa tam, kde ešte nikto neprechádzal, tak je schopný odísť ďaleko a získať viac. Poznanie jeho rozumu je nevelké, no človek, ktorý sa zveruje Neznámu, je schopný dôjsť k Tomu, Ktorý ho stvoril.“

A Pútnik sa opýtal:

„A kto je Ten, Ktorý ma stvoril?“

Pocestný odvetil:

„Možno Ho pocítiť, ale nie vyjadriť. Možno dôjsť k Nemu, ale nie Mu porozumieť. Možno Ho Lúbiť, ale nie objať. Možno Ho pochopiť v Začiatku, ale nie poznať do Konca. Lebo On je Ten, Kto stvoril všetko. Lebo On je Ten, kto Tvorí svojou Vôľou.“

„Odkiaľ to všetko o Ňom vieš?“ začudoval sa Pútnik.

„Ja som Jeho Hlas a Sluch,“ zaznela odpoveď.

„Ale kto si? Povedz mi svoje meno.“

„Meno je len tieň šiat, ale tých mám mnoho. Ale Podstata je jedna – Bódhisattva.“

7

Po tom, ako nám Sensei porozprával túto legendu, pokračovali sme v ceste mlčky. Očividne všetci, rovnako ako aj ja, boli pod silným dojmom toho, čo počuli, a snažili sa vyznať predovšetkým v sebe, vo svojej voľbe životnej cesty. A keď sme už prichádzali k táboru, Andrej sa opýtal Senseia:

„A Bódhisattvovia navštevujú len Východ?“

Sensei sa usmial:

„Prečo? Oni bývajú všade, aj na Rusi.“

„Naozaj?“ užasol Andrej. „Aj na Rusi? Vari boli ruskí bódhovia? Nikdy som o tom nepočul. Sensei, porozprávaj nám o tom...“

Všetci ožili, zrejme tiež horeli túžbou počuť viac podrobností. No Sensei sa pozrel na „strážcov“ nášho tábora, ktorí nás prišli privítať a len povedal:

„Neskôr, večer...“

„Keď večer, tak večer,“ pomyslela si moja osoba a uprela svoj pohľad na Tatianu, ktorá na mňa mávala.

V tábore sa nás už nevedeli dočkať. Počas vybaľovania tašiek sme porozprávali kamarátom o našich dobrodružstvách, a oni nám zasa o tých svojich. Ako sa ukázalo, moji kamaráti sa tiež nenudili. Keď sa naši „strážcovia“ rozhodli odpočívať, „rozožraté“ čajky sa pokúšali zopakovať útok. Kostík, s výzorom pomaľovaného

Indiána, sa spolu s Jurom rozhodol, že za každú cenu ulovia aspoň jednu „korisť“, ktorá bude slúžiť ako „názorný a odstrašujúci príklad pre ostatných“. V pobrežnom rákosí nastražili „pascu“, ako sa patrí. Ale z tohto podniku vyšiel len komický príbeh, ako dvaja mestskí chlapci takmer spôsobili infarkt „ušľachtilemu vtákovi“, keď sa nečakane objavili s ujúkaním a šialenými výkrikmi, bláznivo kľučkujúc po brehu za vyplašeným krídľom operencov. Takže, ako sa vyjadril Kostík, so svojimi „civilizovanými metódami“ v divokej prírode naši „Indiáni“ okrem peria a vtáčích výkalov „neulovili nič“.

Keď sme boli hotoví s obedom, šli sme si zašantiť do vody. Do sýta sme si zahrli vodné pólo. A keď sa už polovica našej skupinky rozvalila na piesku a vyhrievala si svoje telá, Stas a Žeňa sa rozhodli zaplávať si s potápačskými prístrojmi. No niečo im tam nefungovalo, tak odložili prístroje a rozhodli sa potápať starým dobrým spôsobom, s maskou a šnorchlom neďaleko brehu. Kostík a Andrej si skúšali svoje sily vo vytrvalostnom plávaní. Tatiana a ja sme sa pľačkali na plytčine. Pre naše bojzlivé ženské povahy bolo „plávanie“ dobré len vtedy, keď sme aspoň občas cítili pod nohami morské dno.

A práve v tej chvíli, keď sa Andrej a Kostík už dost vzdialili od brehu, Slávko, ktorý sa opaľoval na piesku, začal nečakane kričať ich smerom a mávať rukami:

„Žraloky! Žraloky!“

„Prečo tak kričíš?“ rozčúlil sa zo žartu Ruslan, ktorý ležal neďaleko na piesku. „Oni ti na to neskočia.“

„Ale tam sú naozaj žraloky, pozri sa!“ rozčúlene kričal Slávko, teraz už na neho.

Slávko vyzeral naozaj vystrašene. My s Tatianou sme bleskovo zaujali vertikálnu polohu vo vode, cítiac pod sebou spásne dno, a začali sme natahovať krky, upierajúc zrak na more. No nič obzvlášť nebezpečné sme nevideli, a tak sme znovu obrátili pohľad na

rozrušeného Slávka. Voloďa a Viktor, ktorí sa opaľovali na piesku sa nadvihli a s neskrývaným úsmevom sa zahľadeli do diaľky.

„Ale choď, Slávo!“ povedal s úsmevom Voloďa. „Akéže žraloky môžu byť v tomto mori? Toto ani nie je more, skôr len kaluž. Kde by sa tu vzali takí predátori, keď tu na okolí ani len poriadnu rybu nestretneš?“

„Naozaj, žraloky! Žraloky!“ zasekol sa Slávko ako obohraná platňa. „Pozrite sa tamto! Pozrite!“

A v tom, ako som sa pozrela tým smerom, kam ukazoval Slávko, skutočne som zbadala, ako sa z diaľky prudko približovali ku brehu dve čierne plutvy a pravidelne sa strácali medzi vlnami. Mierili presne smerom k Andrejovi a Kostikovi, ktorí nevenovali pozornosť Slávkovým výkrikom a pokojne plávali vo vode, pričom si zjavne nevšimli nebezpečenstvo. No keď sme už my s Tatianou vydesene spustili „sirénu“ svojimi zvučnými ženskými hlasmi, Andrej a Kostík začali zmätene otáčať hlavu na všetky strany, a hľadali príčinu našej paniky. Andrej si ako prvý všimol blížiacu sa plutvu, a rýchlo začal plávať k brehu. Kostík zrejme nezaregistroval zdroj nebezpečenstva, ale, ako sa hovorí, nechcel pokúšať osud a vyštartoval za Andrejom.

Búrlivé výkriky spôsobili rozruch v celej našej skupinke. A keď nám náš pud sebazáchovy velil okamžite vybehnúť z vody, Sensei a starší chlapci, naopak, ignorovali toto vnútorné signalizačné zariadenie a poponáhľali sa do vody, pričom hľadeli do diaľky. My s Tatianou sme sa tiež rozbehli za nimi, ale zastavili sme sa, takpovediac v „bezpečnej zóne“.

Hanbili sme sa úplne vybehnúť z vody, keďže v nej ešte zostali naši kamaráti.

Sensei sa vrhol dopredu ako prvý, ale potom spomalil. Usmial sa a povedal našim smerom:

„No, vy panikári. Veď sú to delfíny!“

„Delfíny?!“ boli sme nevýslovne prekvapení, a znova sme sa zahľadeli na blížiacu sa trojuholníkové plutvy.

Sensei sa s úsmevom vydal naproti nečakaným hosťom. Kostík a Andrej, ktorí si zrejme všimli, ako sa Sensei „ponáhľal k nim“, ešte viac zrýchlili a ako strely preleteli okolo neho, usilovne zaberajúc rukami aj nohami. Aj keď v skutočnosti tam, kde plávali, bolo vody už len po pás. Vertikálnu polohu zaujali až vtedy, keď ich ruky a nohy začali „hrabať“ piesok na plytčine. Zrejme ešte v šoku, rýchlo vstali a chystali sa vyraziť ku brehu, no vtom začuli za sebou smiech našej skupinky.

„Čo tu tak stojíte?!“ zmätene povedal Andrej. Utieral si pritom vodu z tváre a nechápal, prečo ešte nie sme na súši.

Chlapec bol ešte viac prekvapený, keď videl, že Sensei ide do stále väčšej hĺbky.

„My sme nestráviteľní,“ odpovedal za všetkých Žeňa, a skladal si potápačskú masku. „My máme zvýšený koeficient bezvýznamnosti. A sme takí ťažko stráviteľní. Od takých, ako sme my, môže kľudne dôjsť k zauzleniu čriev. Je to to isté, ako zhltnúť morského ježka, a potom sa trápiť s kolikami po celý zvyšok života.“

„Tak sa zdá, že aj my sme ťažšie stráviteľní,“ začal sa spamätávať Andrej a približoval sa k ostatným. „Pozri, akí sme vyziabnutí.“ A pritom ukázal na roztraseného Kostíka.

„Ó nie,“ namietol Žeňa. „Videl som, akou rýchlosťou sa za vami hnali. Takže to znamená čo? To znamená, že sa v tejto otázke gastronómické kritériá dravcov očividne nezhodujú s vaším názorom na vlastnú osobu.“

Rozosmiali sme sa. Utrápení chlapci sa k nám pripojili a snažili sa pochopiť, čo sa tak náhle zmenilo počas ich bleskového presunu. A keď sme im vysvetlili, že sú to delfíny, boli prekvapení rovnako ako my.

„A prečo za nami tak uháňali?“ opýtal sa Kostík, ktorému ešte stále trochu drkotali zuby.

„A prečo si ty od nich tak fujazdil?“ na oplátku sa so smiechom opýtal Viktor.

„Tak sa hnali, nuž aj ja som upaľoval.“

„Určite sa s tebou chceli pohrať,“ vyložil svoju „verziu“ Stas.

„Výborná hra. Ešte teraz sa mi trasú nohy.“

„A z čoho si vôbec usúdil, že takú diaľku preplávali len kvôli tebe?“ hlbokým hlasom prehovoril Voloda a pozoroval pritom Senseia.

Prestali sme vtipkovať a s neskrývanou zvedavosťou sme sústredili svoje pohľady na Senseia.

Napriek tomu, že dvojica čiernych delfinov s kontrastnými čiernobielymi pruhmi po bokoch uháňala tak rýchlo, nezvyčajne prudko zastavila doslova pár metrov od Senseia. Sensei tiež znehybnel. Voda mu v tom čase už siahala po hrud'. Jeden z delfinov akosi smiešne vystrčil hlavu z vody, úplne ako človek, a vtipne zakýval hlavou, pričom pootvoril papuľku a vydával smiešne zvuky, čím si pripomínajúce zvuk hrkálky zmiešaný so štekaním. Druhý delfin, ktorý bol menší, sa správal ostýchavejšie. Stal si k Senseiovi bokom, nespúšťal z neho oči, akoby ho pozorne skúmal. Sensei opatrne potľapkal dlaňou po vode, akoby vyklepával nejaký rytmus. Prvý delfin prestal vydávať zvuky a so zaujatím naklonil papuľku. Očividne sa mu to zapáčilo, pretože sa ponoril a vyplával doslova vo vzdialenosti vystretej ruky od Senseia. Ten sa k nemu pomaly natiahol dlaňou a nežne pohladil zviera po čele. Delfin priplával ešte bližšie a smelšie nastavil svoju papuľku na pohladenie. No Sensei namiesto toho zľahka nabral vodu do dlaní a hravo ju vyšplechol na zviera. Delfin veselo „zaprasikal“, ponoril sa pod vodu a dal sa na útek. O chvíľku nečakane vystrčil chvost za Senseiom, hlučne pleskol po vode, a obliahal ho prúdom vody. Potom nasledovalo niečo ako hra na „naháňačku“ so Senseiom, kde úloha „prenasledovateľa“ prechádzala z jedného na druhého. Ku hre sa rýchlo pripojil aj druhý delfin.

Keď sme sa dívali na tieto vodné hry, všetok náš strach z týchto priateľských zvierat sa pomaly vytrácal.

Kresba Anastasie Novych
Harmónia sfér

Začali sme sa približovať k Senseiovi. Vyložene sme horeli túžbou pridať sa k tejto hre. Hoci, aby som pravdu povedala, spočiatku sme sa približovali k týmto morským tvorom akosi opatrnejšie. Nie je to sranda, keď také mohutné „telá“ plávajú vedľa vás. A nielen „telá“, ale bytosti s rozvinutým intelektom, ak vezmeme do úvahy Senseiove slová, že mozog delfína váži približne 1800 gramov, teda viac, než u niektorých ľudí. Nie sú to prišelci z iného sveta, ktorí žijú svoj život paralelne s našim, tu na našej planéte, v našej dobe? Ale keď sa pozriete na ich „večný“ dobrotivý úsmev, zľahka prízmúrené veselé oči, len ťažko uveríte, že vám môžu spôsobiť bolesť. Delfíny krúžili okolo nás. Hoci to boli zástupcovia divokej prírody, bolo zvláštne, že sa nás nebáli. Dokonca sa nechali „pohladkať“, pravda len vtedy, keď bol Sensei nablízku. Zatiaľ čo nám v prestávkach medzi hrou na „naháňačku“ „dovolili“ len dotknúť sa ich, tak Senseiovi s radosťou nastavovali „na poškrabkanie“ svoje bruško, obzvlášť ten delfin, ktorý bol o niečo väčší. Mimochodom, Nikolaj Andrejevič si ako prvý z nás všimol, že má zacelenú ranu na boku, máličko pod hlavou. Bolo to presne na tom mieste ako u delfína, ktorého sme „pochovávali“ ráno v mori.

„Oóóó! Nie je to náhodou náš známy?“ prekvapene s nadšením pozrel Nikolaj Andrejevič na Senseia, keď si všimol túto „zhodu“.

Sensei sa len záhadne usmial.

„Ale nie, to je iný delfin,“ zapochyboval Ruslan. „Vari sa rany tak rýchlo hoja?“

„Ktovie?“ pokrčil plecami psychoterapeut a s lišiacym úsmevom sa pozrel na Senseia. „Prostredie je tu zvláštne... Veď tamten mal tiež dávno zahojené jazvy na rovnakých miestach. Tamto, pozri sa...“

Na čiernom chrbte zvierata boli dobre viditeľné biele pásy, akoby od zubov obrovského hrebeňa.

„Určite je to náš delfín!“ usmial sa spokojne Voloďa. „Bojovník! Tiež som si vtedy všimol tieto stopy.“

„To mu urobili rybári?“ opýtala som sa Senseia.

„Nie. To sú stopy po zuboch príbuzných. Lebo v mladosti prejavoval svoj vzdorovitý charakter.“

„Ale nie, to je nemožné, to nie je ten delfín,“ naďalej presviedčal, ani nie tak nás, ako skôr seba Ruslan. „Všetky tieto delfíny sa navzájom podobajú, majú jednoducho rovnakú 'tvár'.“

„Krivdíš im,“ s úsmevom namietol Sensei. „To len pre nepozorného človeka sú delfíny ako branci, všetci vyzerajú rovnako. Ale v skutočnosti žiadne dva delfíny, takmer ako u ľudí, nemajú rovnakú fyziognómiu. Každý je svojim spôsobom jedinečný a líšia sa od seba navzájom výrazom papuľky, stavbou tela, tvarom chrbtových plutiev.“

„Áno?“ povedal Ruslan a snažil sa „pozornejšie“ si prezrieť delfína.

Medzitým niekomu napadlo priniesť loptu. Tá sa tak zapáčila hravým delfinom, že sa rozpútala hotová bitka o jej získanie, s množstvom komických situácií. Obzvlášť si to zlizol Žeňka. „Označovaný“ delfín už pri prvom „telepatickom vyšetrení“ nadobudol k chlapcovi negatívny postoj. A odvtedy sa celý čas snažil spôsobovať mu malé neprijemnosti. Raz sa mu darilo špeciálne pred ním plesknúť chvostom tak, že ho ošpliechal. Inokedy, keď Žeňka priplával blízko k Senseiovi, delfín sa do neho snažil „bodnúť“ a odstrčiť ho od Senseia, na čo sa chlapec začal rozčuľovať:

„Sensei, prečo má na mňa takú slabosť?“

„No akože prečo?“ usmial sa Nikolaj Andrejevič, ktorý plával vedľa. „Predsa si ho chcel pochovať zaživa, zakopať do piesku!“

„Ja?!“ zatváril sa Žeňa nevinne. „To čo hovoríte?! Veď ja mám rád prírodu...“ Medzitým delfín vyskočil neďaleko Žeňku a s hlučným zuchnutím padol späť, pričom plnou dávkou zalial Žeňkovu hlavu. Mali by ste vidieť chlapcovu tvár po tejto nečakanej sprche. Vyzeralo to, akoby niekto Žeňku opľul od hlavy až po päty

tým najbezočivejším spôsobom. Chlapec rozčúlene dokončil svoju reč, kričiac za ponárajúcim sa delfinom: „Predsa hovorím, že mám rád prírodu!...“ Keď si zotrel vodu z tváre, dodal: „No, takmer celú ju mám rád, až na niektoré exempláre.“

Všetci sa zasmiali a Sensei ho s úsmevom upozornil: „Pozri, delfíny ako aj slony sú schopné si pamätať urážku veľmi dlho.“

No keď už prišiel rad na loptu, ktorú im Žeňka vzal, aby ich trochu pohneval, tak „Označkovaný“ zaujal výhražnú pozíciu. Rozčúlene zavrteľ hlavou zboka nabok a široko roztvoril papuľku, odhaliac pritom svoje kužeľovité zúbky, ktoré ničím nezaostávali za zubami tigra. Nasledovalo ostré cvakanie. To neveštilo nič dobré. Chlapec hneď vypustil z rúk loptičku, nechcel už viac pokúšať delfinovu trpezlivosť, a začal rýchlo zaberat' k brehu. Za ním zaznela celá kakofónia zvukov, ktorá sa veľmi podobala Žeňkovmu uštipačnému smiechu, ktorý predtým neopatrne predviedol pred delfínmi. Nemohli sme uveriť vlastným ušiam, keď sme počuli taký vtipný „chichot“ delfinov. Sensei k tomu poznamenal, že delfíny sú schopné napodobňovať rôzne zvuky. A naozaj, keď sme s nimi plávali, čo všetko sme si len vypočuli: od zvuku podobného vŕzganiu nenamastenej bránky, až po zvuky podobné ľudskému smiechu, a dokonca aj piskot komára.

Vyčerpaní dlhým kúpaním sme vyliezli z vody hneď za Senseiom. Delfíny ešte vystrájali, hrali sa s loptičkou a odnášali si ju stále ďalej do mora. Už sme nad tým mávli rukou a rozhodli sme sa, že im necháme tento malý darček na pamiatku. A tak s ním aj odplávali na otvorené more.

8

Taký deň, nabitý toľkými udalosťami, sme ešte nezažili. Po kolosálnej vodnej „rozcvičke“ sme zaspali hlbokým spánkom. Prebudili sme sa až na večer, keď slnko zašlo za horizont. Horúčava konečne ustúpila. Naokolo bolo ticho, more bolo pokojné. Jednoducho pohoda.

Tí, ktorí sa prebudili ako prví, nazbierali raždie a drevo na večerný táborák. Potom spoločne pripravili večeru. A keď sme už mali za sebou všetky každodenné povinnosti a usadili sme sa k ohňu s našim obľúbeným čajikom, na nebi sa už objavili prvé hviezdičky. S veľkým potešením sme sa usadili v dôvernom priateľskom kruhu, a očakávali sme, ako vždy, zaujímavé a pre našu dušu užitočné Senseiove rozprávanie. Po rozhovore o každodenných záležitostiach Voloďa prvý obrátil rozhovor na „večné témy“.

„Sensei, sľúbil si, že nám porozprávaš o ruskom Bódhisattvovi,“ pripomenul.

„Nuž, keď som to sľúbil,“ povedal Sensei, na chvíľu sa odmlčal a potom povedal: „Počuli ste o svätom Agapitovi?!“

Niektorí z nás záporne pokrútili hlavou.

„Nie,“ odpovedal za všetkých Viktor.

Mne sa meno Agapit zdalo nejaké povedomé. A tak

som začala loviť v pamäti, kde som ho len mohla počuť, a to celkom nedávno.

„Agapit, Agapit,“ zamyslene prehovoril Nikolaj Andrejevič, zrejme mu to tiež niečo pripomínalo. „Moment... A nesúvisí to náhodou nejako so starým lekárstvom?“

„So starým ruským lekárstvom,“ upresnil Sensei. „Bol to významný mních Kyjevsko-Pečerského kláštora, ktorý liečil v 11. storočí. Povešť o jeho dare vyliečiť ťažké choroby sa rozšírila ďaleko za hranice Kyjeva. Ale to nie je to najdôležitejšie z jeho životopisu.“

Sensei sa odmlčal, zapaľoval si cigaretu. A vtom ma, ako sa hovorí, osvietilo, kde som počula toto meno. O Agapitovi rozprával jeden známy môjho strýka. Bolo to v čase, keď sme boli s mamou na návšteve u strýka Viťu v Moskve, počas mojich vyšetrení na moskovskej klinike.

„Ja viem, kto to je!“ nadšene som zvolala na veľké prekvapenie mojich kamarátov. „Môj strýko v Moskve má dobrého známeho, vedca, ktorý bol členom vedeckej skupiny, skúmajúcej Pečerské relikvie. Rozprával, že tam robili akési biochemické, röntgenologické, bakteriologické a ešte... už si nepamätám, ako sa to vedecky nazýva... Skrátka, akési výskumy, ktoré umožňujú zrekonštruovať vonkajší vzhľad a stavbu tela človeka podľa kostí...“

„Morfologické a antropometrické,“ napovedal mi Nikolaj Andrejevič.

„Presne tak,“ a už som sa k nemu bezprostredne obracala o pomoc, keď som povedala: „A ešte také..., keď zistia, kto mal akú chorobu...“

„Etiologické.“

„Áno,“ prikývla som. „Takže vďaka týmto výskumom zostavili skutočnú podobu niektorých pečerských svätých z Blízkyh jaskýň, a to vrátane Agapita. Navyše, jeho pozostatky vyvolali medzi vedcami veľký rozruch. Všetko to začalo vtedy, keď vedci zistili, že Agapitove pozostatky vyžarujú čosi nepochopiteľné.“

Nebolo to ani žiarenie, ani pole, ale jednoducho neznámy druh energie. Potom vykonali rôzne experimenty. Vedľa Agapitových pozostatkov sa menila aj štruktúra vody, rastliny rástli rýchlejšie, následne boli potom dokonca odolnejšie a 'zdravšie'. Objavili tam akési ochranné vlastnosti proti účinkom radiácie. A dokonca v miestnosti, kde sa nachádzali pozostatky, bolo odhalené čosi, čo vykazuje veľmi silný baktericídny účinok na vzduch. Obyčajná voda, ktorá určitú dobu stála vedľa Agapitových pozostatkov, menila svoje vlastnosti. A pri ďalších experimentoch na zvieratách a ľuďoch mala táto voda liečebné účinky, ľuďom sa rýchlejšie hojili rany, prekonávali rôzne choroby a choré zvieratá sa rýchlo zotavovali. A čo je najdôležitejšie, objavili akúsi záhadnú periodicitu vo 'vyžarovaní' relikvií. V určitých dňoch sa toto 'pole' prudko zosilňovalo, a to mnohonásobne. Celkovo sa správalo ako živý organizmus... Tak!“

Keď som odovzdala všetky informácie, ktoré som v tej chvíli poznala, odmlčala som sa.

„To už hej!“ hvízdol Andrej.

„Čo by ste chceli,“ povedal Sensei, „Agapit bol Bódhisattva.“

„Počkaj,“ povedal psychoterapeut, „on predsa patril ku kresťanskému náboženstvu. A Bódhisattva, to je skôr budhistický Východ.“

„Kedysi som ti vysvetľoval prvotný význam slova Bódhisattva, spomínaš si? Je to slovo zo Šambaly. Bódhisattva, rovnako ako človek, patrí Bohu. A náboženstvá, rozdelenie vierovyznaní, to je len biznis ľudí, ktorí obchodujú v mene Boha.“

„Dobre. Teda iná otázka. Ak bol Agapit bódha, potom podľa všetkého, keď uvážime úroveň jeho znalostí... Prečo teda za zakladateľa Kyjevsko-pečerskej lavry, tohto prvého duchovného centra na Starej Rusi, považujú Antonija a nie Agapita, ktorý žil v jeho dobe?“

Sensei sa usmial.

„Presnejšie bude, keď povieme, že Antonij žil v dobe Agapita... A čo sa týka tvojej otázky, zabudol si na jeden malý detail. Bódhisattvovia málokedy vystupujú ako vedúce osobnosti ľudskej spoločnosti, ak to nie je spojené s nejakou určitou misiou, ako napríklad u bódhu Issu. Zvyčajne sa nimi stávajú ich učeníci a nasledovníci. A Bódhisattva spravidla zostáva pre širšiu verejnosť neznámy.“

„A prečo?“ čudovala sa Tatiana.

„Pretože Bódhisattva, vzhľadom na to, že sa nemieša do ľudských záležitostí, môže len poradiť, ako zmeniť spoločnosť, aby bola lepšia a duchovnejšia. Ale samotná premena, to je túžba a dielo rúk samotných ľudí, teda napríklad jeho učeníkov a nasledovníkov.“

„Chceš povedať, že Antonij bol Agapitovým učeníkom?“ svitlo Nikolajovi Andrejevičovi.

Sensei prikývol. Doktor sa zamyslel a potom sa zmätene opýtal:

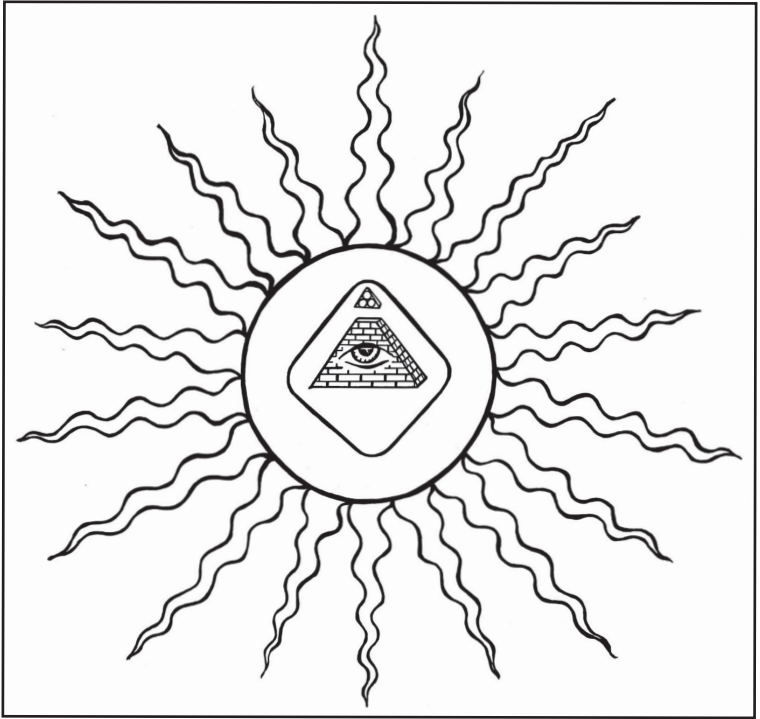
„Ako teda vzniklo tvrdenie, že Agapit bol Antonijovým učeníkom? Veď sa to muselo na niečom zakladať?“

„Základom tohto tvrdenia, ako hovoríš, je len cirkevná verzia, ktorá vznikla na základe takých kníh, ako je 'Kniha otcov'...“

„Kniha otcov?“ opýtal sa Voloďa.

„Áno. Alebo tiež inak nazývaný 'Kyjevsko-pečerský paterik'. Je to kniha o živote a pôsobení svätých otcov pečerských, ktorá bola napísaná v 13. storočí. A tiež podľa zápiskov mnícha Pečerského kláštora Nestora Letopisca 'Životopisy...' alebo napríklad podľa knihy 'Povešť dávnych čias', ktorú poznáte zo školy.“ Sensei urobil pauzu, pozrel sa na náš mladý kolektív a dobrácky dodal: „Ak ste sa, samozrejme, v škole učili a nepresedeli tam len čas od zvonenia do zvonenia.“

„Ako ináč, pamätáme si, pamätáme,“ pochválil sa Kostik. „Dokonca aj dátum, kedy bola napísaná, som si zapamätal.“ A s precítením vyslovil: „1113-1115 po narodení Krista.“

Fragment kresby Anastasie Novych

Agapit

Všetci sa pousmiali.

„Správne,“ poznamenal Sensei. „Čiže o nejaký čas neskôr po reálnych udalostiach, s prihliadnutím na vtedajšiu politickú situáciu v štáte, a tiež na preferencie a sympatie medzi vyšším duchovenstvom.“

„No, áno,“ povedal posmešne Viktor. „Choď tam a zisti, kto mal pravdu. Ako sa u nás hovorí, keď si na súde vypočuješ dvoch svedkov ohľadom tej istej dopravnej nehody, tak strácaš dôveru k historikom.“

Zasmiali sme sa a Kostík k tomu dodal ešte svoj vtip.

„To ako keď sa opýtali Bernarda Shawa po jednom z jeho prejavov: 'Čo na to hovorí história?' A ten odpovedal: 'História, pane, bude klamať ako vždy'.“

„Ale prečo hneď tak kategoricky,“ namietol Sensei za smiechu ostatných. „Jednoducho každého človeka pri opisovaní minulosti motivujú v prvom rade jeho osobné pohnútky. A osobné pohnútky závisia od stupňa jeho duchovnosti a osobnej zainteresovanosti, a tým trpí objektívnosť. Daj za úlohu desiatim ľuďom, aby popísali jednu a tú istú udalosť, a buďte si istí, že každý ju vyloží po svojom. Napríklad politik ju popíše tak, ako sa mu to vo svetle udalostí jeho doby zdá výhodné. Lekár ju popíše z lekárskeho hľadiska. A obyčajný človek z každodenného pohľadu, so zameraním sa na tie momenty, ktoré zaujímajú jeho osobne. A tak vznikajú rôzne príbehy. No v každom príbehu možno zachytiť hlavnú podstatu prebiehajúcich udalostí. Ako sa hovorí, treba sa pozrieť na koreň veci.“

„Vo všeobecnosti máš pravdu,“ súhlasil Nikolaj Andrejevič. „V mnohých prípadoch je náš pohľad na súčasnú históriu skutočne jednostranný, a to už nehovorím o vzdialenej, takmer zabudnutej minulosti...“

„A keď vezmeme do úvahy, že ľudia sa, žiaľ, nemenia, lepšie povedané, nechcú sa meniť...“ s nádychom smútku povedal Sensei.

„...história sa teda opakuje,“ uzavrel jeho myšlienky Nikolaj Andrejevič.

„Aj keď je to smutné.“

Sensei sa zamyslene zadíval na oheň. Na chvíľu zavládlo ticho. Rozhodli sme sa, že sa nebudeme pliesť svojimi otázkami do dialógu medzi „majstrami“.

„Takže, ako to v skutočnosti pred tisíc rokmi bolo?“ živo sa zaujímal Nikolaj Andrejevič.

„To je, samozrejme, dlhá história...“

„Ale veď my sa neponáhľame,“ odpovedal za všetkých Volodža a usadil sa pohodlnejšie na svojom mieste, pripravený počúvať.

„No, ak sa neponáhľate,“ rovnakým tónom mu odpovedal Sensei, „tak počúvajte... Rozprávanie o živote Bódhisattvu Agapita na ruskej zemi treba začať príbehom o Antonijovi. Potom pochopíte prečo...“

Bol teplý letný večer. Naokolo vládlo úplné ticho. Morské vlny sotva počuteľne narážali o breh a unášali nás svojim monotónnym, melodickým šumením cez tunel času do ďalekej minulosti, ktorá sa nám napodiv vôbec nezдалa taká vzdialená.

„... Antonij sa pred prijatím do mníšskeho stavu volal Antipij. Narodil sa v Černigovskom kraji, v meste Ljubeč v roku 983, päť rokov pred príchodom kresťanstva na Rus, v dobe, keď v hlavnom meste Kyjeve vládol Vladimír I. Svjatoslavič.“

„Nie je to náhodou ten, ktorého v ruských bylinách označovali ako Červené Slnko?“ pridala sa Kostík.

„Presne ten, vnuk kňažnej Oľgy a kyjevského kniežaťa Igora,“ upresnil Sensei a pokračoval: „Keď bol Antipij mladý, boli búrlivé časy. Práve sa formoval Staroruský štát, spájali sa východoslovanské kmene. Na juhu a západe sa viedli vojny so susednými krajinami. A vodu vírili aj vnútorné rozbroje, vzájomné boje medzi rôznymi náboženstvami. V tej dobe už aktívne, takpovediac 'príkazom zhora', prebiehalo nahrádzanie mnohých pilierov pohanstva novými kresťanskými kánonmi. Pritom na obidvoch stranách sa bojovalo 'ohňom a mečom'. Skrátka, obyčajný chaos, alebo, ako sa dnes hovorí, 'šialená doba zmien'.“

„No áno, ako sa hovorí, ani nepriateľovi by si neželal, aby sa narodil v dobe zmien,“ povedal Voloda hlbokým hlasom.

„Presne tak. A Antipija to postihlo...“

„Rovnako ako aj nás všetkých,“ ticho dodal Viktor.

„Celkovo, Antipij mal 'veselú' mladosť. To, čo sa dialo okolo neho, v mnohom prispelo k tomu, že sa pokúšal pochopiť nielen to, čo sa dialo vonku, ale v prvom rade v ňom samom. A nielen pochopiť, ale pochopiť do hĺbky. V tej dobe mnohí ľudia verili v Boha. Aj on cítil, že Boh existuje. Ale prečo bol potom naokolo taký zmätok? Prečo Boh dopustil také zlo? Také nezmyselné konflikty, zbytočné krviprelievania. Trpeli ľudia, trpeli ich deti, vyčíňali choroby, bieda, smrť. Antipij mal možnosť vypočuť si kazateľov rôznych náboženstiev. A všetci učili viere vo svojho Boha, Jeho uctievaniu a modlitbám. Ale paradoxné bolo to, že im samotným chýbala tá čistá viera, o ktorej rozprávali, a oni sami nerobili to, čo vyžadovali od ostatných. Antipij nemal dôveru ani k tým, ktorí prichádzali s mečom, a pritom rozprávali o Bohu. Na druhej strane ho však trápili myšlienky, prečo, keď je Boh milujúci, je naokolo toľko trápenia, nezmyselného krviprelievania? Prečo Boh dopúšťa také ťažké utrpenie?

Otázok bolo veľa, ale ako vždy, v takom roji myšlienok ani jedna rozumná odpoveď. Až raz si od jedného pútnika, ktorý u nich prenocoval, vypočul príbeh, ktorý ho veľmi zaujal. Tento pútnik mu porozprával o živote Ježiša Krista. Antipij bol ohromený. Veď ako sa zdá, ľudia zabili dokonca aj Syna samotného Boha. Tak prečo teda všemocný Boh týchto ľudí nezastavil? Prečo nezasiahol, keď jeho vlastného Syna mučili hriešnici a Jeho telo umieralo na kríži? No keď Antipij pochopil, že podstata spočíva v ľudskej voľbe, voľbe každého človeka pred tvárou Hospodina, pochopil, že príčina chaosu, ktorý sa naokolo odohrával, nebola v Bohu, ale v samotných ľuďoch, vrátane neho.

Toto zistenie natoľko zmenilo jeho osobné názory na život, že začal inak nazerať nielen na dávno minulé udalosti tisícročnej histórie, ale aj na súčasnosť. Úprimne si zamiloval Krista, pretože mu bol blízky vo svojom utrpení. Antipij si skutočne úprimne, hlboko zamiloval Boha a zamyslel sa nad tým, kto je vlastne on pred Jeho tvárou?

Antipija ohromilo aj to, že na svete žijú ľudia, ktorí skutočne zasvätili svoj život Bohu. Po prvýkrát počul od pútnika, že na hore Athos, ktorá sa nachádza v zemi Gréckej, existuje také sväté miesto. A že tam žijú iní ľudia, nie takí, ako ostatní. Títo ľudia opúšťajú tento všedný svet a odchádzajú do ústrania kvôli Bohu, aby sa k Nemu modlili za spásu svojej duše. Nosia čierne odevy a skladajú tri sľuby: sľub poslušnosti, celibátu a chudoby. A týchto ľudí nazývajú 'mníchmi'.

Antipij zahorel túžbou stať sa 'mníchom' a prebývať v neprestajnej modlitbe k Bohu. Ale nevedel, ani kadiaľ ísť k tejto hore v zemi cudzej, Gréckej, ani ako sa správne modliť k Bohu tak, aby bol vyslyšaný. Antipij sa teda začal obracať k Bohu svojimi prostými, úprimnými slovami a prosil Ho, aby mu dal múdreho učiteľa, ktorý by ho naučil modlitbe pravej, vedúcej ku spásu duše. A toto jeho želanie bolo také silné, tak vytrvalo na to myslel a úprimne prosil Boha ne jeden mesiac a ne jeden rok, až sa nakoniec udialo toto.

Stalo sa to v zime, na úsvite dvanásteho februára podľa starého kalendára (juliánskeho) alebo dvadsiateho piateho februára podľa nového kalendára (gregoriánskeho, ktorý teraz používame). Tej noci nemohol zaspať a znovu premýšľal o Bohu. A tak sa pohrúžil do svojho rozjímania, že sa k Nemu začal obracať ako milujúci syn k svojmu vlastnému Otcovi, a prosil Ho, ako len mohol, o modlitbu za spásu duše. Intuitívne vycítil, že Boha treba prosiť len o duchovné veci, a nie o tie pominateľné, pozemské. A prosiť treba úprimne, s čistou vierou v duši. A keď Antipij opäť k Nemu obrátil svoju

myseľ, zrazu mu v hrudi vzplanula neprirodzená horúčava. Zdalo sa, že horúčava silnela každou sekundou. Nakoniec už bola taká silná, že sa to už nedalo zniesť. Antipij sa rýchlo obliekol a vyšiel na ulicu.

Na mraze mu bolo o niečo ľahšie. Vial chladný, prenikavý vietor. Snežilo. Antipij sa rozhodol ukryť pred nečasom v neďalekom stohu sena. Ako tak pozoroval zo svojho úkrytu besniaci prírodný živel a pociťoval v hrudi silnú horúčavu, začal sa s ešte väčšou úprimnosťou obracať k Bohu. Tak sa pohrúžil do prosieb, že zabudol aj na počasie, aj na miesto a aj na čas, v ktorom sa nachádzal. Zaplavil ho neobvyklý pocit blízkosti Boha, blízkosti najmilšej a srdcu najdrahšej Bytosti, a od toho mu zrazu ostalo na duši prekvapivo ľahko a dobre.

Už svitalo. Vietor náhle utíchol. Prestalo snežiť. Na horizonte sa cez olovené mraky začali prebijať prvé lúče slnka, ktoré oživovali svojou hrou trblietajúceho sa svetla oslnivo biely priestor. A tu zrazu Antipij uvidel neďaleko zvláštneho starca v čiernom odeve. Plavé prešedivené vlasy so snehobiелou bradou lemovali jeho nezvyčajnú tvár. Na perách mu pohrával ľahký, prívetivý úsmev. A neobyčajné oči, ktoré prenikali až do samotnej chlapcovej duše, vyžarovali hlboký súcit a nesmiernu dobrotu.

Starec sa začal približovať, nenápadne a nečujne našľapoval bosými nohami po snehu. Bolo to zvláštne, no Antipij počul jeho prívetivé slová, melodický hlas, ktorý láskal sluch, aj keď starec vôbec neotváral ústa. Zastavil sa veľmi blízko, takže Antipij ucítil nežnú, príjemnú vôňu, ktorá z neho vychádzala. Odrazu začala zo starcovej hrude vystupovať žiarivá jasnomodrobiela guľa. Jej svetlo bolo neobyčajne čisté a jasné. A predsa neoslepovalo a nerezalo oči. Naopak, priťahovalo k sebe pohľad svojím mäkkým svetlom a okúzľujúcimi belasými tónmi. Uprostred tohto prúdu čistého svetla sa začali objavovať žiariace zlaté písmená, ktoré sa postupne zmenili na celistvý text. Antipij čoskoro pochopil,

čo tam bolo napísané, pretože v tej chvíli mu v hlave zaznel melodický hlas starca so slovami modlitby za spásu duše: **'Otče môj Pravý! Do rúk teba jediného s dôverou sa vkladám a úpenlivo ťa prosím, Pane, len o spásu duše svojej. Buď vôľa Tvoja svätá...'**

V tej chvíli začalo byť Antipijovi na duši tak dobre a tak pokojne, akoby na neho cez túto modlitbu sám Boh obrátil svoju pozornosť, akoby podal svojmu dieťaťu pomocnú ruku.

Keď mu starec odovzdal modlitbu, prikázal mu odísť do Carihradu...“

„Carihrad?“ opýtal sa nesmelo Slávko, ktorý zjavne na jednej strane nechcel prerušovať Senseia, ale zároveň ho trápila zvedavosť. „Kde to je?“

„No, to je dnešný Istanbul v Turecku, rozložený na obidvoch brehoch Bosporského zálivu medzi Európou a Áziou, ktorý spája Čierne a Marmarské more,“ vyčerpávajúco odpovedal na otázku Sensei, asi preto, aby nevznikali ďalšie otázky ohľadne geografie.

„No, to ho poslal ďaleko,“ dodal Kostík. „A prečo práve Turci?“

„Sám si Turek,“ sykol na neho Andrej nahnevany, že ešte aj Kostík do toho vstúpil so svojimi otázkami a narušil také napínavé rozprávanie. „Veď si teraz počul, že vtedy to bol Carihrad.“

„Aha, takže tam boli Rusi?“ neuspokojil sa Kosťa a snažil sa tomu prísť na koreň.

„Nie. Jednoducho v tej dobe tak Rusi nazývali Konštantínopol, hlavné mesto vtedajšej Byzantskej ríše,“ trpezlivo vysvetlil Sensei.

„Konštantínopol?“ radostne povedal Kostík a rýchlo zamrmlal, keď sa očividne snažil napraviť si reputáciu: „A nie je to náhodou na počesť cisára Konštantína, ktorý založil kresťanské náboženstvo?“

„Presne tak. Na počesť rímskeho cisára Konštantína.“ No len čo Kostík otvoril ústa, aby položil ďalšiu otázku, Sensei ho predbehol. „Na počesť rímskeho cisára, pretože

toto mesto bolo od roku 330 nášho letopočtu hlavným mestom Rímskej, a potom od roku 395 do roku 1453 aj Byzantskej ríše. V skutočnosti bolo založené v roku 659 pred našim letopočtom a nazývalo sa Byzancia.“

Keď dostal takú vyčerpávajúcu odpoveď, Kostík okamžite stíchol, najmä preto, že Andrej ho zľahka štuchol do boku, čím mu dal najavo, aby už zmlkol. Sensei teda pokračoval vo svojom rozprávaní ďalej:

„Takže starec mu prikázal, aby šiel do Carihradu a odtiaľ na Svätú horu, kde mu Boh umožní stretnutie s Tým, v Ktorom skutočne prebýva sám Duch Svätý, a Ten pre neho bude ako Pochodeň na ceste k Bohu. Keď to starec povedal, zmizol. Znova sa zdvihol vietor. Nebo sa zatiahlo a zase začalo silno snežiť. Ale Antipij už nevenoval pozornosť besniacim živlom. Bol šťastný a plný odhodlania splniť príkaz starca, ktorého dobrosrdečná tvár sa vryla do jeho pamäte na celý život. Táto vízia sa stala kľúčom k celému jeho ďalšiemu osudu. Dá sa povedať, že od tejto chvíle, chvíle jeho osobnej voľby, sa Antipijov život úplne zmenil.

Celý týždeň bol Antipij vo zvláštnom stave duševného povznesenia, neustále opakoval modlitbu, ktorú mu odovzdal starec. Akoby sám Boh stál pri ňom a nevýslovne obšťastňoval jeho dušu svojou prítomnosťou. Práve v tých dňoch v Antipijovi vznikol nový, s ničím neporovnateľný cit k Bohu. A on prvýkrát pochopil, čo je to skutočná Božia láska. Tento pocit sa nedal porovnať s jeho predchádzajúcimi úvahami o Bohu, s naivným porovnávaním, s bežnými ľudskými emóciami, ktoré sú medzi ľuďmi. Toto bolo niečo vyššie, čo sa nedá opísať ľudskou rečou. Toto bolo práve To, od čoho sa duša radostne rozochvievala, prebývajúc v nadpozemskom vytržení.

No presne o sedem dní od tohto nezabudnuteľného stretnutia sa tento neobyčajný pocit Prítomnosti vytratil, a v pamäti zanechal len príjemné spomienky na skutočne božský pocit plesania duše. Antipij sa bez rozmýšľania vychystal a vydal sa na ďalekú cestu bez toho,

aby poriadne vedel, ktorým smerom má ísť. Ako sa hovorí, všetky cesty vedú do Ríma. A Antipija zaviedli do Carihradu. Cesta nebola ľahká. No ako si Antipij neprestajne opakoval modlitbu za spásu duše, ktorú počul od starca, cítil, že sám Boh mu pomáha. Zázrakom sa na svojej ceste zachraňoval pred nebezpečenstvami, a zároveň mal nevýslovné šťastie na dobrých súpútnikov, ako aj na láskavých ľudí, ktorí mu ukazovali cestu, dávali mu milodary a prichýlili ho na noc.

Keď sa Antipij konečne dostal do Carihradu, teda do Konštantínopolu, dlho sa prechádzal po hlavnom meste. Aj keď mesto bolo krásne, všetko v ňom bolo cudzie: cudzí jazyk, cudzí ľudia, cudzie zvyky. Strávil tam niekoľko dní, kým stretol pútnika, ktorý mal tiež namierené na Athos.“

Odzrazu si Voloďa zdvorilo odkašľal a povedal:

„O Athose som počul. No aby som bol úprimný, ani neviem, kde sa nachádza,“ rozťahal pery do naivného úsmevu a dodal: „Zrejme to nebude 'nebezpečné miesto' planéty.“

„Presne tak,“ usmial sa súhlasne Sensei a začal vysvetľovať. „Ak sa pozrieme na dnešnú mapu, tak Athos sa nachádza v dnešnom Grécku. Je to taký úzky hornatý polostrov, presnejšie povedané, východný výbežok polostrova Chalkidiki v Egejskom mori. Je zakončený horou Athos, ktorá má výšku niečo cez dva kilometre. Práve vďaka nej získal polostrov svoje meno.“

„Áno, v zemepise máme očividne všetci medzery, a poriadne,“ usmial sa Viktor.

„To nič, napravíme to, aj keď sú 'poriadne',“ doborosrdečne povedal Sensei a rozprával ďalej. „V dobe, kedy na toto miesto prišiel Antipij, bol už Athos známy ako nezávislý mníšsky štát. Formálne bol administratívne podriadený byzantskému cisárovi. Ale fakticky tam vládol Prota, stavec, ktorého si všetci vážili, a ktorého si vyberali zo všetkých tamojších kláštorov, aby im rok vládol. Na Athose už vtedy stáli také kláštory

ako napríklad Veľká Lavra, Protaton, Monastyr Iviron. No Antipija hneď neprijali.

Vtedy sa Antipij na radu starého mnícha usadil v jednej z jaskýň, ktorá sa nachádzala na osamelom mieste v juhozápadnej časti ostrova. Treba poznamenať, že celé dva roky, ktoré prežil v jaskyni, boli pre neho aj napriek biednej strave jedny z najlepších na Athose. Bol šťastný, že sa konečne dostal na Athos, ako mu kázal starec v jeho videní. Bol šťastný, že sa mohol vrúcne modliť k Bohu modlitbou, ktorá mu bola daná v zjavení, že mohol žiť pre to a byť s Ním osamote uprostred tejto veľkolepej prírody. Vo dne navštevoval mníšske chrámy, učil sa nový jazyk a pravidlá života mníchov. A po večeroch sa horlivo modlil, často v modlitbe vyprevádzal západ slnka a vítal ranný úsvit. A až po dvoch rokoch bol Antipij prijatý opäťom jedného z kláštorov do mníšskeho stavu a dostal nové meno Antonij, na počesť svätého Antonija Veľkého Egyptského, ktorý viedol asketický život a dlhú dobu žil osamote v jaskyniach.

Antonij pochopil, že opát tohto kláštora je tou 'Pochodňou', o ktorej hovoril starec v zjavení. Opát zasa, ako mu prislúchalo podľa jeho duchovného titulu, začal učiť Antonija mníšskemu životu. Za niekoľko rokov Antonij dosiahol taký duchovný rozvoj, tak 'postúpil v cnosti', že už mnohí 'mali z neho duchovný úžitok'. Dokonca aj mnísi žasli nad takým rýchlym posilnením jeho ducha a vôle. Raz mal opát videnie, že Antonij sa bude podieľať na vzostupe kresťanskej viery na Rusi, že Antonijovi je súdené pripraviť Obydlie pre samotného Ducha Svätého. Opát to vnímal ako znamenie a rýchlo ho poslal na Rus, do Kyjeva.

Antonij mal vtedy asi tridsať rokov. Keď sa dostal do Kyjeva, navštívil kláštory, postavené gréckymi mníchmi, ktorí prišli spolu s metropolitom Michailom, aby pokrstili Rus. Ale nechcel zostať ani v jednom z týchto kláštorov. A tak začal obchádzať miestne hornaté okolie. Nakoniec našiel neveľkú jaskyňu, ktorú kedysi

vykopali varjagovia, a usídlil sa v nej. No nežil tam dlho. Len čo po smrti kniežaťa Vladimíra prešla moc na Svätopluka, znova sa začalo krviprelievanie a prenasledovanie. Antonij sa vrátil späť na Athos, kde žil až do staroby v horlivých modlitbách.

Hoci Antonij žil podľa pravidiel kláštora, predsa len mal v duchovnej práci zvláštny sviatok. Všimol si, že každý rok v deň pamätného zjavenia zvláštneho starca začal od najvčasnejšieho rána pociťovať neobyčajný príliv síl. Znova sa mu vracal ten istý stav duchovného pozdvihnutia, ktorý cítil po zjavení. Trvalo to presne týždeň a potom to znova mizlo. A tak Antonij začal pristupovať k týmto dňom ako k zvláštnemu sviatku svojej duše. Počas tohto týždňa sa snažil odísť do ústrania, neprijímať stravu a s ešte väčšou horlivosťou sa modliť k Bohu. A výsledok bol ohromujúci. Tento neobyčajný pocit vnútorného pozdvihnutia sa mnohonásobne zosilňoval, a každým rokom bol čoraz silnejší a silnejší.

Keď neskôr začal chápať cirkevnú literatúru, Antonij stále častejšie prichádzal k záveru, že sa mu v tom pamätnom videní zjavil samotný Archanjel Gabriel, zvestovateľ radosti a spásy, prvý zvestovateľ a služobník Božej všemohúcnosti Božích zázrakov a tajomstiev, aj keď, podľa cirkevných predstáv, v trochu nezvyčajnom videní.

No najdôležitejšie udalosti v duchovnom živote Antonija sa začali, keď mal už cez šesťdesiat rokov. Raz sa medzi bratmi začala šíriť zvesť, že ich kláštor má čoskoro navštíviť nejaká tajomná osoba. A súdiac podľa nariadení starcov, skutočne sa pripravovali na príchod nejakého pre nich zjavne dôležitého duchovného hosťa. Ako neskôr Antonij rozprával samotnému Agapitovi, vtedy si pomyslel, že sa očakáva príchod nejakého veľmi autoritatívneho duchovného starca. No aké bolo jeho prekvapenie, keď namiesto starca uvidel mladého svetlovlasého muža príjemného zovňajšku. Neobyčajné boli na ňom len jeho prenikavé oči, ktoré napriek jeho veku žiarili akosi hlbokou múdrosťou

a oduchovnelým leskom. Ale najviac Antonija prekvapilo to, s akým rozochvením a hlbokou úctou sa správali niektorí starci z Athosu k tomuto mladému človeku. Nemohol pochopiť, prečo bol jeho pobyt na tomto mieste zahalený rúškom akéhosi nepreniknuteľného tajomna. Kto to bol, že mu ich starci preukazovali toľko úcty a pozornosti? Zdalo sa, že to nebol mních, ale hovoril také duchovné reči, ktoré počúvali dokonca aj ich múdri učiteľia. A nielen to. Ukázalo sa, že tento mladík bol veľmi osvieteným človekom. Plynule hovoril niekoľkými jazykmi. A čo Antonija obzvlášť milo prekvapilo, bolo to, že tento vážený hosť pochádzal z ruskej zeme a, ako sa neskôr ukázalo, výborne poznal Kyjev a aj jeho okolie. A ten mladý muž sa volal Agapit.

Aj keď s ním Antonija zoznámili osobne, spočiatku si nijako nemohol zvyknúť na jednoduchosť, s akou s ním tento mladík komunikoval, napriek tomu, aká dôležitá bola jeho osoba pre Athos a s akou bážňou sa k nemu starci správali. Ale snáď najviac ho prekvapila jednoduchosť a jasnosť, s akou Agapit vysvetľoval duchovné filozofovanie svätých otcov. A výklad učenia Ježiša, ten už bol Antonij schopný počúvať celé hodiny, pretože Agapit hovoril tak jednoducho a zrozumiteľne, uvádzal také príklady a podrobnosti, akoby sa sám zúčastnil na tých tisíc rokov starých udalostiach. A tieto rozprávania nútili Antonija znova a znova čítať dostupnú duchovnú literatúru.

Počas pobytu Agapita na Athose sa s ním Antonij veľmi spriatelil. Napriek svojej mladosti mal Agapit úctyhodnú zásobu vedomostí, okrem iného aj z oblasti medicíny. A niektoré z týchto vedomostí naučil Antonija. Agapit sa tiež, povedané súčasným jazykom, dobre vyznal vo fyzike, chémii, v znalostiach prírodných javov, a tiež v oblastiach ľudského života, vo filozofii, politike, náboženstve. Bolo príjemné debatovať s ním na rôzne témy. Tieto rozhovory navyše zanechávali akýsi nevysvetliteľne príjemný pocit v duši.

Fragment kresby Anastasie Novych

Agapit

Antonij sa spriatelil s Agapitom aj napriek výraznému vekovému rozdielu. A vďaka tomuto priateľstvu Antonij odhalil celkom novú ohromujúcu stránku Agapitovej Osobnosti, keď ho ten začal zasväcovať do tajomstiev veľkej vedy – 'Belajo Dze' (Umenia Bieleho Lotosu). Práve z Agapitových úst sa Antonij prvýkrát dopočul o predchádzajúcej ľudskej civilizácii Alt-Landy, o podzemnom Chráme Lotosu, vybudovanom v tom čase na území Kyjevskej zeme, o bremene, ktoré Ježiš odovzdal Ondrejovi Prvozvanému pre tie miesta. Agapit mu povedal veľmi veľa a mnohému ho naučil.

Po nejakej dobe sa museli rozlúčiť. Agapit musel nevyhnutne odísť do hlavného mesta Byzancie a odtiaľ ďalej na Východ. Ale prisľúbil, že sa s Antoniom ešte určite stretnú a 'predpovedal', že sa stretnú na zemi Kyjevskej, na mieste, vyznačenom ešte v dobách Alt-Landy.“

„A vari je tam naozaj vyznačené miesto?“ zaujímal sa Kostik, zrejme chcel počuť pokračovanie príbehu.

„Samozrejme,“ odpovedal Sensei. „O tomto mieste sa hovorí dokonca aj v Evanjeliu podľa Ondreja Prvozvaného...“

„Ondreja Prvozvaného?!“ okamžite ožil Andrej, akoby až teraz začul toto meno.

„A kto to je?“ lenivo sa opýtal Ruslan a škrabal sa na boku.

Sensei sa hľadiac na neho zasmial, a povedal:

„Ondrej bol jeden z najbližších Ježišových učeníkov. Bol medzi prvými, koho Ježiš počas svojho kázania v Palestíne prijal medzi svojich žiakov.“

„A čo... Vari existuje Evanjelium podľa Ondreja Prvozvaného?“ čudoval sa Nikolaj Andrejevič. „Bibliu som čítal, o Ondrejovi som počul, ale o Evanjeliu podľa neho... na to si nespomínam. Možno, že táto kniha jednoducho len nebola zaradená do Biblie? Veď koľko je tam Evanjelií – štyri, päť?“

„Štyri,“ odpovedal Sensei, na chvíľu sa odmlčal a potom dodal: „Podľa Matúša, Marka, Lukáša a Jána.

Hoci aj tie boli napísané...“ ale nedopovedal to, a pokračoval: „V Biblii skutočne Evanjelium podľa Ondreja nie je. Do Biblie neboli zahrnuté všetky evanjeliá, ale len tie, ktoré boli vybrané cisárom Konštantínom a jeho pomocníkmi, aby splnili tie úlohy, ktoré si stanovili. Ostatné evanjeliá jednoducho zavrhli, pretože sa v nich ani zďaleka nehovorilo o tom, čo pre nich bolo potrebné a výhodné. A dokonca aj tie, ktoré vybrali, boli poriadne zredigované v súlade s okolnosťami novej doby a s upevnením kresťanstva ako štátneho náboženstva.

Od roku 364, kedy bol 'Nový zákon' ako taký potvrdený, až do prvého vydania Biblie, bol text tiež niekoľkokrát zredigovaný. A nepresnosti v preklade tiež zohrali svoju rolu. Veď Biblia bola napísaná v starohebrejčine, z nepatrnej časti tiež v aramejskom jazyku, a 'Nový zákon' v gréčtine. Takže prvá tlačaná kniha, vydaná v roku 1455, sa už podstatne líšila dokonca ešte aj od tej, ktorá bola redigovaná v roku 364. Plus úpravy, ktoré boli vložené neskôr. Výsledkom je, že máme to, čo máme. Ale napriek tomu sa aj tak k ľuďom dostalo veľmi veľa cenného a potrebného,“ zdôraznil Sensei. „Takže, ak hovoríme o evanjeliách, tak potom okrem tých, ktoré boli kanonizované cirkvou, existujú ešte desiatky apokryfných evanjelií.“

Ruslan zvrátil obočie a vážne sa opýtal:

„A čo to je apo... apo... no, tá... kritika?“

„Apokryfy sú diela, ktoré cirkev alebo žreectvo neuznáva ako posvätné knihy. V skutočnosti slovo 'apokryf' pochádza z gréckeho 'apokryfos', čo znamená 'skrytý', 'tajný'. A pôvodne sa vzťahoval na diela jednej zo skupín kresťanov, ktorí sami seba nazývali gnostikmi, a ktorí sa snažili zachovať svoje učenie v tajnosti.“

„Áno, áno,“ prikývol Nikolaj Andrejevič. „Mimochodom, čítal som, že v roku 1946 bola na juhu Egypta objavená celá knižnica s dielami kresťanských gnostikov.“

„Presne tak,“ potvrdil Sensei. „Práve tam, medzi ostatnými knihami, našli takzvané Evanjelium podľa

Tomáša, Filipa, Evanjelium Pravdy, apokryf Jána. A ešte predtým boli na papyrusoch v Egypte nájdené úryvky z neznámych evanjelií, napísaných v rôznych verziách...“

„Aká zvláštna náhoda pre kňazov!“ zachichotal sa Žeňka. „Tieto knihy neuznávajú, ale stále ich nachádzajú a nachádzajú. Hotový problém s týmto starodávnym 'brakom'.“

Sensei aj ostatní sa zasmiali.

„A je tu ešte ďalší problém, že apokryfy sa delia na 'povolené' a takzvané 'nepovolené'. 'Nepovolené' texty sa samozrejme snažili zničiť. Mimochodom, prvý oficiálny zoznam 'nepovolených' kníh bol zostavený vo Východorímskej ríši v 5. storočí nášho letopočtu. Samozrejme, že po takom 'vandalizme' sa k potomkom dostali len názvy a citáty, ktoré vo svojich dielach uviedli kresťanskí spisovatelia z 2. – 4. storočia, ktorí polemizovali s týmito knihami... Ostatne, všetko je ako vždy,“ pokrčil plecami Sensei.

„Áno, je to smutné,“ povedal Nikolaj Andrejevič. „To už je história ľudského rodu. A prečo ich museli ničiť? Veď knižka by niekde ležala, kým by neprišiel jej čas. A nech by ju potomkovia potom objektívne posúdili.“

„Chápeš, o čo ide,“ začal vysvetľovať Sensei, „niektoré z týchto knižiek skutočne predstavovali hodnotu, pretože odrážali pravé Učenie Ježiša v takej podobe, v akej ho odovzdával. Preto nenechávali ľahostajnou žiadnu ľudskú dušu, lebo pravé Učenie Ježiša ľudí skutočne oslobodzovalo od všetkých obáv tohto sveta. Začínali chápať, že telo je pominuteľné a duša je nesmrteľná. Ľudia prestávali byť rukojemníkmi a otrokmi ilúzie bytia v materiálnom svete. Chápali, že nad nimi je len Boh. Uvedomovali si, aký krátky je život, a aké dočasné sú tie podmienky, do ktorých je zahnané ich súčasné telo. Vedeli, že tento život, nech by sa zdal akokoľvek dlhý, je len jeden okamih, v ktorom prebýva ich duša. Chápali, že každá pozemská moc, či už politikov alebo

náboženských štruktúr, je iba vládou nad telami. Veď vládcovia sa skláňajú pred svojim 'bohom', ktorému je daná moc na Zemi nad jej hmotou, no nie nad dušou. Pretože duša patrí iba pravému Jedinému Bohu. A prví nasledovníci Ježiša, ktorí vyznávali Jeho Učenie (a nie náboženstvo, ktorým sa stalo neskôr), strácali strach z tohto života. Začínali cítiť a chápať, že Boh je celkom blízko nich, bližší a drahší než ktokoľvek iný, a že On Je večný... Takáto skutočná sloboda ľudí veľmi desila mocipánov. Preto začali zhromažďovať a dôkladne prerábať písomné pramene o Ježišovom Učení, ktoré už boli v tej dobe dostupné. Veľmi veľa toho bolo zničeného po tom, ako vyselektovali informácie, potrebné na vytvorenie nového náboženstva, ktoré zavádzali už tí, ktorí boli pri moci, ako sa hovorí, zhora nadol.

Preto mnohé písomné pramene, v ktorých sa uvádzali pravé Ježišove slová, jednoducho neboli prijaté do zborníkov 'novej ideológie pre masy'. Ale napriek všetkým zámerným chybám, trikom a egoistickým ambíciám ľudí, ktorí boli v rôznych obdobiach pri moci v náboženských kruhoch, tieto písomné pramene existovali a existujú!

Takže, v Evanjeliu podľa Ondreja Prvozvaného sa hovorí, že po tom, čo ľudia Poncia Piláta zachránili Ježiša po ukrižovaní, hovoril Ježiš s Ponciom Pilátom, a práve na jeho žiadosť sa rozhodol odísť na Východ. Pred odchodom rozdelil medzi apoštolov oblasti, kto má kam ísť a hlásať Učenie.“

„Takže apoštoli akože ťahali nejaký los, kam má kto ísť,“ poznamenal Nikolaj Andrejevič.

„Nie, losovanie ako také nebolo. To sú už len výmysly ľudí. Apoštoli... Mimochodom slovo 'apostols' sa z gréčtiny prekladá ako 'posol'. Takže učeníci, Ježišovi poslavia, boli ľudia veľmi rozdielni a, samozrejme, líšili sa aj stupňom svojho duchovného rozvoja. Ježiš medzi nich rozdelil rôzne oblasti s príslušnými národmi a kmeňmi, vychádzajúc pritom z duchovnej zrelosti samotných poslov. Kto bol silnejší, tomu boli pridelené zložitejšie

miesta alebo oblasti obzvlášť dôležité pre budúcu duchovnú obrodu ľudstva. A tí slabší mali pridelené jednoduchšie oblasti. V podstate, každý dostal bremeno podľa svojich síl...“ Sensei sa odmlčal a potom povedal: „Bolo to pre ľudské duše v tom čase, ako aj v čase, ktorý sa blížil, príliš dôležité na to, aby bolo šírenie tohto Učenia zverené losovaniu ľudského rozumu...“

Ondrejovi, ako jednému z nadaných učeníkov, určil, aby s kázaním obišiel Tráciu, Skýtiu, Sarmatiu. Ale hlavné bolo, aby došiel do Borisfenských hôr, a priniesol tam požehnanie tomuto územiu, na ktoré o tisíc rokov zostúpi samotný Duch Svätý a vytvorí tam svoje Obydlie. Ježiš dal Ondrejovi semená lotosu a prikázal mu, aby ich uložil do tejto zeme ako dar Duchu Svätému. Jeho slová sa stali hádankou pre samotného Ondreja, aj pre tých, ktorí sa neskôr stretli s týmto opisom. Málokto chápal, prečo mu dal Ježiš práve semená lotosu, aj keď tieto semená boli len symbolom.“

„Ale naozaj, prečo?“ čudoval sa Andrej.

Sensei sa len záhadne usmial, a vyhýbajúc sa priamej odpovedi povedal:

„Každé semienko, to je v prvom rade... no, aby to bolo pre vás zrozumiteľnejšie, poviem to obrazne – je to 'mikročip', ktorý má obrovskú pamäť. Ono je schopné niesť maticu nielen budúcej rastliny, ale aj obrovské množstvo iných informácií. Niekedy neskôr vám o tom porozprávam podrobnejšie. Navyše, tieto semená boli v rukách samotného Ježiša, Božieho Syna. A navyše to ešte boli semená lotosu, ktoré si uchovávajú kľúčivosť po tisícročia... No, a teraz si urobte svoje závery.“

Sensei sa odmlčal. A my sme sedeli, pozerali na neho a hlúpo sme sa snažili svojimi prostučkými myšlienkami dôjsť k „záverom“, čo také mimoriadne sa vtedy vlastne stalo. Andrej sa očividne snažil na vlastnej myšlienkovvej úrovni zorientovať v chaotickom kľbku otázok a opýtal sa:

„A ako Ondrej Prvozvaný našiel to miesto, ktoré označil Ježiš?“

Kresba Anastasie Novych
**Miesto, ktoré ukázal Ježiš
Ondrejovi Prvému povolanejmu**

„Jednoducho,“ prosto povedal Sensei. „V 'Blahej zvesti', grécky sa označuje ako euangelion, Ondrej opísal nielen skutočný život Ježiša, ale aj svoje putovanie počas plnenia misie. A tam práve spomína, že keď sa dostal do tých miest pri rieke Borisfen (Borisfenom kedysi nazývali Dneper), Ondrej toto miesto ihneď spoznal, pretože ako sa ukázalo, Ježiš ho popísal veľmi detailne. Zdalo sa, že Ježiš dobre poznal tieto hory, aj keď nikdy nespomínal, že by tam niekedy bol.“

„A čo, On tam vari bol?“ zaujímalo Juru.

„Veď je to Syn Boží,“ s úsmevom odpovedal Sensei. „A Boh je všade.“ Chvíľu sa odmlčal a potom pokračoval v rozprávaní: „Dá sa povedať, že evanjelium podľa Ondreja bolo zavrhnuté preto, že sa nijako nehodilo 'do karát' nového náboženstva. A to hlavne z dvoch dôvodov. Po prvé, bolo príliš slobodomilovné a pravdivé, pretože tam boli zapísané skutočné Ježišove slová, ako sa hovorí, z prvej ruky. Dokonca aj samotný štýl výkladu Ježišovho Učenia bol veľmi prostý, múdry a zrozumiteľný. Ondrej tiež opísal podrobnosti zo skutočného života svojho Učiteľa, o tom, že Ježiš bol v mladosti na Východe, čo opäť nijako nezapadalo do cirkevných dogiem. No a okrem toho, zmienka o lotosovom semienku zaviedla ich 'veličenstvo cenzorov' do slepej uličky už úplne. Veď to už zaváňalo takými náboženstvami, ako budhizmus, hinduizmus. Nikomu sa nechcelo primiešavať do svojho vlastného náboženstva takú jasnú cudziu symboliku. Takže toto sa stalo ďalším kameňom úrazu, predmetom sporov a rozbrojov medzi tými, ktorí rozhodovali, v akých 'farbách' má byť vytvorená ideológia tohto náboženstva. Práve preto aj odstránili evanjelium podľa Ondreja Prvozvaného, ako sa hovorí, 'z dohľadu'.

Samozrejme existovali tiež ďalšie verzie evanjelia podľa Ondreja Prvozvaného, ktoré kolovali medzi rôznymi ranými skupinami kresťanov, ale to už boli v podstate zápisky o samotnom Ježišovom Učení, ktoré napísali nasledovníci Ondreja Prvozvaného.“

„A čo sa stalo s týmto evanjeliom podľa Ondreja? Vari ho zničili?“ zaujímalo Andreja.

„Samozrejme, snažili sa o to,“ usmial sa Sensei, zjavne si v tej chvíli spomenul na nejakú smiešnu príhodu. „Ale ako sa hovorí, také veci sa vo vode neutopia a v ohni nezhoria, dokonca ani vtedy, keď si to ľudská hlúposť veľmi praje... Ale to sú len také drobnosti života... Po tom, ako Ondrej Prvý Prvozvaný splnil príkaz Učiteľa, sa o mnoho rokov neskôr splnili Ježišove slová. V tých miestach vzniklo mesto Kyjev, 'matka ruských miest', hlavné mesto kolísky zjednotenia Slovanov – Kyjevskej Rusi. A na mieste, kde Ondrej 'uložil' lotosové semená, sa o tisíc rokov neskôr zniesol samotný Duch Svätý v ľudskom tele a založil tam svoje Obydlie.“

„A to akože zostúpil Duch Svätý v ľudskom tele?“ opýtal sa znova Kostík.

„No, jednoducho povedané, prišiel Vladyka Šambaly v tele Agapita.“

„Samotný Vladyka Šambaly?“ užasol Andrej.

Sensei sa pousmial.

„Áno, musí navštevovať ľudský svet, povedzme, kvôli služobnej povinnosti, a to aspoň raz za dvanásťtisíc rokov. V prípade pre ľudstvo dôležitých udalostí aj častejšie, trebárs aj každých tisíc rokov, obzvlášť v počiatočných a záverečných etapách každej civilizácie.“

Len čo Kostík otvoril ústa, aby sa na niečo opýtal, Sensei na neho pozrel a predbehol ho s odpoveďou:

„Tým myslím 'civilizácie' v chápaní Šambaly... Ale to sme sa už trochu odklonili od témy. Vrátime sa k tým udalostiam, ktoré sa odohrali tisíc rokov po Ježišovi... Niekoľko rokov po odchode Agapita z Athosu dostal opäť znova Božie zvestovanie. Zjavil sa mu samotný Archanjel Gabriel a nariadil mu, aby poslal Antonija na Rus. Bolo to v roku 1051.

Tentokrát už Antonij po príchode do Kyjeva neobchádzal kresťanské kláštory, hoci v žiadnom z nich by neodmietli poskytnúť prístrešie ctihodnému starcovi

z hory Athos. Antonij šiel cielene na to miesto, kde sa náhodou zastavil, keď prvýkrát navštívil Kyjev, a kam sa mu Agapit pred svojim odchodom prikázal vrátiť. Usídlil sa na kopci neďaleko Dnepra v tej istej jaskyni. A začal tam žiť, čakal na Agapita, stále sa modlil k Bohu, zvlášť tú modlitbu, ktorá ho sprevádzala od mladosti. Aj keď mal často núdzu o jedlo, každý deň fyzicky pracoval, prehlboval jaskyňu, a bol znova skutočne šťastný. Lebo bol osamote s Bohom, ako vtedy, v dávnej mladosti, keď žil v jaskyniach Athosu.

Čoskoro sa o ňom začali dozvedať miestni obyvatelia. A Antonij začal byť známy tým, čo ho naučil na Athose Agapit – zázrakmi, darom jasnoviectva, liečením modlitbami. A ľudia sa k nemu obracali: jedni kvôli liečeniu, iní pre požehnanie, ďalší so želaním zostať s ním a pracovať na svojom duchovnom raste. Takže, keď prišiel Agapit, s Antonijom už obývalo jaskyňu niekoľko ľudí, ktorých starec na ich vlastnú žiadosť prijal do mníšskeho rádu. Dovtedy už spoločnými silami rozšírili a prehĺbili jaskyňu a vytvorili si tam celý na bývanie.

Antonij s preveľkou radosťou privítal svojho dávneho priateľa. Keď ostatní bratia videli, ako úctivo sa starec správa k Agapitovi, začali mu prejavovať rovnakú úctu. Agapit neprestával udivovať Antonija svojou záhadnou, v mnohom tajomnou osobnosťou. Po príchode Agapita do Kyjeva sa Antonij stal svedkom jeho tajného stretnutia so samotným Jaroslavom Múdrym. Agapit odovzdal kniežaťu štyri cenné rukopisné knihy a tri manuskripty pre jeho knižnicu. Tri z týchto kníh boli ozdobené drahými kameňmi. A štvrtá, hoci vyzerala skromne, bola zjavne veľmi stará. Antonij bol ohromený. Veď každá kniha bola skutočným majstrovským dielom a stála celý majetok. A manuskripty... Dokonca aj jeden manuskript mal v tej dobe rozprávkovú hodnotu. Dovoľiť si taký prepychový, skutočne kráľovský dar mohol iba človek, prinajmenšom s 'modrou kráľovskou krvou'. No nielen to vtedy Antonija ohromilo.

Bolo to predovšetkým to, ako prirodzene sa Agapit a Jaroslav k sebe navzájom správali! Jaroslav sa s ním rozprával tak, akoby Agapita poznal dávno a dobre, doslova ako keby boli starí, dobrí priatelia, a to napriek ich značnému vekovému rozdielu a Jaroslavovmu vysokému postaveniu veľkokniežaťa.

Po tom pamätnom stretnutí sa Antonij, ohromený tým, čo videl, poponáhľal ponúknuť Agapitovi, aby viedol bratstvo, v ktorom bol najstarším. Lenže Agapit si želal ponechať všetko tak, ako to je, a zostať u neho ako prostý mních. Požiadal Antonija, aby nikomu neprezradil, že sa stretol s Jaroslavom. A chcel byť prijatý do mníšskeho rádu, aby sa ničím neodlišoval od ostatných bratov.“

„No teda!“ vyhrkol Kostík. „Veď on bol predsa Bódhisattva! A chcel sa stať prostým mníchom?!“

Sensei sa na neho uprene zadíval a zreteľne povedal:

„Pre Bódhisattvu je akákoľvek moc len prázdne slovo. Bódhisattva slúži jedine Bohu. Na rozdiel od ľudí vie, čo je to prebývať 'tu', a čo je to prebývať 'tam'.“

Kostík trochu zrozpačitel a zmätene povedal:

„No nie, nemyslel som to tak... Myslel som...“ a zrazu očividne našiel dobrý dôvod, „že Človek predsa musí niekedy oddychovať. A tuto stále len práca a práca. Veď pokiaľ viem, prostí mnísi v tej dobe tvrdo pracovali.“

Na čo Sensei odpovedal:

„Pre Bódhisattvu oddych ako taký, ako ho chápú ľudia, neexistuje. On vie, čo je to čas, a vie si ho vážiť. Agapit, pravdaže, bol vplyvnou, silnou osobnosťou. No vedome sa zriekol moci a vedenia bratov, a zasvätil celý svoj voľný čas skutočnej pomoci ľuďom. Mimochodom, neskôr, keď sa počet bratov zvýšil, Antonij odovzdal vedenie Varlaamovi, a sám nasledoval Agapitov príklad a stal sa prostým mníchom.“

„A ako pomáhal Agapit ľuďom? Liečil ich?“ zaujímalo Volodu.

„Áno. Agapit mal mnoho predností, okrem iného bol aj vynikajúcim lekárom. Vďaka svojmu srdečnému a starostlivému prístupu k chorým získal nebývalú slávu a úctu medzi ľuďmi ďaleko za hranicami Kyjeva, hoci sám Agapit prakticky nikdy nevychádzal mimo územia kláštora. Stal sa jedným z najslávnejších lekárov XI. storočia. Ľudia ho nazývali 'Liečiteľ od Boha'. Dokázal vyliečiť aj veľmi ťažké choroby, na ktoré si nikto z vtedajších lekárov netrúfal. Napríklad už len taký historicky známy fakt, keď Agapit vyliečil smrteľne choré černigovské knieža Vladimíra Vsevolodoviča Monomacha. Lekár, známy pod menom Armén, ktorého považovali významní ľudia za najlepšieho, nemohol kniežatu nijako pomôcť. A stačilo, aby Agapit poslal po kniežacom poslovi Vladimírovi Monomachovi 'zázračný odvar' pripravený za odriekania modlitby, a ten sa za pár dní postavil na nohy. Neskôr knieža prišiel do Pečerského kláštora, a aby sa odvdáčil Agapitovi, priniesol mu veľa drahých darov, aj zlato. Lenže Agapit odmietol prijať tieto dary z rúk kniežata, a neprijal ich ani od bojara, ktorého knieža neskôr poslal vo svojom mene. Agapit liečil prostých ľudí aj šľachticov s rovnakou horlivosťou a zadarmo, za čo bol nazývaný Agapitom Lekárom Nezištným. Prirodzene, toto vyvolávalo obyčajnú ľudskú závisť, hraničiacu so zlobou, u takých lekárov, ako bol Armén. Ale keď si vezmeme samotného Arména, ten si nakoniec uvedomil, *Kým* Agapit v skutočnosti bol. A práve vďaka tomu sa Armén neskôr stal mníchom v Pečerskom kláštore.“

„Tak on si ani len peniaze za liečenie nebral?!“ znova užasol Kostik. „A ako teda Agapit žil?“

„Skromne. Konaním duchovných skutkov.“ Sensei sa usmial a dodal: „Jeho cela vyvolávala ľútosť dokonca aj u zlodejov. Pretože jediné, čo v nej bolo cenné, bol sám Agapit, jeho skúsenosti a znalosti.“

„A čím sa živil, duchom svätým, alebo čo?“
Sensei sa zasmial.

„Nie. Pojedaním seba samého sa určite nezaoberal.“

„Tak to by tiež netrvalo dlho... otrčil by päty.“

„No, skôr či neskôr každý z nás otrčí päty,“ možno zo žartu, možno vážne povedal Sensei. „Ale o tom to nie je.“

„Nie, no jasné... Ale veď on tie peniaze nekradol, ale zarábala ich počestnou prácou. A navyše, ľudia mu ich sami prinášali. Prečo si ich nebral?“

„Chápeš, o čo ide? Agapit učil mníchov ozajstnej službe Bohu. Hovoril, že pojmy 'zlato' a 'mních' sú nezlučiteľné. Človek nemôže slúžiť dvom pánom naraz, buď bude slúžiť Bohu, alebo pozemskému bohatstvu, teda diablu. Tretej možnosti niet. Veď mních za všetky svojej činy v skutočnosti očakáva odmenu len od Boha v tom svete, nie tu od ľudí. **Zlato je smetie pre dušu a pokušenie pre myseľ. Je to špina, po ktorej prahnú mnohí, ale ktorá je v skutočnosti prízračnou ilúziou. Skutočná hodnota je skrytá v úprimnej modlitbe za svoju dušu. Nie o sýtosť svojho brucha a zdravie tela sa treba starať. Lebo nech sa akokoľvek veľmi naješ, skôr či neskôr aj tak vyhladneš. A nech by si bol akokoľvek zdravý, skôr či neskôr tvoje telo aj tak zomrie. Duša, tá je večná. A len ona je hodná skutočnej starostlivosti.** Ako hovoril Agapit, mních sa modlí z celého srdca za všetkých ľudí, ale celý zmysel mníšstva je slúžiť Bohu a vymodliť si u Neho spásu pre svoju dušu.“

Sensei sa odmlčal. Nastalo ticho. No čoskoro ho narušil zamyslený Viktorov hlas:

„To zďaleka nedokáže každý...“

No vtom do jeho úvah vpadol Kostík so svojimi „rozumovými závermi“:

„Takže Agapit bol, ako sa dnes hovorí, ľudovým liečiteľom?“

Na to mu Sensei s úsmevom odpovedal:

„No, keď použijeme dnešný jazyk, potom bol Agapit skôr akademikom. Ako som už hovoril, mal nielen dokonalé medicínske znalosti, ale ovládal aj iné disciplíny.

Vedel niekoľko jazykov. Plynule čítal v origináli traktáty antických starorímskych autorov. Prekladal knihy do slovanského jazyka. Pre 'knihovňu' Jaroslava Múdreho preložil nielen knihy z Východu, ale tiež staroegyptské manuskripty, ktoré si priviezol so sebou. Neskôr Agapit tiež pomáhal... alebo, presnejšie povedané, radil Svjatoslavovi, ktorý zostavoval 'Zborník roku 1073', kde okrem článkov encyklopedického charakteru boli podrobne opísané lekárske poznatky. Najmä spôsoby rozpoznávania chorôb, rôzne rady ohľadom prípravy a použitia liečivých rastlín, poznatky o fyziológii a anatómii človeka. Túto knihu potom dlho používali ako študijný materiál.

Agapit vštepoval kultúru a túžbu po poznaní samozrejme tiež mníchom. Niektorým odovzdával znalosti z oblasti medicíny. Iným vo voľnom čase pomáhal porozumieť knihám. Mimochodom, v dôsledku toho v kláštore pre mníchov zaviedli povinnosť čítať vo voľnom čase knihy. Práve z jeho iniciatívy bola vytvorená knihovňa Kyjevsko-pečerkého kláštora.“

„Knihovňa?“ opýtal sa Ruslan na slovo, ktoré mu tak rezalo uši svojou starodávnosťou.

„Áno. Po našom je to knižnica.“

„Ááá...“

„Takže Agapit pomáhal niektorým nadaným mníchom ovládnuť umenie liečiteľstva,“ pokračoval Sensei v rozprávaní. „Základom výuky boli zvláštne modlitby, prednášané v určitom stave vedomia, spravidla nad jedlom alebo tekutinou. Vďaka tomu sa napríklad táto tekutina naplnila silou, a následne bola užívaná ako liek, ktorý sa podával chorému na vnútorné alebo vonkajšie použitie. Jednoducho povedané, Agapitovi žiaci sa učili meniť nielen fyzikálne parametre kvapaliny, ale tiež štruktúru molekúl tým, že do nej vkladali potrebné informácie. Samozrejme, neovládali všetky detaily procesu, ktorý prebiehal v mikrosvete molekuly kvapalnej štruktúry, ani to, ako presne vplýval na makro objekt.

Ale ani to nepotrebovali. Mnisi jednoducho využívali všeobecné postuláty týchto znalostí, ktoré im dával Agapit, rovnako ako my dnes využívame napríklad elektrinu. Energiu elektrického prúdu používajú ľudia denne, hoci doteraz vlastne nikto ani nevie, čo to je.

Tak napríklad mníchovi Damianovi, ktorý sa učil u Agapita, sa darilo liečiť ľudí, obzvlášť deti, pomocou pomazania krizmou.“

„Čím, čím?“ opýtal sa Slávko znova, zrejme nepočul.

„Krizmou.“

„A čo to je?“

„Krizma je olivový olej. Kresťania majú napríklad celý obrad, takzvané svätenie krizmy – sviatosť, ktorú vykonáva nad chorým sedem kňazov, a ak takáto možnosť nie je, potom len jeden kňaz. Inak sa tomu hovorí aj pomazanie olejom. Podstata tohto obradu spočíva v tom, že nad chorým prednášajú určité modlitby a pomazávajú ho posväteným olejom. Toto vykonávajú sedemkrát.“

„A prečo práve sedem kňazov a sedemkrát?“ opýtal sa Andrej.

„Toto sa interpretuje ako duchovná sila, sila siedmich Archanjelov, ktorí sú prostredníkmi medzi Bohom a ľuďmi. Jednoduchšie povedané, ako siedmi Bódhisattvovia... A čo sa týka používania krizmy týmto spôsobom, to je veľmi stará metóda liečby chorých, pretože základom procesu sú práve tie znalosti, o ktorých som vám rozprával – o schopnostiach človeka vplývať na okolitý svet prostredníctvom kvapaliny. Preto sa s niečím podobným môžeme stretnúť v rôznych náboženstvách a rituálnych obradoch národov sveta.“

„Áno,“ vzdychol Nikolaj Andrejevič. „Ľudia pomalicky strácajú podstatu, a ponechávajú len jej vonkajšiu formu.“

„Bohužiaľ,“ povedal Sensei. „Kedysi ľudia vedeli, čo robili. Teraz len napodobňujú vonkajšiu formu týchto znalostí. Vezmime si napríklad jednu zo siedmich

sviatostí kresťanstva – Krst, ktorý znamená pripojenie človeka k danému náboženstvu. Dnes je to zložitý slávnostný obrad, ktorého hlavným úkonom je trojnásobné ponorenie človeka do svätenej vody, čítanie modlitieb a pomazanie krizmou, myrhovým olejom. Ale občas dokonca ani tí, ktorí vykonávajú tento obrad, nevedia, aká obrovská sila stojí za všetkým týmto vonkajším konaním. Dokonca ani samotní veriaci skutočne nedoceňujú a plne si neuvedomujú pravé pôsobenie tejto modlitbami zmenenej vody.“ Po krátkej odmlke dodal: „No a samotný obrad omývania novorodencov vodou nevznikol v kresťanstve hneď, ale oveľa neskôr, podľa toho, ako sa utvárali a zdokonaľovali kresťanské rituály.

Korene Krstu siahajú hlboko k predkresťanským kultom. Také vodné obrady boli vykonávané tiež v mnohých náboženstvách starého sveta, ktoré sa zase zakladali na poverách ich predkov o 'očistnej' sile vody. Ale zmysel praktiky Krstu, ktorá bola od počiatku dávaná ľuďom, je oveľa hlbšia a siaha až za hranicu toho vodného živlu, ktorý navonok vidia ľudia.“

„Zaujímavé, zaujímavé, a v čom je teda jej zmysel?“ náhlivo sa opýtal Nikolaj Andrejevič, ktorého rovnako ako nás zaujala téma rozhovoru.

„Zmysel skutočnej praktiky Krstu spočíva v ponorení sa človeka do hĺbín svojho vedomia, až do samotnej duše. Samotné slovo 'krst' v gréckom jazyku znie ako 'baptisma', čo znamená 'ponorenie'. Pamätáte si, ráno som spomínal praktiku ponorenia u jogínov, takzvanú 'Pránajámu'. Podľa súčasného názoru sa zdá, že ide o dve úplne rozdielne praktiky, medzi ktorými ľudia svojimi ambíciami vytvorili priepasť. No v skutočnosti aj Krst, aj Pránajáma a ešte celý rad iných praktík a obradov spojených s vodou, to všetko sú iba vzdialené ozveny pravých znalostí a starých praktík, ktoré už sami ľudia prispôbobi pre široké masy. Základom pôvodných znalostí boli praktiky, ktoré menili stav

ľudského vedomia a privádzali ho na určitú frekvenciu, vďaka ktorej človek rástol duchovne a prichádzal ako zrelá bytosť k Bohu. V skutočnosti teda vďaka týmto praktikám spoznával pravú realitu. Vedel, čo robí, a kam ide.

Kedysi dávno bola praktika 'ponorenia' odovzdaná ľuďom a bola určená pre tých, ktorí už boli v určitej etape duchovného rozvoja. Jej pomocou človek vchádzal do zmeneného stavu vedomia a získaval možnosť ponoriť sa do svojich najtajnejších hlbín, kde sa mohol spojiť s Bohom. Samozrejme, tam nebol priestor pre žiadnu Živočišnu podstatu, pretože to bolo spojené s podstatou Duše. A táto praktika skutočne odovzdávala tajomstvo znalostí, tých znalostí, ktoré nie je možné vyjadriť slovami, pretože boli získané od čiastočky Boha – vševediacej Duše.“

„Áno, mnoho cenného sme časom postrácali,“ smutne poznamenal Nikolaj Andrejevič. „Často vôbec nechápeme, čo robíme a prečo to robíme? Pripisujeme všetko tradíciám a upokojujeme sa tým, že to tak má byť, tak sa to robilo odpradávna, že iba vzdávame úctu zvykom našich predkov.“

Sensei sa usmial a povedal:

„Ale ak sa nad tým zamyslíme, je to lepšie takto, ako vôbec, alebo úplne zabudnúť. Pretože skôr či neskôr sa nájdu ľudia, ktorí predsa len dôjdu k podstate.“

„Kedysi som nevenoval pozornosť takýmto momentom,“ znova povedal Nikolaj Andrejevič. „Ale teraz si hovoril o Krste a ja som si spomenul na jeden rozhovor s mojím dávnym pacientom. Je veriaci, dá sa povedať až fanatik, a každé slovo Cirkvi chápe doslovne. Takže pri jednom rozhovore mi povedal o ideológii obradu Krstu u kresťanov. Ja sám som pokrstený, pravda, ešte v detstve. Ale toto som počul prvýkrát v živote. Podľa neho sa len ten, kto bol pokrstený, a nikto iný, očistí od prvotného hriechu, spojeného so samotným faktom narodenia človeka. Že až po krste sa človek stáva členom cirkvi,

pripája sa k jej výhodám, ktorými je život Večný. Údajne pred Krstom v sebe človek nesie diablovu pečať, nie je teda oddelený od satanského. Ale potom, čo prijme túto sviatosť, je z jeho srdca vyhnaný satan a navždy zostáva mimo človeka. A že vďaka Krstu sa človek môže oslobodiť od všetkých hriechov a ďalej sa vyvarovať toho, aby do nich neupadol. Vari je také niečo možné?“

„Samozrejme, že nie. Krst má rozhodne silu. Ale pre obyčajného človeka je to len podnet k duchovnému prebudeniu. No napriek tomu ho to nezabavuje Živočišnej podstaty, ktorú v kresťanstve nazývajú 'satan'. Človek sa nachádza v tele Zvierata. Rozum človeka, to je rozum Zvierata. A toto sa nedá len tak odhodiť alebo sa toho úplne zbaviť. Také myslenie sa dá prirovnať k uvažovaniu človeka, ktorý ide v aute a snaží sa presvedčiť sám seba, že nejde v ňom, ale jednoducho letí vzduchom.

Dokonca aj Bódhisattvovia, keď sa narodí v ľudskom tele, sú vystavení skúškam Zvierata a všetkému ľudskému pokušeniu. Tak, napríklad, Ježiš, Syn Boží, ktorý sa narodil v ľudskom tele. Ani On sa nevyhol tomuto údelu. Štyridsať dní bojoval so 'satanom', teda jednoducho povedané, prechádzal si osobným armagedonom. Podriadil rozum Zvierata svojej Duchovnej Podstate, 'prikoval' svoje Zvieratá 'na reťaz'. A aj tak 'poštekávalo' a 'kňučkalo' celý život, a dávalo o sebe vedieť. Pretože aj keď bol Ježiš Veľkou Dušou, nachádzal sa v hmotnom tele. A s tým nič nenarobíš. Taký je Zákon. Taká je ľudská podstata.“

A naraz Kostík s úsmevom vyhrkol:

„A ja si spomínam, ako ma krstili vo štvrtej triede. Kňaz sa nás tam niečo pýtal a my sme mu zborovo odpovedali. A potom nám povedal, nech sa otočíme na západ, a nech fúkneme a pľuvneme zo všetkých síl na satana. To som si dobre zapamätal, pretože som vtedy nabral všetky svoje sliny a tak som sa posnažil...“

Zasmiali sme sa a Sensei povedal:

„To ste absolvovali jeden z obradov Krstu – zakázanie nečistých duchov a zrieknutie sa satana.“

„Nie, no všetko to chápem,“ zasmial sa Kostík, ktorý svojimi závermi napodobňoval Nikolaja Andrejeviča. „Ale načo bolo treba pľuvať?“

„Má sa zato, že týmto pľuvnutím kresťan ukazuje, že sa nebojí satana a jeho nástrah, pretože mu Boh poskytne potrebnú ochranu,“ vysvetlil Sensei. „V podstate takto vyjadruje extrémne pohrdanie satanom.“

„No, to je kultúra, hotový stredovek,“ zasmial sa Kostík.

„Kultúra s tým nemá nič spoločné. Ľudia sa predsa nemenia. Akí boli vtedy, takí sú aj dnes.“

„A prečo sme sa otáčali na západ?“

„Jednoducho západ bol v pravosláví vždy spojený so silami, ktoré stáli proti Bohu. A keď sa človek počas tohto obradu otáča na západ, tak cirkevníci veria, že sa krstený takto bezprostredne zrieka satana a oznamuje mu to priamo 'do tváre'. A potom sa otáča k oltáru na východ. Verí sa, že táto svetová strana spája človeka s Hospodinom.“

„No, ak vezmeme do úvahy, že niekde tam sa nachádza Šambala, potom majú v niečom pravdu,“ poznamenal Voloďa, a po krátkej pauze svojím hlbokým hlasom poznamenal: „A čo sa týka Západu, asi tiež.“

„Spomínam si ešte, že kňaz čítal modlitby v cirkevnom slovanskom jazyku,“ zaspomínal si Kostík. „Pravda, polovici slov sme nerozumeli. Potom nás pokropil vodou a čímisi namazal. Á! Ešte nám odstrihol prameň vlasov, a my sme ho zabalili do vosku a ponárali do vody. A načo také zložitosti?“

„Až podrastieš, pochopíš,“ poznamenal Viktor.

Sensei sa smutne usmial a povedal:

„Tak vidíte, tieto obrady sú pre niektorých len obyčajným predstavením, a pre iných prehodnotebným životom.“

Kostík po týchto slovách stíchol, a Nikolaj Andrejevič využil chvíľu, znova sa obrátil na Senseia a pripomenul rozhovor so svojim pacientom.

„Takže v rozhovore s tým človekom ešte zaznelo aj to, že len pokrstený človek sa dostane do raja a nepokrstený človek sa tam v žiadnom prípade nedostane, že na nepokrsteného neúčinkuje milosť ďalších sviatostí. Za neho sa vraj nesmieme modliť, nesmieme na neho spomínať ani za života, ani po smrti. Nesmieme ho dokonca ani pochovať. A po krste sa už vraj všetko toto vykonávať môže. Takže nepokrstený človek pre Cirkev vôbec neexistuje?“

Sensei pozorne vypočul Nikolaja Andrejeviča, a potom mierne povedal:

„No, ako by som to... pre Cirkev daného náboženstva možno neexistuje. No pre Boha sú všetci ľudia Jeho deťmi! Človek sa od ôsmeho dňa po narodení, len čo sa duša usídlí v tele, stáva Jeho 'dieťaťom', človekom s malým 'č'. A či sa dokáže stať Človekom s veľkým 'Č' a prístupí k Bohu ako zrelá bytosť, to už závisí od neho samotného, od jeho vôle a voľby.“

„Duša človeka prichádza do tela na ôsmy deň po narodení?“ opýtal sa znova Ruslan.

„Áno.“

„A dovtedy je to dieťa kto?“

„Jednoducho živý organizmus, ako akékoľvek iné zvieratko,“ odpovedal Sensei. „A zasa narážame na to, že tieto znalosti sú stratené, zostali len tradície z pradávnych čias. Na Rusi sa mimochodom doteraz zachovali dozvuky znalostí o tom, že duša prichádza na ôsmy deň po narodení. Tam často vyberali meno dieťaťa v závislosti od toho, aký svätý bol uctievaný na ôsmy deň života dieťaťa. A predtým sa mimochodom vôbec neslávili deň narodenia, ale meniny – dni pamiatky svätého, na ktorého počesť bol pomenovaný tento človek. To preto, aby človek nevelebil svoju pýchu, ale aby pamätal, kvôli čomu ľudia prichádzajú na tento svet a čie meno nosia... A celkovo, tradícia dávať meno dieťaťu na ôsmy deň po narodení pochádza ešte zo starozákonných čias...“

„Takže dnes oslavujeme deň narodenia svojej Živočišnej

podstaty?!" urobil pre seba objav Žeňka. „A ja tak premýšľam, prečo sa ľudia v deň svojich narodenín tak predjedajú a opíjajú, úplne ako prasiatka, až do prasknutia! A ešte aj darčekom chcú viac a drahšie. Takže tu vychádza najavo celá naša prasačia podstata!“

Všetci sa rozosmiali.

„Nie, toto rozmaznávanie musíme zastaviť,“ pokračoval v úvahách chlapec. „Takže, Stas, na ďalšie narodeniny k tebe prídem o týždeň neskôr, bez akýchkoľvek darčekom, len s jednou sviečkou. Pretože tvojej duši moje darčeky len škodia a tvoje Zviera je kŕmené a kŕmené, čím sa každým rokom viac a viac prebúda apetít veľkej svine...“

Stas neváhal a odpovedal mu s ešte racionálnejším návrhom ohľadne jeho narodenín. Na to kamarát okamžite reagoval anekdotou. A celá skupinka sa váľala od smiechu z tej ich šaškárne. Neskôr, keď sa všetci upokojili, Nikolaj Andrejevič nahlas pokračoval vo svojich úvahách.

„Kam sa len pozrieš, samé formality a žiadne znalosti. Ako sa hovorí, nakoniec sa dopracovali k 'pokroku'... Nie, ja všetko chápem, ak je obrad Krstu vykonávaný u dospelého človeka, potom mu psychicky pomáha získať vieru vo vlastné sily, nejako presvedčiť sám seba, ochrániť sa aspoň takýmto spôsobom pred vlastnými strachmi, nalaďuje ho na dobro, zaväzuje žiť v súlade so všeľudskými mravnými kritériami. Toto všetko je jasné. Ale načo robiť taký kategorický rozdiel medzi pokrstenými a nepokrstenými ľuďmi? A ak sa človek narodil napríklad v rodine, v ktorej sa každý z rodičov hlási k inej viere? Veď oni týmito svojimi obmedzeniami a kategorickými rámcami doháňajú človeka k vnútornému konfliktu.“

„A čo by si chcel? Náboženský činitelia sú tiež len ľudia... Ako sa hovorí, nemôžeš sa dostať do raja jedného náboženstva bez toho, aby si sa nedostal do pekla ostatných.“

„Hmmm,“ zatiahol Nikolaj Andrejevič. „Tomu sa hovorí, všetci chcú ješ.“

„Presne tak,“ povedal Volod'a hlbokým hlasom. „Každý túži zahnať cudzích baranov do svojho stáda.“

Zasmiali sme sa. Sensei povedal:

„Keď ale budeme hovoriť vážne, nehľadiac na všetko to náboženské pozlátko, pre obyčajného človeka sú všetky tieto obrady so svätenou vodou dosť dôležité, pretože mu dávajú impulz urobiť prvý krok k Bohu. Veď všetky tieto obrady svojou vonkajšou podobou, komplikovanosťou a nepochopiteľnosťou uvádzajú človeka do zvláštneho stavu tranzu. Pričom do neho vstupuje človek, ktorý obrad vykonáva, a aj tí, ktorí sa na ňom zúčastňujú. A ak sa myšlienky všetkých prítomných počas obradu skutočne sústredia na modlitby k Bohu a nie na premýšľanie o akýchsi vlastných materiálnych problémoch, potom to vyvoláva duchovnú silu, ktorú získa každý z účastníkov v podobe vnútorného vzostupu svojho agathodemonu. Pre obyčajných ľudí je to veľkolepé! Prinajmenšom ich to upozorní na to, že na svete existuje nielen materiálny život, a že vo všeobecnosti neprichádzajú na tento svet kvôli tomu, aby sa stali doživotnými otrokmi ega.

Takže človek cez obrad získava nádej, ktorá je impulzom k viere. A hlavná sviatosť sa už deje cez jeho vieru. Chápate, v čom je rozdiel? Zatiaľ čo duchovný človek má dostatok síl, viery a vôle, aby zmenil stav svojho vedomia a pracoval na duchovných praktikách, tak obyčajnému človeku chýba čo i len elementárna viera vo svoje sily, on potrebuje pôsobivé efekty, masovosť, aby sa na päť minút odtrhol od svojej materiálnej existencie a uistil sa, že existujú vyššie hodnoty.“

„A prečo na päť minút?“ opýtal sa Ruslan.

„Pretože po všetkých týchto dojmoch a pozitívnych vzostupoch príde domov, a tam ho čakajú samé problémy materiálneho bytia. A tak sa jeho vedomie vracia do obvyklého kolobehu. Avšak nevládze sa zmeniť len silou vôle smerom k lepšej duchovnej stránke, a tak pripisuje všetky svoje problémy vonkajšiemu.“

„Takže čisté znalosti na ľudí nepôsobia?!“ Urobil nečakaný záver Nikolaj Andrejevič.

„Presne tak, aj keď to znie paradoxne,“ súhlasil s ním Sensei. „Čisté znalosti na ľudí nepôsobia. Pre ich jednoduchosť je pre nich zložité ich pochopiť. Tu nie je vizuálna show, tu nie sú intenzívne dojmy, emocionálno-stresové zážitky. A čo chcú ľudia v prvom rade? Chlieb a hry, pretože to je v súlade s tým, ako väčšina ľudí chápe podstatu života.“

Ľudia si sami komplikujú život. A to sa týka nielen obyčajných ľudí, ktorí žijú svojimi pozemskými starosťami. Existujú aj takí jedinci, ktorí sa snažia ísť duchovným smerom, robia prvé krôčiky, získavajú prvé znalosti na svojej ceste. Ale namiesto toho, aby na sebe začali seriózne pracovať, aby uplatňovali tieto znalosti v praxi, osvojovali si podstatu a išli ďalej, strácajú roky tým, že skúmajú vonkajšiu podobu týchto znalostí, a pripisujú dôležitosť len tomu, že ich majú.

„Ako to?“ nepochopil Jura.

„No, je to rovnaké, ako napríklad, keby človek mal čokoládku, a namiesto toho, aby ju jednoducho zjedol, ide najprv do Ameriky a päť rokov sa tam učí rozbaľovať vonkajší obal. Potom ide do Japonska a učí sa ďalších päť rokov rozbaľovať alobal. Potom ide na Sever k Čukčom a učí sa, ako má do čokolády správne zahryznúť. Potom sa ešte päť rokov učí vo Francúzsku, a potom v Anglicku, aby ocenil chuť čokolády v ústach. Až nakoniec príde domov, vezme si svoju čokoládku, behom niekoľkých minút ju zje a pochopí, že to vôbec nie je to, čo čakal, a na čo sa tak dlho a s takou pompéznosťou pripravoval. Ako je to možné, zjedol ju za pár minút a to je všetko? Vari premrhal roky života na to, aby nakoniec prišiel k niečomu takému jednoduchému? Taká reakcia je prirodzená, veď v skutočnosti len prešľapoval na mieste. Ale pre osvojenie si znalostí netreba chodiť ďaleko. Stačí len nahliadnuť do svojho vnútra a pochopiť, kto si, a čo v tomto živote skutočne chceš.“

Sensei sa odmlčal, posunul paličkou do ohňa uhlík, ktorý z neho vyskočil. Znova nastala krátka pauza.

„Áno, a ešte som sa ťa chcel opýtať,“ spomenul si zrazu Nikolaj Andrejevič. „Ohľadne Svätého Ducha. Ako som pochopil z rozprávania môjho pacienta, pri obrade Krstu je všetko postavené na zostúpení Ducha Svätého na dušu človeka. Napríklad, pri svätení vody kňaz prosí, aby bola voda v krstiteľnici posvätená silou, pôsobením a vnuknutím Ducha Svätého. Pri pomazaní krizmou, a pri krste sa On tiež spomína. Navyše pri pomazaní častí tela kňaz, vykonávajúci tieto úkony, po celú dobu opakuje slová: 'Znamenie daru Ducha Svätého'. Pričom každá časť tela niečo symbolizuje. Napríklad tvár znamená posvätené myšlienky, nohy, aby človek išiel cestou Krista, ruky, aby konal dobré skutky. To je tiež tradícia alebo je v tom nejaký zmysel?“

„Čiastočne si si sám odpovedal na túto otázku. Symbolika v tom samozrejme je, ale sviatosť samotného Ducha Svätého je v tom obsiahnutá tiež. Lebo kto sa s vierou obracia k Duchu Svätému, tomu je aj dané. A vôbec, dôjsť k poznaniu Boha môže človek len cez Ducha Svätého. Pretože on je prvým pomocníkom a prostredníkom medzi Bohom a človekom. On sa prejavuje v mnohom, no Jeho Podstata je jedna. Pre človeka je ťažké pochopiť, čo je v skutočnosti Duch Svätý. Ale v žiadnom náboženstve sa ani jedna sviatosť, ktorá prebúda v človeku Lásku a Vieru k Bohu, nezaobíde bez vnuknutia Ducha Svätého. Pretože On je pre ľudí Sila Božia, Sluch Jeho a Hlas Jeho.“ Po krátkej pauze sa Sensei znova vrátil k rozprávaniu o Agapitovi. „Mimochodom, trochu sme sa odchýlili od príbehu Agapitových učeníkov. Takže, Damián liečil ľudí modlitbou, a pritom chorých pomazával krizmou. A napríklad druhý Agapitov učeník, Alipius, používal namiesto krizmy farby. Bol ikonopiscom. Alipius už ako mladík pomáhal Grékom pri výzdobe Uspenského chrámu Pečerského kláštora. A neskôr aj sám začal

písať ikony. Agapit ho takisto naučil, ako možno pomocou modlitby a farieb liečiť kožné ochorenia ľudí, ako sú, napríklad, vredy a hnisavé rany.“

„A ako ich možno liečiť pomocou farieb?“ čudoval sa Kostik.

„Nuž ako? Veď farba má kvapalnú základ. Jedná sa zasa o oleje, ktoré sa zmiešajú s farbivami. Navyše aj samotné farbivá majú doplnujúce liečivé vlastnosti, čo prirodzene zvyšuje celkový liečebný efekt. Veď kedysi sa používali prírodné farbivá, na rozdiel od súčasnej chémie. Niektoré farbivá majú silné antibakteriálne vlastnosti, napríklad, také farbivo modrej farby indigo, získavané z indigovníka. Okrem toho sa vtedy často používali červené a žlté farby, ktoré sa vďaka svojim zložkám rastlinného a živočíšneho pôvodu vyznačovali antiseptickými, protizápalovými a hojivými účinkami.“

„Takže Alipius spojil povolanie umelca s povolaním lekára?“ zhrnul to Nikolaj Andrejevič.

„Presne tak, aby priniesol ľuďom maximálny úžitok,“ potvrdil Sensei. „Mimochodom, Agapit zveril Alipiovi aj nemálo tajomstiev, čo sa týka jeho prvej 'profesie'. Rozprával mu o kombinácii škál farebných odtieňov, o ich vplyve na ľudskú psychiku, porozprával mu aj o systéme zobrazovania priestorových a časových súvislostí...“

„To nechápem,“ žasol Nikolaj Andrejevič. „To akože v jedenástom storočí Agapit porozprával Alipiovi detaily psychológie vnímania farieb a systému zobrazenia priestorových a časových vzťahov?“

„Myslím, že Alipius by tiež bol prekvapený, keby zistil, že sa tieto jednoduché pravdy stanú vedou až o tisíc rokov,“ usmial sa Sensei. „No celé toto vnímanie farieb vo svojej podstate nie je také dôležité. To hlavné, čomu Agapit venoval zvláštnu pozornosť bolo, ako vytvoriť neviditeľný efekt obrazu. Pretože Agapit tvrdil, že ikona nesmie idealizovať obraz, aby nevytvárala z daného obrazu idol pre slepé ľudské uctievanie. No ikona musí byť oduchovnená. Nie je dôležité, na čom a ako bol obraz napísaný,

či na kúsku dreva alebo išlo o dekoráciu steny, ale to, v akom duchovnom stave sa nachádzal človek, ktorý obraz písal. Pretože keď je človek vo zvláštnom stave vedomia, kedy sa čo najviac abstrahuje od svojej Živočíšnej podstaty a maximálne prejavuje svoju Duchovnú podstatu, tak sa do ikony vkladá zvláštna sila. Táto sila je schopná uviesť pozorovateľa danej ikony do zvláštno-ho stavu vedomia, vzbudiť pocit reálnej Božej prítomnosti a vyvolať v človeku duchovný vzostup, alebo, ako sa dnes hovorí, 'dobiť sa'. A čím čistejšie sú myšlienky a snaha maliara priblížiť sa k Bohu, tým silnejšie bude pociťovaný tento efekt, ktorý je vďaka svojmu pozitívne-mu náboju schopný duchovne pretvárať človeka, a to už nehovorím o schopnosti normalizovať jeho fyzické zdravie. Pretože fyzické zdravie závisí predovšetkým od duchovného. Pritom takýto vzostup sily, vyvolaný Vierou umelca, sa bude stabilne uchovávať po celé tisícročia.“

„Tisícročia? A prečo je to tak?“ zaujímalo Tatianu.

„Pretože pre pravú duchovnú silu v skutočnosti neexistuje ani čas, ani priestor.“

„A to platí len pre ikony?“ bol zvedavý Kostik.

„To platí pre akékoľvek umelecké dielo. Veď nejde o drevenú dosku, pokrytú farbami ako hovoril Agapit, nejde o plátno, ani o sochu, ani o knihu, ale o vnútornú silu, ktorá bola vložená do tohto diela.“

„Áno, má to prekvapujúci účinok,“ povedal Nikolaj Andrejevič. „Kedysi som mal to šťastie navštíviť Ermitáž v Leningrade. Tam je samozrejme vystavená najobsiahlejšia zbierka pamiatok starej východnej, staroegyptskej, ázijskej a antickej kultúry, a mnoho ďalších zaujímavostí. A tiež ruskej kultúry z obdobia od VIII. do XIX. storočia. Tam sú vám obrazy!“

Sensei súhlasne prikývol.

„A všimol si si, že pri niektorých obrazoch môžu ľudia stáť celé hodiny a kochať sa, hoci v skutočnosti obraz sám o sebe nič zvláštno nepredstavuje. A pri iných obrazoch, ktoré môžu byť oveľa lepšie vypracované

do detailov, sa ľudia prakticky ani nezastavia. Dôvodom je, že obraz má tiež svoju pamäť a umelec, keď ho vytvára, akoby vkladal do svojej práce vlastné pocity, emócie, myšlienky. A človek, ktorý sa potom na obraz díva, to intuitívne cíti.“

„A fotka človeka má tiež taký účinok?“ zaujímal sa Stas.

„Určite. Dokonca viac ako to. Fotografia udržiava trvalé spojenie s objektom, teda s človekom. Ľahko sa z nej dá vyčítať, či objekt žije, kde sa v danom okamžiku nachádza, a tiež jeho emocionálny stav. Prostredníctvom fotografie môžeme bezprostredne pôsobiť na jeho psychoemocionálnu sféru, fyzické zdravie a tak ďalej. Dokonca ani pri niekoľkonásobnom kopírovaní fotografie sa toto spojenie so živým objektom prakticky nestráca. Pri obraze je všetko inak. Dokonca aj po prefotení sa v ňom uložená informácia uchováva v prvotnom variante. Zmeniť či ovplyvniť ju je prakticky nemožné, pretože daná informácia je v ňom trvalá.“

„Pochopil som to tak, že ľudia akoby nabíjajú obrazy svojou vierou,“ poznamenal Nikolaj Andrejevič.

„Presne tak. Vnútoraná viera znamená veľmi veľa. Tak napríklad ak sa vrátíme k nášmu rozhovoru a vezmeme si samotného Agapita. V liečení skutočne konal zázraky. V značnej miere to súviselo s vnútornou vierou ľudí, ktorí k nemu prichádzali, s ich pozitívnymi snahami. Tých, ktorí verili, rýchlo staval na nohy, bez ohľadu na to, aká ťažká bola ich choroba. A tých, ktorí prichádzali zatrpknutí, bez viery v duši, a takých našťastie bolo veľmi málo, jednoducho odmietal liečiť, a to aj v prípade, že ich choroba bola ľahko liečiteľná. Veď viera, to nie je len prázdne slovo. Dokonca sám Ježiš Kristus, keď prišiel do vlasti Svojej, '...pre ich nevieru tam neurobil veľa zázrakov...“

„Sugescia?“ spýtal sa Nikolaj Andrejevič a nahlas uvažoval. Pokrčil plecami a dodal: „No iba sugesciou vážne choroby nevyliečiš, to je fakt.“

„Sugescia s tým nemá nič spoločné,“ namietol Sensei. „Ani Agapit, ani Ježiš neodmietali liečiť týchto ľudí preto, že by nevedeli zvládnuť ich chorobu. Všetko je to o fenoméne viery. Ak je človek otvorený svetlu, potom ho aj vníma. Ale ak je človek uzatvorený, teda nemá v sebe vieru, potom je to rovnaké, akoby zaliezol do pivnice, zavrel za sebou dôkladne dverka a v úplnej tme čakal, že ho niekto v tejto pivnici vyľieči pomocou denného svetla. Takéto očakávania budú samozrejme márne. Veď ľudský mozog funguje ako počítač. A viera, to je určitý program. Ak je nainštalovaný v počítači, potom s ním môžeme aktívne pracovať a dosiahnuť výsledok, zodpovedajúci tejto práci. Ak v človeku viera nie je, potom je to rovnaké, ako keby príslušný program v počítači nebol. Prirodzene, že už ďalej nebudete môcť plnohodnotne pracovať, kým ne-nainštalujete vo svojom počítači potrebný program.

V čom spočíva fenomén úspešného Agapitovho liečenia? Liečil predsa nielen pomocou bylín alebo svojich rúk, čo je dnes nazývané chiropraxia, alebo pomocou slova. Často dával chorému jednoducho niečo zjesť zo svojho jedla alebo vypiť vodu. No všetka táto potrava bola požehnaná jeho modlitbami. Človeku potom bolo oveľa lepšie a naozaj potom vyzdravel. Prečo? Pretože Agapit liečil s pravou vierou. A to je obrovská, skutočná sila! Pravá viera, to nie je vôbec žiadny fanatizmus vyhrotený do absurdity, to neznamená 'biť sa do hrude' pri sporoch a demagógii. Pravá viera, to je stupeň čistoty tvojej vlastnej duchovnej sily. A Agapitova vlastná duchovná sila bola obrovská. A svojím požehnaním jedla alebo vody pre chorého, ktoré vyzeralo ako zariekanie modlitbou, Agapit v skutočnosti vkladal do tekutiny určitý program pomocou svojej vlastnej duchovnej sily. Potom sa táto tekutina dostala do organizmu chorého, kde spolupôsobila s jeho tekutinou, teda v podstate došlo k nainštalovaniu nového programu, ktorý sa spúšťal pomocou viery samotného človeka.

Mimochodom, Agapit sa vždy pred jedlom modlil a potravu požeňoval. A učil tomu aj ostatných. Živil sa prevažne rastlinnou stravou. Dokonca aj horké steblo trávy sa po vyslovení zariekadla menilo v jeho rukách na sladký liek pre chorého.“

„Vo všeobecnosti, ak sa na to budeme pozeráť v prenesenom zmysle,“ s ľahkým náznakom skepticizmu povedal Kostík, „tak áno, ako liek budeš hltáť všetko, dokonca aj to, čo je horké a hnusné, len aby si sa uzdravil.“

„Prečo v prenesenom zmysle?“ s úprimným údivom povedal Sensei. „V priamom.“

Kostík neveriacky pozrel na Senseia. Potom zaujal hlbokomyseľnú pózu, snažiac sa pochopiť, čo Sensei povedal. Počas tohto premýšľania typu „veľký Cézar“, ako to sám rád označoval, padol jeho pohľad na suché vetvičky, ktoré sme ešte cez deň nazbierali na táborák. Ležali práve vedľa neho. Medzi stebkami trávy, ktoré sa k nim prilepili, bola aj vetvička paliny. Keď ju uvidel, chlapec trochu ožil. Očividne mu prišiel na um „dôkaz potvrdzujúci opak“.

„Mám to chápať doslovne?“ zapochyboval Koša. „A čo keď si vezmeme napríklad palinu?“ mávol na rastlinku. „Veď tá je horká ako neviem čo! Je to vo svojej podstate burina, ktorá odporne smrdí! Ako tá môže byť sladkým pohostením?“

Sensei veselo prižmúril oči, pozrel na Kostíka, a povedal:

„Daj ju sem.“

Kostík pohľadavo vzal rastlinku dvomi prstami a podal ju Senseiovi. Potom si dôkladne otreľ ruky. Na čo Žeňka, ktorý si všimol jeho opatrné gestá, nepremeškal možnosť zažartovať, prežúvajúc suchár.

„Ech, bratu, to je ešte len otázka, kto je tu v skutočnosti odporne páchnuca burina!“

Všetci sa zasmiali. Sensei vzal opatrne rastlinku a zľahka ju oprášil. Potom si ju položil na dlaň a nežne ju pohladil ako živého tvora.

„Akáže je to burina? Je to liečivá bylinka. Sú v nej éterické oleje a alkaloidy. To sú preda látky, ktoré sú v lekárstve vysoko cenené. A čo sa týka jej chuti...“

Sensei sa záhadne usmial. Potom začal znova prechádzať rukami po vetvičke paliny a niečo veľmi potichu šepkal. Medzi nami ihneď zavládlo úplné ticho. Dokonca aj Žeňa zastavil svoje čeľuste, ktoré dovtedy spokojne chrúmali suchár. A ja, aj keď som sedela blízko Senseia, nech som sa akokoľvek snažila niečo zachytiť, aj tak som z jeho šepkania poriadne nič nerozumela. Potom Sensei zmĺkol, pozrel sa na Kostíka a podal mu vetvičku paliny.

„Na, vyskúšaj.“

Kostík najprv inštinktívne natiahol ruku, ale potom si zrejme pomyslel, že to je vtip, prudko ju odtiahol a so smiechom oznámil:

„A čo som chorý, či čo, že by som mal jesť palinu!“

Nikolaj Andrejevič so záujmom vstal zo svojho miesta, obišiel všetkých dookola a zamieril k Senseiovi. Keď šiel okolo Kostíka, potľapkal ho po pleci a za všeobecného smiechu letmo poznamenal:

„Všetci sú chorí, Konstantin. Zdraví ľudia neexistujú. Sú len nedostatočne vyšetrení...“ Doktor sa natiahol pre rastlinku. „Môžem?“

„Áno, na zdravie,“ s úsmevom povedal Sensei.

Nikolaj Andrejevič si vzal z rúk Senseia palinu, najprv k nej privoňal, potom odštipol kúsok z vršku a opatrne ochutnal. My sme s neskrývanou zvedavosťou pozorovali jeho reakciu. Ale tvár nášho psychoterapeuta bola ako vždy nepreniknuteľná.

„Tomu nerozumiem,“ len čo prehovoril, znova ochutnal, teraz už si ale z rastlinky odštipol väčší kúsok.

Jeho záhadné „nerozumiem“ nás ešte viac nalákalo a všetci, vrátane mňa, sme od samej netrpezlivosti vyskočili zo svojich miest a nahrnuli sme sa k Nikolajovi Andrejevičovi.

„No tak, no tak,“ iniciatívne natiahol ruku k rastlinke Žeňa a rýchlo dojedal posledný suchár. „Vyskúšame...“

Hm, no áno, je sladká ako sirup.“

Po tejto jeho „reklame“ sme začali rýchlo odtrhávať malé vetvičky paliny a ochutnávať ich. Mne sa tiež ušiel kúsoček tejto rastlinky. Chuť bola naozaj akási neobyčajná, skôr trpká sladká. Kostik sa stále ešte nerozhodol ochutnať Senseiove „pohostenie“. Aj keď sa mu z očí dalo vyčítať, že to skúsiť chcel, ale ako sa hovorí, hrdosť mu to nedovolila. Hľadiac na ten náš rozruch s jemu vlastným sarkazmom povedal:

„No, vy ste mi, dokelu, nejakí palinovní maniaci! Nechcete, aby som vám ešte nazbieral aj muchotrávky zelené?“

„Muchotrávky tu nerastú,“ komicky povedal Andrej a podával mu poslednú „porciu“. „Na, ochutnaj. Naozaj je sladká.“

Kostik najprv demonštratívne ohrnul nos. Ale keď Andrej prehlásil: „nuž, ako chceš,“ a chystal sa zjesť poslednú časť stebľa, Kostik rýchlo zmenil svoje rozhodnutie.

„Nie-e-e, daj mi to, ty pažravec!“

So smiechom vytrhol Andrejovi zvyšky rastlinky. Potom sa zhrbil, začal si ju dôkladne prezeráť, očuchávať, až nakoniec sa odhodlal, že ju predsa len ochutná.

„Tak čo?“ opýtal sa veselo Sensei, hľadiac na jeho zmätený výraz.

Kostik sa hlúpo usmial a rozhodil rukami:

„Čo k tomu môžem dodať? Ako hovoril Goethe v mojom podaní: 'Čomu nerozumiem, to neovládám.'“

„Sensei, ale naozaj, ako sa ti to podarilo?“ opýtal sa so záujmom Viktor.

„Jednoducho. Ver a podarí sa ti to. Nič ťažké na tom nie je. Viera a čistota mysle je hlavný dôvod. A pôsobenie na tekutú štruktúru rastliny je už tak povediac vec techniky.“

„Prečo práve na tekutú?“ ujal sa slova Nikolaj Andrejevič. „Dnes večer to od teba počujem už po niekoľkýkrát.“

„Pretože každé vodné prostredie má vo svojej molekulárnej štruktúre zvláštne bunky, niečo ako minipočítače.

Ich mikroskopické rozmery obsahujú globálnu pamäť. A v nich je uložená prakticky celá informácia o matérii. Ak budeme na vodnú štruktúru pôsobiť, počnúc jednoduchým mechanickým, chemickým, elektromagnetickým vplyvom a končiac...“ Sensei sa odmlčal, hľadal vhodné slová a potom povedal: „no, poviem to jednoduchšie, končiac energiou myšlienky, potom môžeme pretvoriť molekulu vody do potrebného spojenia. Pretože voda uchováva spomienky na všetky látky, ktoré v nej niekedy boli, alebo ona bola v nich, alebo sa dotýkali svojimi energetickými skupenstvami... napríklad dokonca takými jednoduchými, ako je elektromagnetické vlnenie. A ak vezmeme do úvahy, že voda je najrozšírenejšou látkou v prírode, že sa dotýka všetkého v tomto hmotnom svete v tej či onej podobe, uchováva získané informácie v každej svojej molekule, ak vezmeme do úvahy jej vzájomné pôsobenie, potom si môžete predstaviť, akú obrovskú zásobáreň pamäte v sebe ukrýva.“

„Takže paline môžeme nielenže pridať sladkú chuť, ale tiež ju trebárs zmeniť na niečo iné?“ ozval sa Ruslan.

„Môžeme, ak poznáme molekulárnu štruktúru a energetickú podobu toho 'niečoho iného',“ s úsmevom odpovedal Sensei.

„Trebars aj na chrobáčika?!“ začudoval sa Ruslan.

„A prečo nie? Bez vody po Zemi nič živé nebehá. Na našej planéte je voda obsiahnutá vo všetkých živých organizmoch od 45 % do 98 % a to vrátane toho ľudského, kde tvorí až 80 % z celkovej hmoty. Voda, to je častá zložka prírody. Dokonca aj v ohni sú prítomné prvky vody v podobe vodíka a kyslíka, vďaka čomu dochádza k horeniu. Dokonca aj v kameni je tekutina.“

„V kameni?“ prekvapene sa opýtal Slávko.

„V kameni. Všetky kamene pod veľkým tlakom vylučujú kvapalinu, aj keď v malinkom množstve. A aj keď vám to dnes znie akokoľvek paradoxne, dokonca aj v strede Zeme, vo vnútri rozžeraveného jadra sa nachádza jadro s obrovskou hustotou a hmotnosťou, a v ňom je tiež tekutina.“

Zem, to je v skutočnosti živá bytosť, ktorá pozostáva hlavne z tekutiny, mám tým na mysli nielen povrchovú vrstvu, kde 70 % tvoria oceány, ale aj ďalších 30 %, čo je rôzna modifikácia hmoty s podielom vody, ale aj vnútorná tekutina. Aj my, ľudia, sa jej podobáme.“

„A Zem má tiež rozum?“ stále si nemohol ujasniť túto otázku Kostík.

„Nepochybne, a človek je s ním spojený, pretože tento rozum je uložený v pamäti tekutej štruktúry a zhromažďuje informácie o všetkom, teda aj o každom z nás. Keďže, ako som hovoril, veľká časť nášho tela pozostáva z tekutiny, tak všetky údaje o nás, počnúc myšlienkami a pocitmi, a končiac zdravím a matricou DNA, sa zapisujú do tejto pamäte.“

„A tá sa dlho uchováva?“

„Dlho.“

„Takže sa môžeme dozvedieť o hocikom, kto kedy žil na tejto planéte, o Napoleonovi či Čingischánovi...“ zasníval sa Kostík.

„Hm, to si si teda vybral,“ podpichol ho Andrej. „Sú predsa zaujímavejšie osobnosti.“

„Áno, to hovorím len tak,“ rýchlo sa ospravedlňoval Kostík a pozrel na Senseia.

„Je to oveľa vážnejšie, ako si myslíš,“ odpovedal Sensei. „A také možnosti má len zopár jednotlivcov z celého ľudstva.“

„A existuje aj vyšší rozum, ako je rozum Zeme?“ neupokojoval sa Kostík.

„Samozrejme. Existujú vyššie informačné štruktúry, až po globálnu. Ale všetky sú podriadené iba Jedi-nému, Tomu, koho nazývame Boh.“

„A kto sú tí jednotlivci, ktorí dokážu čítať informácie z vody?“ chytrácky sa spýtal Žeňa.

„No, napríklad skutočne svätí ľudia. Ako konali 'zázraky'? Čistotou svojej viery. Ľuďom sa to zdá neuveriteľné. Ale pre nich to bolo naozaj možné. Čistota mysle a viera, to bolo to hlavné. Lebo na samotných zázrakoch

v skutočnosti nič zázračné nie je. Sú to len elementárne znalosti, a to vrátane vedy o vode, z ktorej, našťastie, táto ľudská civilizácia ešte nepozná ani stotinu.“

„A prečo našťastie?“ namietol Kostík.

„Pretože keby mali ľudia tieto znalosti, tak by aj melón zmenili na jadrovú bombu. Ani si len nedokážeš predstaviť, aká sila sa skrýva vo vode. Človek, ktorý má o nej znalosti, je schopný už len pomocou jednej kvapky zničiť celý svet.“

„Ako to, zničiť?“ nepochopil Žeňka. „Vari kvapka vody môže predstavovať rozbušku k jadrovej bombe?“

„Jadrová energia je v porovnaní so skutočnou silou ľudskej mysle len obyčajné nič.“

Žeňka vzal svoj hrnček so zvyškom čaju, pozrel na Senseia a so svojim žiarivým hollywoodskym úsmevom ambiciózne vyhlásil:

„Nuž, všetkému rozumiem, ale že by kvapkou vody?!“

Chlapec s očakávaním pozrel na Senseia, zjavne ho chcel vyprovokovať k ukážke. Na čo mu Sensei odpovedal:

„No dobre, ty neveriaci Tomáš. Choď a prines mi hrnček mora.“

Žeňka najprv spozornel, ale potom s komickým výrazom povedal:

„Hrnček mora? Akože morskú vodu?“

„Presne,“ zasmial sa Sensei.

Žeňka lenivo pozrel smerom k moru.

„Nie, že by mi bolo ľúto snehu uprostred zimy... Tejto dobroty je naokolo samozrejme habadej... No na tento hrdinský výkon, ktorý mám urobiť, teda vstať, ísť a navyše vliezť do mokra, nohy si pre nič za nič máčať.“ A pri pohľade do svojho hrnčeka navrhol: „Možno si vystačíme s čajom?“

„No tak, rýchlo,“ popohнал ho so smiechom Sensei. „Také prechádzky sú pre tvoj mozog užitočné.“

Žeňka sa nechotne zdvihol, vzdychajúc ako starý dedo, a vydal sa k moru. Nikolaj Andrejevič, ktorý sa za ním díval, povedal:

„Neostýchaj sa, Žeňa. V takom počasičku by bol hriech sa nepoprechádzať.“

Večer bol naozaj nádherný. More bolo pokojné. Nebo posiate hviezdami. Mesiac jasne svietil. Všade ticho a pokoj, jednoducho nádhera.

Žeňka nabral vodu, pomalým krokom sa vracal späť, a pritom sa snažil, nevyšpliechať plný hrnček morskej vody. No zjavne ucítil na sebe naše upreté pohľady, tak sa vzmužil, a keď sa už blížil k Senseiovi, podal mu vodu a uklonil sa ako ozajstný čašník.

„Prosím, vaša objednávka. Darček od firmy 'Neptún'. Každý stý hrnček dodávame s baktériami, bacilmi, mikróbmi a exkrementami z neďalekého mesta úplne zadarmo! Teda ako dar!!!“

„Ďakujem veľmi pekne,“ rovnakým žartovným tónom odpovedal Sensei. Medzitým, čo sa všetci smiali, a ďalej rozvíjali túto zábavnú tému, Sensei pred seba postavil hrnček, zakryl ho rukami a sústredil sa. Málokto však venoval pozornosť tomuto jeho konaniu, pretože Žeňa sa už úplne prepol do postavy komického čašníka, a začal rozprávať akúsi vtipnú anekdotu, načo všetci naraz vybuchli smiechom. Zasmiala som sa spolu s ostatnými, ale odrazu som sa začala cítiť nie práve najlepšie. Najskôr som začala v tele cítiť akýsi nezvyčajný diskomfort. A tento stav sa začal postupne zhoršovať. Vôbec som nechápala, čo to je. Zdvihol sa mi žalúdok, hlava sa mi zatočila. V tele som pocítila slabosť, začalo ma lámať v kostiach. Prvé, čo mi napadlo, bola myšlienka, že som sa otrávila nejakým jedlom. Možno to bolo zo slnka alebo z tepla. No znepokojovalo ma, aké neobvyklé boli tieto príznaky. Akoby som sa nielenže otrávila, ale v tomto stave akoby som sa ešte aj vozila na horskej dráhe. A čo je najdôležitejšie, z hĺbky môjho vedomia sa začal vynárať akýsi neprirodzený strach. Okamžite sa ma zmocnila panika, pred ktorou som chcela utiecť čo najďalej, hoci viditeľné dôvody na taký strach zjavne chýbali, minimálne vizuálne.

Neubehla ani minúta, keď Sensei podal hrnček Žeňkovi, ktorý naďalej bavil ostatných svojimi anekdotami.

„Na, bež to vyliatť späť do mora.“

Žeňka sa pozrel na vodu, zrejme si myslel, že tam uvidí niečo viac, a tak sa opýtal:

„To je akože všetko?! Nuž, ako vždy! To najzaujímavejšie mi zasa úplne uniklo.“

Ruslan, ktorý sedel neďaleko, natiahol zvedavo krk a snažil sa nazrieť do jeho hrnčeka. Žeňka okamžite zareagoval:

„Čo tak vytriešťaš oči, dieťa moje? Riasy v nej nerastú, ani baktérie hore bruchom neplávajú.“ Natiahol mu čiapku cez oči a za smiechu ostatných dodal: „Takže môžeš zhasnúť svetlo, predstavenie sa nekoná.“

Búrlivý smiech sprevádzal Žeňkovu výpravu k moru, aj jeho úspešný návrat s prázdny m hrnčekom. Ale pravdu povediac, mne už nebolo do smiechu. Strach narastal. Všetky vnútornosti mi skrúcalo. Už som sa držala z posledných síl, bála som sa zbytočne pohnúť. Zdalo sa mi, že ešte chvíľku a odpadnem úplne. Ale zrazu zafúkal od mora čerstvý vietor, ktorý síce nie veľmi, ale predsa len zmiernil môj stav. Už som sa zaradovala, nastavila tvár vetru a naivne som si myslela, že keď sa mi trochu uľavilo, tak čoskoro bude môj organizmus v poriadku. Ale nebolo to tak.

Vietor začal silnieť. More zašumelo. Vo svetle mesačných lúčov som z hrôzou uvidela vznikajúce vlny poháňané vetrom, ktoré boli čoraz väčšie a silnejšie. Všetci stíchli a začali sa obzerať okolo seba.

Prudký poryv vetra silno zatrepotal našimi stanmi. Ľahké sáčky okamžite vyleteli dohora a začali krúžiť po pobreží v divokom tanci. Každou sekundou bol vietor silnejší a silnejší. Stany sa nielenže trepotali, ale zdalo sa, že už sa ich niekto snaží zúrivo vytrhnúť aj so všetkými železnými kolíkmi. Nový nápor víchrice rozmetal táborák na všetky strany. Obrúsky okamžite vzplanuli. Žeravé kúsky odletovali k autám.

Veľký oheň sa ako besné zviera vrhol na suchú trstinu a nenásytne hltal jej steblá.

S hrôzou sme povyskakovali zo svojich miest. Starší chlapci s Nikolajom Andrejevičom sa ponáhľali hasiť lietajúce horiace obrúsky. Volodša so Stasom a Andrejom začali hasiť „dvakrát väčší táborák“. Spolu s Tatianou sme vydesene schytili čiesi veci, podložky, uteráky, v podstate všetko, čo sa nám dostalo do rúk v blízkosti ohňa, a začali sme pobehovať s týmto haraburdím hore dole, a nevedeli sme, čo s ním. Zo strachu a paniky celá moja nevoľnosť ustúpila niekam do úzadia. A ja som po prvýkrát v živote pocítila, čo je to pravý, živočíšny strach z rozbúreného živlu.

Vietor zosilnel natoľko, že naokolo bolo počuť len jeho strach naháňajúce zavýjanie, a narastajúci hukot pobrežných vln. Dialo sa tu čosi nepredstaviteľné. Voda chvíľu rýchlo ustupovala ďaleko od brehu, a hneď nato sa s neveriteľným rachotom valila späť, a stále viac a viac pohlcovala ďalšiu časť pevniny. V chladnom mesačnom svetle sa zdalo, že more skutočne začína vriieť. Svojou rozbesnenou tlamou sa chystalo pohltiť každého, kto sa mu postaví do cesty. Obrovské vodné „jazyky“ sa s desivým rachotom neúprosne približovali k miestu, kde sme ešte pred chvíľou sedeli.

Nikolaj Andrejevič, ktorý potvrdil svoju prezývku „Zdravý rozum“, bežal k autu a snažil sa naštartovať motor, pričom na nás kričal:

„Všetko zahodte! Zaplaví nás to tu! Potom sa už odtiaľto nedostaneme!“

V panike začali všetci zmätene pobehovať. Ale mňa úplne premohla „paralýza“. Nohy sa mi od strachu podlomili, akoby boli z vaty. A vtom som v tomto chaotickom zhone uvidela Senseia. Moja osoba predpokladala, že hasí požiar alebo je niekde pri aute. Ale ukázalo sa, že on si po celú dobu spokojne sedel na svojom mieste bez toho, aby čo len zmenil polohu, a pozoroval ten náš zmätok tak, akoby sa díval na nejaký akčný film v kine.

Povedať, že som tým bola šokovaná, je slabé slovo.

Naraz k Senseiovi pribehol Žeňka. Snažil sa prekričať hluk víchrice a poriadne rozbúreného príboja, a zareval:

„Sensei! Za chvíľu nám to odnesie stany! Čo máme robiť? Musíme sa odtiaľto pratať! Voda sa blíži...“

Na to mu Sensei, na moje veľké prekvapenie a podľa výrazu Žeňkovej tváre nielen môjmu, zakričal odpoveď:

„Prines mi za hrnček mora!“

„Čo?!“ nepochopil chlapec, myslel si, že zle počul.

„Hovorím ti, prines mi za hrnček mora!“ znova mu zakričal Sensei.

Žeňka sa zarazil, pozrel sa na neho a neveril vlastným ušiam.

„Za hrnček mora??? Veď ma to hneď odnesie, spolu s tým hrnčekom... A ešte aj teba to hneď spláchnie! Pozri sa, aké sú tam vzadu vlny...“

Vlny boli už naozaj veľmi veľké a stále sa viac a viac približovali k miestu, kde sedel Sensei. Narážali na breh a s hukotom špliechali všade naokolo. Tieto veľké, studené kvapky, strhávané nárazmi vetra, nás doslova ako ľadovec bolestivo šľahali po tvárach aj po oblečení. Ale Sensei, aj keď celý mokrý, sa ani nepohol, aby sa otočil a pozrel na čierne vlny, ktoré naozaj naháňali hrôzu. Na Žeňkove varovanie sa len usmial, ako majster, spokojný so svojou prácou. Chlapec pochopil, že ho nedojme, a všetky hroziace nebezpečenstvá aj výhovorky sú tu zbytočné, len nahnevane povedal:

„No, mama mia!“

A očividne, zúfalo bojujúc so svojou protestujúcou logikou, začal rýchlo hľadať hrnček uprostred vznikajúceho chaosu. Ostatní ďalej panicky pobehovali. Nieкто sa snažil zachrániť stany, druhý behal s nejakými vecami, a ďalší bol pri autách a hádzal čosi do kufru. Žeňka sa začal pýtať rozrušených kamarátov, či nevideli hrnček. Ale tí, ako sa zdalo, nedokázali pochopiť, čo od nich chce. Keď sa chlapec snažil dozvedieť od Stasa, kde je hrnček, ten s ním namiesto odpovede

len silno zatriasol a kričal mu takmer priamo do ucha: „Žeňa! Čo si sa pomiatol?! Aký hrnček?! Veď nás to tu spláchne!“ A bez toho, aby pustil Žeňku, otočil sa smerom k Nikolajovi Andrejevičovi. „Doktor, možno by sme ho mali šupnúť do kufra. Asi sa zbláznil!“

„Prestaňte robiť hlúposti!“ zahučal na nich „Zdravý rozum“. „Polostrov zatápa! Rýchlo všetci do auta, kým sa ešte dá prejsť...“

Žeňka sa vytrhol z kamarátovho zovretia a teraz zas on zakričal na Stasa:

„Sám si...! Mám to v hlave v poriadku. To Sensei sa zbláznil!“

Slovo „Sensei“ zapôsobilo na Stasa ako studená sprcha. A namiesto toho, aby bežal k autu, ako nabádal Nikolaj Andrejevič, zostal stáť ako prikovaný a v nemom úžase civel na Senseia. A tu som si náhodou všimla, že ten nešťastný hrnček držím v rukách spolu s ostatnými vecami. Akoby ma zasiahol elektrický prúd.

„Ja mám hrnček, ja ho mám!“ zakričala som na plné hrdlo, odhodila som ostatné „krámy“ a bežala som s ním k Žeňovi.

Chlapec vzal hrnček ako štafetový kolík a vyrútil sa k moru, ktoré už bolo neďaleko Senseia. No more mu zjavne nechcelo dať svoju vodu. Jedna vlna ho poliala prúdom studenej vody, ďalšia zvalila nezvaného hosťa z nôh. Ale Žeňka sa svižne zdvihol a predsa len sa mu podarilo nabrať vodu z unikajúcej vlny, aj keď s pieskom a ostatnou špinou, ktorú priniesla búrka. No len čo Žeňka nabral vodu a dal sa na útek pred novou vlnou, s hrôzou som spozorovala, ako sa v diaľke v mesačnom svetle ukázala obrovská vlna, ktorá sa neľútostne blížila našim smerom. Chcela som zakričať, aby všetci vedeli o tomto nebezpečenstve. Ale v krku mi okamžite vyschlo. Namiesto kriku sa mi podarilo vydať len akési chrapľavé, neartikulované zvuky a bezradné gestá rukou smerom k moru.

Žeňka už medzitým dobehol k Senseiovi a podal mu hrnček. Celý sa pritom triasol ako osika, buď od studenej sprchy, alebo od strachu. Bola som veľmi rozrušená a znova som sa pozrela na obrovskú vlnu. Úporne sa zdvíhala svojou strašnou ničivou silou ako vyhladovaná šelma, ktorá chcela naraz pohltiť celú svoju korisť na brehu. Jej hrozivú čiernotu si zrejme všimli aj ostatní, pretože začali Senseiovi niečo zbesilo kričať. Tento srdcervúci krik sa v mojich ušiach miešal s divokým revom príboja. Bolo strašné pomyslieť na to, čo by sa teraz mohlo stať.

Sensei si však pokojne vzal od Žeňu hrnček, nikoho si nevšimol, položil naň ruky a sústredil sa doslova niekoľko sekúnd. Tieto sekundy mi pripadali ako večnosť. Vlna sa rýchlo približovala, ale Sensei sa ani nepohol. Ostatní pri autách stále niečo kričali. Odrazu som cítila, že moja nevoľnosť začala podozrivo rýchlo miznúť. Medzitým Nikolaj Andrejevič, Viktor a Volodža zjavne pochopili, že ich nikto nepočuje, a tak bežali k Senseiovi. No vtom Sensei otvoril oči a rovnako pokojne podal hrnček Žeňkovi so slovami:

„Vylej to do mora.“

Keď Žeňa vzal hrnček, nemusel už ani utekať k moru, pretože ono samo sa už priblížilo k jeho nohám. Jednoducho ľahostajne vychrstol obsah hrnčeka do unikajúcej vlny, pričom omámene civel na blížiacu sa obrovskú vodnú stenu.

„Sensei, musíme ujsť,“ priskočil aj Stas, ktorý tiež nespúšťal oči z temnej mnohotonovej masy vody.

Namiesto Senseia sa ale ozval rezignovaný hlas Žeňu:

„Už je neskoro, aj tak nás dobehne.“

Keď tieto slová začuli pribiehajúci chlapci, tiež sa zastavili, lebo pochopili celú nezmyselnosť svojho konania. A až teraz Sensei otočil hlavu smerom k moru. No ako sa zdalo, na rozdiel od ostatných sa nielenže díval, ale sa aj kochal strašným živlom.

A vtom som pocítila, že sa vo mne všetko vrátilo na svoje miesto. Nevoľnosť, závraty boli preč. Organizmus sa vrátil do normálu. Zmizol aj strach. Vo vedomí nastalo neobyčajné jasno. Začala som sa cítiť tak dobre, tak nadšene, ako by to boli tie najlepšie okamžiky v mojom živote, aj keď reálny obraz vypovedal skôr o niečom inom. Dokonca aj tá obrovská vlna začala vo mne namiesto hrôzy a paniky vyvolávať skutočné očarenie týmto nenapodobiteľným obrazom sily prírody.

Náhle začal vietor rýchlo slabnúť. Vlny boli stále menšie a menšie, akoby po čiernej plachte mora, rozprestretej na mesačnej cestičke, prešla obrovská žehlička a vyhladila všetky záhyby. Veľká vlna, ktorej chýbalo ku brehu doslova niekoľko sto metrov, porušila všetky zákony fyziky a začala sa rýchlo zmenšovať. A už len ako ozvena slabého šplechnutia dosiahli jej vody okraj brehu. Voda neochotne opúšťala vybojovanú súš a vracala sa na svoje obvyklé hranice. Vietor utíchol a na mori sa znovu rozprestrela, pre naše uši už nezvyklé, úplné bezvetrie.

Preniesla som svoj pohľad na Senseia a odrazu mi svitlo. Pochopila som, čo bolo pravou príčinou tejto náhlej búrky. Toto vôbec nebola prírodná anomália, ako predpokladal môj rozum, keď som bola v panike. Toto bezpochyby vykonala ľudská myseľ! A aj keď môj rozum niekde v pozadí ešte stále odporoval takémuto predpokladu, niečo hlboké, vnútorné, čo vedelo o svete oveľa viac, než môže vyjadriť môj materiálny mozog, práve to mi umožnilo pochopiť pravú príčinu toho, čo sa udialo. Bola som jednoducho ohromená, aká mocná je v skutočnosti vôľa Človeka, ktorý má znalosti, pred ktorým sa stávajú pokornými dokonca aj sily živlov! Aké obrovské možnosti a schopnosti vložil Boh do každého z nás! Ale vari môžeme v plnej šírke oceniť Jeho dar, keď sme si vybrali život červa v temnote vlastného egocentrizmu? Vari sme schopní pochopiť Jeho skutočnú Lásku k nám, ak si okrem

samých seba nikoho naokolo nevšímame? Samá pretvárka, samý klam, a v tom ubieha život. Červ je len červ. Bol a už ho niet, ani živly nie sú potrebné, život ho aj tak rozdrví svojim opätkom.

Príroda sa upokojila. No nikto z nás sa nepohol z miesta, zjavne sme boli úplne šokovaní tým, čo sme zažili. Mesiac osvetľoval svojim strašidelným, chladným svetlom ten chaos na pobreží, ktorý za sebou zanechal živel. A v tomto tichu, ktoré nám pripadalo úplne neskutočné, sa zrazu ozval Senseiov hlas.

„Nebolo by zle rozložiť ohník, zahriať sa...“

Také obyčajné, všedné slová nás vytrhli z otupenosti. Všetci sa s údivom otočili k Senseiovi. A on si len vyzliekol košeľu, premočenú do poslednej nitky a začal z nej žmýkať pramienky morskej vody.

„Hovorím, že by nebolo zle rozložiť ohník a trochu sa osušiť,“ zopakoval Sensei, keď si všimol naše prekvapené tváre.

Táto veta nás, ako sa hovorí, konečne priviedla k sebe. Starší chlapci sa mlčky pohli, v stanoch, ktoré prežili, našli baterky a vydali sa pozdĺž brehu hľadať suché drevo, pretože všetko, čo sme nazbierali, buď zhorelo, alebo bolo mokré. Ostatní sa zhŕkli okolo Senseia, akoby to bolo to najbezpečnejšie miesto na celom pobreží.

„Možno nepotrebujeme ohník,“ opatrne vyjadril svoj názor Nikolaj Andrejevič. „Možno by bolo bezpečnejšie, keby sme sa presunuli do mesta? Zrejme je niekde na mori búrkový front a toto boli prvé poryvy. Nie je vylúčené, že sa zopakujú.“

Na to Sensei dobrácky odpovedal:

„Uvoľni sa, doktor. Uvaríme si čaj, trochu preschneme. A potom sa uvidí.“

„No, kto vie,“ s náznakom pochyb v hlase povedal Nikolaj Andrejevič.

Onedlho už naše mokré veci viseli na lanách proviázorne upevnených stanov. A my, prezlečení do suchého

oblečenia, sme sedeli na novom mieste, trochu ďalej od mora, zohrievali sme sa pri ohni a čakali, kým voda v čajniku zovrie. Nech je to akokoľvek divné, napriek okolnostiam som mala jednoducho vynikajúcu náladu. Akoby som doslova nabrala druhý dych, akoby na mňa zostúpilo akési oduševnenie, vďaka ktorému moja duša priam spievala, tak dobre a spokojne som sa cítila.

Len čo voda v kanvici zovrela, spolu s Tatianou sme pripravili voňavý čaj z materej dúšky a medovky. Na naliehanie doktora sme vytiahli z našich zvyšných zásob lipový med, aby sme nenachladli. A z tohto pohostenia sme vyčarili malú večeru, alebo lepšie povedané „nočný piknik“.

Keď sa prvé dúšky blahodarného čaju začali rozlievať po organizme a šíriť svoje teplo, Nikolaj Andrejevič už uvoľnený povedal:

„To bola teda víchrica! To je živel! Aspoň vieme, aká zaujímavá je psychika človeka v extrémnych situáciách. Predsa len, jedna vec je teória, a iná prax, a navyše ešte vlastná.“

„To áno,“ zasmial sa Sensei. „Premýšľať – nekonať“.

„A najdôležitejšie je, ako rýchlo sa menia hodnoty človeka,“ vzrušene pokračoval psychoterapeut. „Keď vidíš najmenšiu šancu zachrániť seba aj ostatných, jedinou hodnotou sa stáva život. No a v posledných minútach, len čo sa nebezpečenstvo stalo neodvratným... zvláštne, hodnota života, hodnota tohto tela sa stráca! A vo vnútri... prekvapivo... čistota a úplný pokoj, akýsi neobyčajný, prekvapujúci pocit rozšírenia vedomia...“

Sensei sa spokojne usmial a prerušil rozprávanie Nikolaja Andrejeviča v mieste, ktoré bolo pre mňa najzaujímavejšie. Zdá sa, že nielen ja som zažívala podobné pocity, nezlučiteľné s extrémnymi okolnosťami.

„Doktor, nechaj teraz sebaanalýzu na pokoji. Nech sa duša nasýti týmto okamihom, tu a teraz.“

Nikolaj Andrejevič sa na neho pozorne pozrel a s úsmevom kývol, presne pochopil to, čo nebolo vyslovené nahlas.

Nejaký čas sme sedeli mlčky, užívali sme si potešenie z hrnčeka horúceho čaju. Stále som pociťovala akúsi nevysvetliteľnú vnútornú slasť z tohto ticha. Vskutku, tento neobyčajný pocit „rajského“ pokoja si začínaš naozaj vážiť vtedy, keď pobudneš v samotnom „pekle“.

Podľa toho, ako sa všetci vracali do normálneho stavu vedomia, začala sa obnovovať aj prerušená diskusia.

„Nie, no teda, taká búrka, taká hrôza!“ nemohol sa spolu s ostatnými upokojiť Viktor.

A vtom Sensei akoby mimochodom, pokojne popíjajúc čaj, povedal:

„Toto bola len kvapka vody.“

Tieto slová nám hneď nedošli. Ako prví „precitli“ a ohromene sa na Senseia pozreli Nikolaj Andrejevič s Volodom. O niečo neskôr to došlo aj ostatným.

„To ako... kvapka?“ rozpačito sa opýtal Viktor. „Rozumiem tomu správne, že je to tá kvapka v hrnčeku vody, o ktorej ste sa dohadovali so Žeňkom?“

Sensei spokojne prikývol. A Žeňkovi medzitým takmer zabehol čaj, vytreštil oči na Senseia a snažil sa rýchlo pochopiť, či žartuje, alebo nie.

„To je provokácia, ja protestujem!“ pre istotu sa zo žartu rozčúľil náš Neveriaci Tomáš, keď sa na neho väčšina z nás pozrela vôbec nie dvojzmyselným pohľadom. „To bola len zhoda okolností, víchrica sa zdvihla úplnou náhodou...“

„Náhodou?“ zasmial sa Sensei a od údivu zdvihol obočie. „Môžem to zopakovať.“

„Netreba, netreba!“ predbehol Žeňku Stas. „Seď Sensei, ja sám ho zabijem.“

S týmito slovami zaľahol Žeňku, zo žartu ho chytil za krk a začal ním triasť. Žeňka sa komicky zmietal,

rukou pritom schmatol bielu servítku, ktorá ležala vedľa a začal ňou mávať ako vlajkou na znak, že sa vzdáva.

„Stačí, stačí! Vzdávam sa! Verím, verím...“

„Daj si pozor,“ pohrozil mu Stas, keď ho púšťal.

Všetci sa zasmiali a Žeňka, ktorý si trel krk, sa pokorne opýtal Senseia:

„Naozaj sa to všetko stalo kvôli hrnčeku vody?“

„A dost,“ rozhodne vstal Stas, ale už sa nestihol na kamaráta vrhnúť, pretože toho akoby vietor odvial z miesta. Žeňka odskočil nabok, začal sa rýchlo obhajovať a mával pritom rukami, aby Stasa upokojil.

„Nie, nie, ja som to tak nemyslel. Chcel som povedať, to bola teda ale sila!“

„Mal si to povedať hneď...“ povedal Stas a za všeobecného smiechu sa vracal na svoje miesto.

A keď vtipkovanie skončilo, Sensei vysvetlil:

„Ludská myseľ dokáže ešte oveľa viac. Môže tak ničiť, ako aj tvoriť. Lenže ľudia jednoducho nemajú reálne znalosti o tejto sile. A znalosti nedostanú dovtedy, pokiaľ sa človek nezmení k lepšiemu. V opačnom prípade bude, ako akékoľvek iné zviera, závislý od rozmarov prírodných živlov. Zem je predsa tiež živá bytosť. A premnoženie ľudstva, v ktorom prevláda to Živočíšne, trpieť nebude. Pre ňu je prejav masovej ľudskej negativity ako otvorená rana na tele, ku ktorej sú priťahované ďalšie sily, rovnako ako leukocyty v krvi, schopné pohlcovať baktérie a iné cudzie telesá. A potom jednoducho nastáva proces očisty, a to je všetko... Ľudstvo ako celok, rovnako ako každý jednotlivý človek, svojimi myšlienkami nevedomky mení pamäť vody. A potom, prepáčte, dostávame to, čo si zaslúžime.“

„Takže vodu možno určitým spôsobom programovať?“ zhrnul to Nikolaj Andrejevič. „A tento program dokáže nielen ničiť, ale aj tvoriť?“

„Presne tak. To, čo ste videli, to je len drobnosť. A teraz si predstavte, akú moc mal napríklad Agapit,

v ktorom prebýval samotný Duch Svätý, nazvite túto Bytosť ako chcete – Gabriel, Rigden, Džabrail – má množstvo mien. Aká silná bola jeho tvorivá myseľ, ak sa aj po smrti pri jeho pozostatkoch naďalej liečia mnohí ľudia, ako fyzicky, tak aj duševne, a zvlášť počas dní takzvanej zvýšenej aktivity 'fónu',“ Sensei s úsmevom pozrel na mňa, pričom použil môj, nie celkom výstižný, slovník.

„Agapita ešte za života navštevovalo množstvo ľudí, pričom to boli ľudia z rôznych náboženstiev. Okrem kresťanov boli u neho aj moslimovia, aj budhisti, aj ľudia iných vierovyznaní. Prichádzali k nemu nielen kvôli uzdraveniu, ale aj ako k Mudrcovi, Človeku, ktorý pozná pravú cestu k Bohu. Mnohí vysokí predstavitelia cirkvi nemali Agapita príliš v láske práve kvôli týmto pútnikom. Veď on nenútil ľudí meniť svoju vieru, ako vyzývali oni, aby rozšírili svoju moc. On hovoril pravými slovami Ježiša, že Boh je jeden, ale ciest k Nemu je mnoho. A dokonca ma ani neprekvapuje, že zmienky o púťach k ruskému Mudrcovi boli z letopisov dôkladne odstránené. Veď Agapit rozprával o pravom Učení Ježiša, ktoré bolo v tom čase už pretransformované na náboženstvo. Rozprával o slobode voľby, o večnej duši.

Hoci Agapit liečil ľudí tým, že ich zbavoval rôznych neuhov, duševných aj telesných, zároveň ich učil: **'Nie je vhodné znepokojovať Pána s ničím iným, ako spásou duše svojej. Nie o telo proste, nie o zdravie, nie o brucho svoje sa starajte – to všetko je len prach, nenásytný vo svojich túžbach. Lebo niet dôstojnejšej prosby, ako je prosba o spásu duše svojej.'** Mnohí ľudia vďaka Agapitovi skutočne uverili v Boha, pretože on sám bol vždy príkladom pravého slúženia Bohu v čistote duchovnej. A bol taký silný svojím vnútorným duchom, že pre neho nebolo nič nemožné. A Agapit to neraz dokazoval slovom aj skutkami.

Duchovní ľudia ho vyhľadávali, milovníci zlata sa ho báli. Agapit učil ľudí zachovávať čistotu svojich

Kresba Anastasie Novych
Agapit
namaľovaná pointilistickou technikou

myšlienok. Pretože z každej zlej myšlienky sa rodia pochybnosti. A v pochybnostiach čistej viery niet. Pochybnosť dokáže zničiť všetko. Agapit vždy opakoval: **'Verte, a bude vám dané podľa viery vašej. Je to jednoduché, ale dosiahnuť to, je zložité. Celá zložitosť spočíva v jednoduchosti.'**

Ako príklad Agapitovej duchovnej sily uvediem jednu príhodu z jeho života. Do jeho cely priniesli Ratimíra, ťažko raneného bojovníka kniežaťa Izjaslava, so zlomeninami oboch nôh. Všetci si už mysleli, že chlapec má pozemský život za sebou. Lenže neubehla ani hodina, a vojak vyšiel z cely na vlastných nohách v sprievode Agapita. Tento prípad vtedy šokoval mnohých.“

„Takže ty si hovoril, že mal zlomeniny nôh?!“ užasol Viktor. „Ako ich mohol Agapit tak rýchlo zaceliť, že bojovník vyšiel sám?“

„Nuž, veľmi jednoducho. Agapit mu dal vypiť svoj odvar.“

„Odvar?!“ začudoval sa Nikolaj Andrejevič ešte viac ako Viktor. „No áno, chápem, ako anestézu... Ale zrasenie zlomenín?“ zapochyboval doktor. „Sensei, prepáč mi prosím, ale nech to boli akékoľvek bylinky, kosť je predsa len kosť. A tak rýchlo sa nezrastie.“

„A čo s tým majú spoločné bylinky? Bylinky sú bylinky. A kosť je kosť. Mimochodom, doktor, tá sa tiež skladá z vody,“ zdôraznil s úsmevom Sensei.

„A vari je možné, aby sa tak rýchlo zrástla?“ povedal s nedôverou Nikolaj Andrejevič.

Sensei sa nad ničím pousmial a povedal:

„S takou liečivou silou, akú mal Agapit, s jeho znalosťami o skutočných vlastnostiach vody, možno akúkoľvek kosť nechať zrásť oveľa rýchlejšie ako si myslíš.“

„Áno? A ako?“ zaujímalo Viktora.

Medzitým Slávkovi, ktorý sa zrejme rozhodol, že sa usadí pohodlnejšie, zaprašťalo pod nohami napoly obhorené trstie, na ktoré nevdojak šľapol. No ani si to nevšimol. Ale Sensei si to všimol a poprosil ho:

„No tak, podaj mi tú zlomenú trstinu.“ Slávko najprv nepochopil, čo sa od neho chce. Potom začal otáčať hlavou, rozhliadal sa naokolo. Nakoniec, keď zbadal polámanú trstinu, rýchlo ju zdvihol a podal Senseiovi.

„Tak napríklad vezmíme si obyčajné trstie. S pomocou vody a sily viery ho môžeme nielenže nechať zrásť, ale aj urobiť ho oveľa pevnejším než je oceľ...“

Sensei mal dnes očividne dobrú náladu, bol nalaďený na rozhovor aj na demonštrovanie neobvyklých experimentov. Toľko ohromujúcich chvíľ s ním, ktoré sme zažili dnes, sme hádam ešte nikdy nezažili.

Sensei podal Žeňkovi hrnček a s úsmevom povedal:

„Tak, šplechni do hrnčeka trochu mora.“

Všetci sa naozaj zľakli a vystrašene sa rozhliadali. A Žeňka, ten od neho odskočil ako od ohňa.

„Nie, Sensei, mne stačí. Nemám šťastnú ruku,“ povedal a schovával si ruky za chrbtom a hneď rýchlo dodal s nervóznym úsmevom: „Vlastne obe! A vôbec, od detstva som 'invalid' na všetky časti tela.“

„Tak už sa uvoľni, robil som si srandu,“ s úsmevom ho upokojil Sensei. „Bude mi stačiť aj minerálka.“

S úľavou sme si vydýchli. Žeňka sa zatváril, že sa tiež uvoľnil, aj keď nespúšťal oči zo Senseiových rúk. Sensei nalial do hrnčeka minerálku a zakryl vodu rukami. Z týchto gest sme všetci znova strnuli. Báli sme sa čo i len pohnúť, nieto ešte odporovať. Po takej „očistnej“ víchrici, v prvom rade v našich myšliach, sa všetky naše pochybnosti o reálnych Senseiových schopnostiach v tomto smere rozplynuli. Preto sme pozorovali to, čo sa dialo, so zatajeným dychom.

Sensei sa, ako zvyčajne, na niekoľko sekúnd sústredil. Potom definitívne zlomil steblo trstia na dve polovice. Namočil do hrnčeka s vodou jeden koniec v mieste zlomu. To isté urobil s druhou polovicou. A potom ich spojil do jedného stebľa. Na naše prekvapenie sa trstina úplne scelila. Potom Sensei nabral do dlane minerálku z hrnčeka a potrel ňou celé steblo trstiny.

Bol zjavne spokojný s výsledkom a navrhol nám, aby sme skúsili, aká je trstina pevná.

Bolo to zvláštne, ale aj napriek svojej ľahkosti bolo steblo trstiny pevné ako oceľ. Chlapci sa ho snažili najprv opatrne zlomiť. Ale nepodarilo sa im ho ani ohnúť. A to ich len viac rozohnilo. Každý už do toho vkladal všetky svoje sily, snažil sa trstinu rozlomiť. Ale všetky snahy boli márne. Chlapci s paličkou skúšali snáď všetko. Lámali ju rukami, skákali po nej. Tíkli s ňou celou silou po neďaleko ležiacom kmeni. Mimochodom, ozýval sa pritom taký nepochopiteľný zvuk, ako od nejakého veľmi pevného plastu alebo akéhosi zvláštneho kovu. Nakoniec Stas a Voloda vzali konce trstiny a držali ju, akoby to bola nejaká hrazda. Žeňka sa celým svojim bohatierskym telom zavesil na túto trstinu a začal sa mykať, čo mu sily stačili, snažil sa rozlomiť hrazdu celou svojou váhou. No bezvýsledne.

Keď sa už s trstinou poriadne nadreli, takmer všetci, ktorí stratili nádej, že ju zlomia, sa upokojili a posadali si na svoje miesta. Pritom sa znovu a znovu pozastavovali nad týmto faktom, ktorý tak útočil na ich nešťastnú logiku. Jediný Žeňka, ako Neveriaci Tomáš, tvrdohlavo pokračoval vo svojich pokusoch za smiechu ostatných chlapcov. Sadol si k táboráku a trénoval s touto trstinovou trubkou. „Dočerta!“ nahnevane zvolal chlapec, hľadiac na nepoddajnú palicu.

A len čo to povedal, steblo sa okamžite bez akejkoľvek námahy rozpadlo na dve polovice. Všetci stuhli. Aj samotný Žeňka bol zmätený, hľadiac tu na dva kusy trstiny, tu na Senseia. No Sensei sa len usmial. Chlapec si teda dodal odvahy, vzal jednu z týchto paličiek a s ľahkosťou ju zlomil na ďalšie dva kusy.

„Ups,“ povedal a previnilo sklonil hlavu.

„No, prosím,“ oznámil Sensei s ľahkým náznakom ironie, „reálny príklad toho, ako jedna lyžička dechtu dokáže pokaziť súdok medu... Práve preto Agapit učil

čistote úmyslov. Pretože jediná zlá myšlienka môže zničiť všetko.“

Sensei to povedal s neskrývaným úsmevom a vrátil sa k rozprávaní o ruskom bódhovi.

„Agapit konal mnoho zázrakov. A mimochodom, mal vynikajúci zmysel pre humor. Nezriedka si uťahoval z tých, v ktorých očividne prevládali ľudské neresti. Raz k nemu priviedli významného kupca z Kyjeva, ktorého veľmi trápila jeho choroba. No a kupec začal sľubovať Agapitovi to najlepšie zo svojich pokladov, len aby ho zbavil choroby. A pritom po celý čas potriasal dvoma mešcami zlatiek, vraj ničoho nebude ľutovať. Zlatky boli vtedy symbolom veľkého prepychu. Boli to zlaté mince, na ktorých bol na jednej strane zobrazený portrét kniežaťa Vladimíra Svjatoslavoviča, a na druhej znak rodu Rurikovcov v podobe trojzubca s nápisom, ktorý hlásal: 'Vladimír, a toto je jeho zlato'. Tieto zlaté mince boli zdrojom pýchy urodzeného kupca, poukazovali na jeho úzke spojenie s tými, ktorí ťahali za nitky Staroruského štátu. Nie každý sa vtedy mohol pochváliť takými cennosťami. No keď človeka premáha choroba, všetko stráca zmysel. Kupec bol pripravený vzdať sa aj toho, len aby sa mu znova vrátilo bývalé zdravie.

Agapit kupca vyliečil. Kupca však ovládla chamtivosť. Ale na druhej strane, sám pred všetkými nasľuboval, že sa Agapitovi odvdáči. A tak sa kupec rozhodol, že Svätca oklame a namiesto zlatých mincí nasype do mešcov lacné strieborné groše. Veď nikto nevidel, čo v nich vtedy bolo. Tak aj urobil a pre očistenie svedomia vložil do každého mešca jednu zlatú mincu. Zradoval sa, že sa mu podarilo aj vyliečiť, a vďaka svojej vynaliezavosti ešte aj toľko ušetriť. Prišiel znovu k Agapitovi so svojou družinou, aby splatil kupecký dlh, ako sľúbil. Pri pohľade na mešce v kupcovej hrdo natiahnutej ruke sa Agapit iba pousmial a povedal: 'Od nikoho som si peniaze nevezal, a ani od teba si nevezmem.

Ale slovo svoje dodržiš. Choď a rozďaj všetko toto zlato chudobným.' Kupec sa ešte viac zaradoval a v sprievode svojej družiny odišiel splniť pokyn Svätého muža. No keď otvoril mešec a začal vyťahovať mince, ukázalo sa, že sú všetky zlaté, až na jednu.

Kupec sa rozčúľil v domnení, že si zrejme mešce doma poplietol. No pokyn Svätca, ktorý dostal pred svojou družinou, splnil. Lenže po príchode domov sa ho zmocnilo skutočné zdesenie – všetky jeho drahocennosti aj peniaze sa premenili na lacné groše. A medzi touto hromadou týchto drobných našiel len jeden jediný zlatý.“

„Hm, zdá sa, že takí podvodníci boli už aj v tých dobách,“ povedal hlbokým basom Volodfa.

„Nuž, tých je vo všetkých dobách dostatok,“ so smutným úsmevom povedal Sensei. „Chamtivosť, to je obľúbená nerese ľudského zvera. A nielen medzi obyčajnými ľuďmi, ale žiaľ, aj medzi mníchmi. Dokonca aj v časoch Agapita mnohí bratia z kláštora, v ktorom žil, milovali zlato oveľa viac ako Boha, a využívali svoj mníšsky stav na to, aby mámili z prostých ľudí peniaze...“

Pokým Agapit žil, mnohí z bratov sa ho obávali. Hoci sám Agapit nikdy nikoho neodsudzoval. Po jeho smrti si tajní milovníci zlata vydýchli, pretože už medzi nimi nebol Ten, Kto nedal pokoj ich Svedomiu. Neskôr, keď opisovali život v kláštore, utajili mnoho Agapitových pravých skutkov. V snahe pozdvihnúť svoju vlastnú dôležitosť pripisovali jeho zázraky sami sebe. Ukryli aj Učenie, ktoré Agapit vykladal pravými slovami Ježiša, lebo bolo v rozpore s ich túžbou po moci a po peniazoch. A slávu, ktorú si kláštor získal medzi ľuďmi vďaka Agapitovi a jeho učeníkom, využili pre svoje vlastné obohatenie tak, že vymýšľali stále nové a nové spôsoby, ako zarobiť peniaze a dosiahnuť svoje politické ciele.

A väčšinou, vo všetkých týchto hlupáčikoch, ktorí si privlastnili cudzie dielo, nebolo viac svätosti, ako v žgrolšskom kšeftárovi na trhu.“ A Sensei s povzdychom dodal:

„Ludia zostávajú ľuďmi, nech už si obliekajú akýkoľvek šat... Hoci Agapit bol medzi tými všetkými, ktorým ľudský rozum prisudzoval svätosť, skutočne Svätý, pretože v ňom prebýval sám Duch Svätý.“

Rozhostilo sa krátke ticho.

„A kedy zomrel Agapit?“ zaujímala sa Tatiana.

„V októbri roku 1095.“

„A Antonij?“ opýtal sa Viktor.

„V roku 1073... Mimochodom pred Antonijovou smrťou došlo k dosť nezvyčajnému rozhovoru medzi umierajúcim Antonijom a Agapitom, ktorého svedkom sa stal mladý novic, ktorý sa staral o Antonija. Práve on neskôr odišiel na Athos, kde zanechal vo svojich pamätiach záznam o tejto udalosti. Takže, keď vošiel Agapit, Antonij blúznil a opakoval stále dokola jednu a tú istú modlitbu, z ktorej k ušiam novica doliehali len jednotlivé slová. Agapit sa na Antonija pozrel, usmial sa a dodal: '... A úpenlivo Ťa prosím o spásu mojej duše. Nech Tvoja vôľa svätá...'. Pri týchto slovách sa Antonij zachvel a otvoril oči. Keď sa jeho pohľad stretol s Agapitovým, rozžiaril sa. Chrapľavým hlasom začal opakovať: 'Gabriel! Gabriel!' A natiahol k nemu ruky. Po licach starca začali tiecť slzy. Agapit podišiel bližšie a vzal ho za ruky. Antonij ako vo vytržení prehovoril: 'Bože môj, Agapit, veď to si Ty! Ako to, že som Ťa nespoznal skôr? Aký som bol slepý v žiare Tvojich lúčov?!' Začal náhlivo drmoliť, akoby sa obával, že nestihne vypovedať všetko, čo cítil v tomto okamžiku vo svojej duši. Rozprával o svojej mladosti, o starcovi, ktorý mu dal modlitbu, o tom, že celý svoj život na Neho čakal, zatiaľ čo On, ako sa zdá, bol pri ňom. A teraz, ledva sa stretli, už ich čaká lúčenie. Na to mu Agapit odpovedal: **'Ty si bol celý život tu pri mne. Vari si myslíš, že Ja ťa teraz opustím? Ak si celý život prebýval v neprestajnej Láске k Bohu, kto ťa teraz odlúči od toho rajskeho plodu, ktorý si vypestoval svojou vierou a svojím srdcom.'**

Viera tvoja neochabovala v okamihoch pozemských, myseľ nepodľahla pokušeniam pomínutelného, čisté je svedomie tvoje. A doteraz si od Neho nežiadal ničoho, okrem spasenia duše tvojej, slová modlitby dušou vyslovujúc. Dokorán si otvoril svoju dušu Bohu a teraz aj Boh dokorán otvára pred tebou Brány Svoje. Teraz si vychutnaj milosť Božiu. Naozaj ti hovorím, že počas života tohto si získal poklad večný – kráľovstvo Pánovo, kam ťa teraz Ja odprevadím.'

Agapit a Antonij privreli oči. Kým Agapit svojimi ústami ticho šepkal modlitbu, Antonij s blaženým úsmevom na perách naposledy vydýchol. A jeho duša sa v sprievode Ducha Svätého vydala do rajských záhrad. Lebo v tej chvíli sa sám archanjel Gabriel modlil za neho.“

Sensei sa zamyslel, potom pokrčil plecami a povedal: „Aj keď nechápem, prečo rozdrobili celok na kúsky... No, dobre,“ zľahka mávol rukou Sensei. „Oni s tým musia žiť.“ Potom akoby precitol zo svojich úvah, pokračoval ďalej: „Takže, keď umrel Antonij, jeho telo na naliehanie Agapita ponechali v cele. Kým Agapit žil, Antonijovo telo zostávalo ako živé, dokonca z neho vychádzala neobyčajne príjemná vôňa...“

A po smrti Agapita došlo k ešte neobyčajnejšej udalosti. Ako som už hovoril, ešte počas Agapitovho života bolo dosť ľudí, ktorí mu závideli, že je medzi ľuďmi taký obľúbený. A keď Agapit predpovedal deň svojej smrti...“

„Predpovedal deň svojej smrti?“ prekvapene sa opýtal Ruslan. „Je niečo také možné?“

„Samozrejme, a tým skôr pre Agapita... Agapit bol Bódhisattva. Pre neho Smrť nebola problém, na rozdiel od obvyčajného človeka, zmietajúceho sa v reinkarnáciách. Ako bódha mohol v ktoromkoľvek okamžiku vystúpiť z tela. No podľa pravidiel prebývania medzi ľuďmi je Bódhisattva povinný prežiť celý svoj život v tele,

nech už je akýkoľvek, krátky či dlhý. No a vypočítať si, kedy v tele dôjde Prána nebolo pre neho až také ťažké.“

„Ahá,“ zatiahol Ruslan.

„Takže keď Agapit predpovedal deň svojej smrti, začali sa na tento deň pripravovať nielen Agapitovi učeníci, ktorí načúvali jeho posledné duchovné ponaučenia, ale aj jeho nepriatelia. Tí sa rozhodli po smrti Svätca vyviezť telo z kláštora a zakopať ho niekde ďalej na odľahlom mieste, aby ho nikto nikdy nedokázal nájsť. No tento plán sa im nepodarilo uskutočniť hneď, pretože po smrti Agapita jeho sláva nevybledla ako predpokladali, ale naopak, mnohokrát vzrástla. K jeho telu začali hŕfnie prichádzať pútnici. Uplynuli štyri mesiace a telo Agapita ležalo bez známkov rozkladu, akoby zomrel len včera. Prúd ľudí neustával. A preto sa nepriatelia, zožieraní nenávisťou a strašnou závisťou voči Svätcovi, rozhodli, že telo Agapita ukradnú.

Na túto akciu sa dôkladne pripravili. Vymysleli plán a zapojili doň oddaných ľudí, z ktorých dvaja boli mnísi. V rozhodujúci deň, 24. februára, ak počítame podľa nového kalendára, nehľadiac na silný mráz, ich ľudia po celý deň pálili ohne a hĺbili hrob na vybranom opustenom mieste neďaleko hlbokkej priekopy. A v noci na 25. februára sa im nakoniec podarilo uskutočniť to, čo vymysleli. Lenže keď sa vykonávatelia tohto skutočne barbarského príkazu po vykonaní svojej 'špiňavej práce' nad ráno vrátili do kláštora, čakal ich tam veľký rozruch. No tento rozruch vôbec nebol kvôli strate Agapitovho tela, ako predpokladali. Ukázalo sa, že ktorýsi z bratov objavil... Agapitove telo, avšak nie ležiace, ale sediace vo svojej cele v nezvyčajnej polohe. Pred telom pritom ležal pergamenový list, na ktorom bol čerstvým atramentom Agapitovým písmom úhľadne napísaný zvláštny nápis.

Tí, ktorí osobne len pred chvíľou zahrabali Svätcovo telo, sa zhrozili dvojnásobne. Boli traja. Dvaja z nich boli mnísi, ktorí na príkaz vyšších predstavených

v tú noc ukradli Agapitove telo, vhodili ho do hrobu, zasypali zemou a miesto zamaskovali. No a práve s nimi sa v tej chvíli udialo nasledovné. Jeden mních sa pri pohľade na sediaceho Agapita zbláznil. Druhý navždy stratil schopnosť spať. Po celý zvyšok svojho života nezavrel oči a horlivo sa modlil, aby odčinil svoj hriech. Neskôr sa tento mních stal najurputnejším nasledovníkom Agapita a najhorlivejším strážcom jeho tela. Tretí spoluvinník, obyčajný človek, sa ponáhlal informovať tých, ktorí ho najali na realizáciu tohto zákerného plánu. Spoločne so svojimi 'zákazníkmi' sa rýchlo vrátil na miesto, kde bola skrytá Agapitova mŕtvola. Po otvorení hrobu sa presvedčili, že je prázdny. V snehu okolo hrobu pritom neboli žiadne cudzie stopy. Telo jednoducho zmizlo z hrobu a nepochopiteľným spôsobom sa objavilo v cele. Po tomto incidente sa už nikto neodvážil dotknúť Agapitovho tela.“

„A čo tam bolo napísané, na tom lístku?“ zaujímalo Kostika.“

Sensei na jeho otázku neodpovedal, len sa záhadne usmial, a povedal:

„Mimochodom, tento listok mal neobyčajnú silu, a až do jeho 'stiahnutia' ho dlhý čas využívali tajne. Keď pergamen umiestňovali za ikonu, táto začínala roniť myrhu a od nej sa zázračným spôsobom uzdravovali ľudia.“

„A prečo ho používali tajne?“ prerušil Senseiove rozprávanie svoju otázkou Ruslan.

„Pretože chceli pred ľuďmi skryť nápis, ktorý zanechal Agapit.“

„A kto a prečo 'stiahol' tento listok?“ opýtal sa zasa Stas.

„To je iný príbeh a tejto témy sa netýka. Poviem len to, že dočasné 'stiahnutie' Agapitovho pergamenu z ľudského prostredia bolo spojené s nebezpečím jeho definitívnej straty kvôli ľudskej závidi a hlúposti.“

„Ale predsa len, čo také bolo na ňom napísané?“ vytrvalo sa vypytoval Kostík.

„Pravda,“ odpovedal Sensei a pokračoval vo svojom rozprávaní o neobyčajnej duchovnej sile Agapitovho pergamenu.

Vtedy mi napadla, ako hovorí Kostík, „geniálna myšlienka“. Bolo by skvelé nakresliť portrét samotného Agapita (tým skôr, že môj strýko má známeho, ktorý sa zúčastnil na rekonštrukcii pravej podoby Svätca) a vložiť tento lístok za portrét, samozrejme, ak by sa ho podarilo nájsť. Vtedy by portrét určite nadobudol neobyčajnú silu. A potom ho vrátiť do Lavry. Aby tam bol dostupný pre všetkých, všetkých, všetkých! Koľko ľudí by sa potom mohlo uzdraviť, získať nádej, posilniť sa vo svojej viere! Veď ja sama som si celkom nedávno prešla touto hrôzou vnútorného zmätku, kedy tvoj život visí na vlásku a nemáš síl ani sa zachrániť, ani pochopiť, načo si žil na tomto svete. Ako by som mohla nechápať toho, kto trpí a hľadá v živote skutočné hodnoty kvôli svojej duchovnej spáse. Choroba núti človeka premýšľať o smrti, a smrť – o Bohu. A hľadanie Boha spája s neočakávanými ľuďmi a okolnosťami, ktoré prudko menia osud tým, že odhaľujú úplne neznámu stránku reality.

Tieto myšlienky ma natoľko nadchli, že som začala snívať o tom, aké by bolo dobré, uviesť tento nápad do života. A zatiaľčo s Agapitovou podobou by problém nebol (strýko by mi pomohol), tak s Agapitovým pergamenom... Kde ho tak asi hľadať na tomto širom svete, keď bol „stiahnutý z ľudského prostredia“? A vtom Sensei, ktorý počas môjho búrlivého premýšľania pokračoval vo svojom rozprávaní, sa nečakane odmlčal a uprene sa na mňa zadíval. A potom akosi dobrácky poznamenal:

„... Nie je nič nemožné pre dušu plnú túžby.“

Nepochopila som, čo tým chcel povedať. Či, súdiac podľa jeho pohľadu, odpovedal na moje myšlienky, alebo či týmto ukončil svoje rozprávanie, ktoré som, žiaľ,

kvôli svojmu mudrovaniu nepočula. No tak či onak, neodvážila som sa ho na to pred všetkými opýtať. Navyše v tej istej chvíli sa Nikolaj Andrejevič spýtal:

„Hovorí sa, že v Pečerských jaskyniach je nejaká zvláštna mikroklíma a preto tam relikvie nepráchnivejú. V čom to je, nejaké zvláštne vlastnosti prostredia?“

„Zvláštne,“ zdôraznil s tajomnou intonáciou Sensei. „Ale vtip je v tom, že nie všetky relikvie z kláštorných jaskýň odolali rozkladu. Je tam množstvo pozostatkov, ktoré sa rozložili ako telá obyčajných mŕtvych.“

„A čo sú to 'relikvie'?“ odrazu položil svoju trochu oneskorenú otázku Ruslan.

„Ó, prebudil sa!“ zahmkal Žeňka.

Všetci sa zasmiali, no Sensei odpovedal úplne vážne.

„V staroruskom aj slovanskom jazyku slovo 'relikvie' označovalo kosti. Predtým ale existovali dva pojmy, 'relikvie' a 'telo'. Napríklad o niektorých svätých ľudia tvrdili, že 'on spočíva v relikviách', a o iných, že 'on spočíva v tele'. Dávnejšie sa v starom Rusku ako 'nerozložené relikvie' označovali jednoducho kosti, ktoré sa nerozpadli. Vyskytovali sa aj prípady prirodzenej mumifikácie tiel. To až v našej dobe začala cirkev používať slovo 'relikvie' tak pre kosti, ako aj pre mumifikované telá svätých, pričom medzi tým nerobí zvláštne rozdiely.“

„Ale prečo?“ vydralo sa z Ruslana.

„No, ako prečo? Po smrti prehlásia napríklad nejakú vysoko duchovnú osobu, ktorá počas života zostávala vysoký post v náboženských štruktúrach, za svätú. A on si kľudne zhnije bez ohľadu na to, že bol napríklad pochovaný v jaskyniach Lavry, kde je, ako hovoríš, mimoriadna mikroklíma,“ upozornil Nikolaja Andrejeviča. „Ale nemôžu svoje slová vziať späť, už predsa ľudom oznámili, že táto osoba je svätá. Vykrúcali sa, ako len mohli, upravovali niektoré historické skutočnosti, aby nespôsobili medzi veriacimi zmätok. Tak to bolo napríklad v prípade Theodosia.“

„Kto je to Theodosij?“ osmelil sa Ruslan.

„A čo sa stalo?“ pridali sme sa aj my.

„Theodosij? To je ten najväčší vtip v histórii svätorečenia ruských svätých. Theodosia Pečerského nazývajú otcom ruského mníšstva,“ posmešne povedal Sensei. „Prezentujú ho ako ideál mníšskeho života, a všetkých ruských mníchov označujú za jeho deti. Za toto falošné oslavovanie však nemôžu súčasní duchovní pastieri, pretože tí sa len opierajú o 'historické dokumenty', ktoré sa zachovali, a často ani nie sú hodnoverné. Nemám na mysli samotnú existenciu dokumentov, ale informácie, ktoré obsahujú. Korene tejto zámeny sú skryté oveľa hlbšie a siahajú až do éry Agapita.

V tých časoch sa zvesť o Agapitových skutkoch, zázrakoch a uzdravovaní rozšírila veľmi rýchlo. Ústnym podaním sa neustále šírilo: ako učil Agapit, ako hovoril Agapit, ako konal Agapit. No, komu z vtedajších duchovných pastierov 'stáda' sa mohlo páčiť, že nejakého obyčajného mnícha si ľudia ctia viac, ako jeho vysoko duchovnú osobu? Takže niektorí vysokopostavení predstavitelia ešte počas Agapitovho života pociťovali voči nemu veľkú závišť. Ale ako som už hovoril, podniknúť čokoľvek proti nemu sa báli. Dokonca ani ich pokusy otráviť pravého Svätca sa nepodarili. Agapitovi to nijako neublížilo. Takže jeho silná osobnosť, obľúbenosť medzi ľuďmi, neobyčajná sila, ktorú mal, a slobodomyselnosť desili mocipánov. Keďže nebolo v ich silách zničiť Agapita ani fyzicky, ani morálne, tak začali postupovať inak. Rozhodli sa ako protiváhu k Agapitovi postaviť svojho kandidáta na verejné uctievanie a podľa možnosti uskutočniť jeho oficiálnu kanonizáciu. Voľba padla na, v tom čase už mŕtveho opáta Theodosia, ktorý, mimochodom, nebol prvým opátom kláštora, a už vôbec nie ideálnou osobnosťou na kandidatúru na svätého. Avšak jeho obraz bol duchom najbližší tým milovníkom zlata, ktorým Agapit prekážal v tom, aby zarábali peniaze na mene Božom.

Na realizáciu tohto zámeru sa urýchlene začali zostavovať 'zbierky letopisov', 'Životopis'. Takže už v rokoch 1078-1088 sa objavili texty 'Legendy svätého Theodosia Pečerského', kde o skutočnom živote Theodosia bolo napísané v podstate len málo, no zato lži habadej. Tak sa v rokoch 1077-1088 objavili aj zápisky Nikona 'Veľkého', ako medzi mníchmi nazývali Illariona, ktorého svojho času odvolali z metropolitnej katedry v Sofijskom chráme za mamonárstvo. On sa tiež nevedel zmieriť so slávou Agapita. Neskôr, v roku 1093 boli tieto zápisky doplnené opäť Ioanom. A už na základe toho sa v roku 1113 začal písať Paterik, a tiež 'Povešť dávných čias', teda osemnásť rokov po Agapitovej smrti. Ale samotná 'Povešť' bola neskôr neraz redigovaná a pozmeňovaná.

V roku 1116 potom opát Vydubického kláštora Silvester, ako sa hovorí, dôkladne prepracoval texty letopisov. Mimochodom, práve on interpretoval zmienky aj o Ondrejovi Prvom Povolanom. Tam, kde bolo napísané, že Ondrej Prvý Povolany prišiel uložiť do tejto zeme semienko – Kristovo bremeno, Silvester prepracoval tento materiál a napísal ho zo svojho uhla pohľadu tak, že vykreslil 'bremeno' ako kríž a 'semená' ako vieru. A keďže práve jeho záznamy sa dochovali potomkom, tak podľa nich to vyzerá tak, že keď Ondrej Prvý Povolany prebýval v Kyjevských zemiach, vztýčil na hore kríž, požehnal tejto zemi a predpovedal, že na nej zažiarí Božia milosť.“

„A k potomkom sa všetko dostalo rovnako, ako v tej detskej hre na 'pokazený telefón',“ zasmial sa Žeňka. „Namiesto 'semeno' – 'plemeno' a namiesto 'bremeno' – 'boľavé rameno'.“

„No veď to,“ vzdychol Sensei. „Takže v roku 1091 sa k tomu všetkému rozhodli, že vykopú relikvie Theodosia a vystavia ich v Uspenskom chráme, aby sa im ľudia mohli klaňať. Ale keď otvorili celu Theodosia vo vzdialených jaskyniach, kde bol pochovaný, ukázalo sa,

že jeho pozostatky zhnili. Ale už bol oznámený deň slávnostného prenesenia pozostatkov Theodosia do chrámu. A aby utajili tento prípad, začali rýchlo otvárať iné hroby v jaskyni. No a opäť, kto sa podieľal na tomto dobrodružstve? Marek, jeden mních-pomocník, za čo potom dostal prezývku Hrobár, a Nestor, ktorého neskôr nazvali Letopiscom. Toho vlastne aj poverili, aby viedol túto 'veselú partiu'. Na ich veľkú radosť nakoniec našli dobre zachovalé, mumifikované telo pustovníka, jedného z prvých Agapitových učeníkov. A už na nasledujúci deň jeho pozostatky slávnostne vydávali za pozostatky Theodosia. Oni dokonca ani nevedeli, čie pozostatky to boli. A tieto pozostatky veru neboli obyčajné. Človek, ktorému kedysi patri-li, skutočne odišiel do Nirvány, alebo kresťanským jazykom povedané – dostal sa do raja, pretože už za svojho života dokázal zvíťaziť nad smrťou a vymaniť sa z kruhu reinkarnácií. Tohto mnícha volali Dobroslav, alebo ako ho priateľsky nazýval Agapit a jeho učeníci – Dobryňa.“

„A tieto pozostatky sa zachovali v chráme dodnes?“ Sensei sa zasmial.

„Nie, samozrejme, že nie. Spravodlivosť predsa len zvíťazila. V roku 1240 bol Dobryňa zbavený tohto výsmechu. Počas vpádu chána Batu jeho pozostatky odňali Mežaninovia a preniesli ich na miesto, pre neho oveľa dôstojnejšie.“

„Mežaninovia? Kto to je?“ zaujímalo Kostika.

„Mežaninovia sú ľudia, ktorí majú prístup do Šambaly, a bezprostredne komunikujú s Bódhisattvami Šambaly.“

„A slovo pustovník, to máme chápať ako?“ zaujímalo zasa Andreja.

„Pustovník, to je mních, ktorý sa dobrovoľne usídlil v neveľkej jaskynnej cele a zariadil ju tak, že bola spojená s podzemnou chodbou len uzučkým okienkom, ktoré potom slúžilo na podávanie skromnej stravy.

Často sa pustovník obmedzil len na vodu a chlieb, a aj to nie každý deň. A tam žil a modlil sa do svojej smrti.“

„No, teda!“ vykĺzlo Kostovi. „V úplnej tme a samote?“

„Samozrejme. Zriekol sa všetkého pozemského.“

„A prečo?“ úprimne sa divil chlapec.

„Toto je jeden zo spôsobov, ako dosiahnuť Nirvánu.“

„Nieee, to by som nevydržal,“ pokrútil hlavou náš „Filozof“.

„A ja by som to skúsil,“ povedal Andrej.

„Myslíš, že je to také jednoduché?“ prehovoril Sensei.

„Na to, aby si sa mohol pustiť do techniky pustovníctva, musíš sa naučiť aspoň to základné – kontrolovať svoje myšlienky... Veď človek sa predsa nezavrel len tak do jaskyne v úplnej tme a modlil sa k Bohu. Najprv študoval špeciálnu techniku dýchania, potom umenie kontrolovať myšlienky a prevádzať ich do stabilného stavu agathodemonu, teda na pozitívne myšlienky. A až potom sa zatváral, a následne vykonával rad určitých meditácií, ktoré ho vyvádzali na zodpovedajúcu úroveň od jednoduchého k zložitému. A nakoniec človek vedome odchádzal do Nirvány, k Bohu, teda vymanil sa z reťaze reinkarnácií. Toto všetko nie je len tak. Hoci,“ Sensei pokrčil plecami a zamyslene povedal: „z hľadiska duchovna je to príliš ľahká a jednoduchá cesta, tak pre leñocho. Najjednoduchšie je odísť zo sveta ľudí a stať sa mníchom-pustovníkom. Iná vec je žiť vo svete a cez tvorenie dobra medzi ľuďmi odísť k Bohu. To je niečo! Je to zložitý, ale zato skutočne cenný.“ A znovu sa vrátil k téme rozprávania. „Ale technika uzavretia sa – to je veľmi stará technika, ktorá sa praktikovala už od nepamäti. Agapit o nej porozprával svojim učeníkom ako o tajnom poznaní. Ale neskôr bola táto technika stratená, pretože posledný, ktorý ju skutočne ovládal, jednoducho nenašiel hodného medzi ľuďmi, ktorému by bolo možné zveriť tieto znalosti.“

Mnohí, ktorí sa pokúšali napodobňovať Agapitových učeníkov, skúšali sa samostatne zatvárať do izolácie

bez toho, aby mali znalosti o tejto praktike. Výsledkom bolo, že buď jednoducho nevydržali izoláciu, alebo sa zbláznili. To je normálne. Veď ak sa človek nevie vyrovnávať so svojimi strachmi, negatívnymi myšlienkami, ak v ňom neustále dominuje kakodemon, teda negatívne myšlienky, potom sa to v izolácii mnohonásobne prehlbuje. Pre nepripraveného človeka vydržať izoláciu je prakticky nemožné.“

Nastalo krátke ticho.

„Takže z toho vychádza, že Nestor tak trochu zaklamal?“ opýtal sa Viktor.

„Písal to, čo mu prikázali nadriadení hodnostári. Nestor dostal za úlohu pripraviť knihu 'Životopis' Theodosia ku príležitosti kanonizácie. Skrátka vytvoríť obraz, ktorý sa bude uctievať. Teda aj písať o ňom bolo treba podľa toho, na patričnej úrovni. No a Nestor aj napísal. Trochu vzal zo skutočného života Theodosia a ostatnú jeho 'svätosť' doslova odpísal. Autor predsa nebol očitým svedkom reálnych udalostí. Keď Theodosij prišiel do jaskyne k Antonijovi v roku 1056, Nestor bol v tom čase ešte, ako sa hovorí, v plienkach. Práve preto aj dali Nestorovi za úlohu napísať túto prácu, pričom k nemu prideliť niektorých zo starých mníchov – Teodosiových nasledovníkov, ktorí zažili obdobie jeho opátstva, aby takpovediac pomohli, aby bol príbeh čo 'najpravdivejší'.“

„No, a potom ver 'histórii'!“ zasmial sa Žeňka.

„A čo by si chcel? Všetko nie je také jednoduché. Cirkev v tom čase potrebovala obraz života prvého svätého na Rusi. A tak si vybrali opáta Theodosia za 'zvláštnu zásluhu'. Vari si mali vziať Agapita?“ zasmial sa Sensei. „Potrebovali koho? Opáta. A tak sa Nestor vynasnažil. Vzal trochu z reálneho života Theodosia, čiastočne z detstva, mladosti a zo života v kláštore, a ostatné už podľa návodu 'otcov' doslovne odpísal z rôznych 'Životopisov' gréckych a palestínskych svätých. Na Rusi už vtedy existovali preklady aj starých

paterikov, aj asketicko-náučných traktátov a legiend zo života askétov. Zvlášť obľúbené a čítané boli životopisy gréckych svätcov, takých ako svätého Antonija, Theodora Studitu, Theodora Edesského, Jána Zlatoústeho. Menej známe, ale zato ucelené, boli životopisy palestínskych svätých zo VI. storočia, o ktorých písal Cyril Skifopolský. Sú to životopisy Jevfimija Veľkého, Sávu Posväteného, Jána Mlčanlivého, Theodosija Kinoviarchova. Skrátka, pri vytváraní nového obrazu bolo z čoho vyberať.

Nestorovi sa napríklad obzvlášť pozdávali životopisy svätého Jevfimija a Sávu. Preto obraz nového Theodosia sa veľmi podobal Sávovmu, pričom občas boli v texte použité doslovné citáty. Duchovné hrdinské skutky vypísal z východnej askézy, doplnil niektoré prvky zo životopisov svätých a hľa, tu máme obraz veľkého Theodosia, otca ruského mníšstva.

Hoci samotný Theodosij ani zďaleka nebol taký, ako ho prezentovali. Skutočne mal ťažké detstvo v bohatej rodine. V 13 rokoch mu zomrel otec. Matka ho neustále bila. Chlapcova psychika bola veľmi nevyrovnaná. Skrátka, bol to slaboch, ktorý sa snažil vyhovieť silnejším. A keď prišiel k Antonijovi do Kyjeva, keď opäť utiekol od svojej mamy, Antonij ho prijal na základe jeho duševnej skromnosti, dúfal, že ho prevychová. Vtedy už v jaskyni spolu s Antonijom žilo menšie spoločenstvo vrátane Agapita, ktorý Antonija varoval pred týmto 'tichučkým' chlapcom: 'Hada si hreješ na svojej hrudi'. Ale Antonij z ľútosti chlapca nechal u seba. Mimochodom, Nestor tento moment príchodu Theodosia k Antonijovi a jeho údajné odmietnutie prijať chlapca, zobrazil po svojom, od slova do slova to odpísal zo života svätého Sávu, čo v skutočnosti nemalo nič spoločného s realitou.

Hoci Theodosij aj bol v prítomnosti bratov tichý, v jeho vnútri to 'vrelo', ale zďaleka nie dobrými myšlienkami. Keďže Theodosij cítil, že ho Agapit prehliadol

skrz naskrz a vedel o jeho tajných úmysloch, snažil sa mu zbytočne nechodiť na oči. Aj neskôr mal celý život z Agapita vnútorný strach, pretože robil veci, ktoré nezodpovedali duchovnému životu.

Čo Antonijovi predpovedal Agapit o tomto chlapcovi, to sa aj stalo. Neskôr, keď sa k mníchom pripojil Varlaam, syn Jána, prvého bojara kniežaťa Izjaslava, vznikol kvôli tomu škandál s predstaviteľmi moci. A vtedy sa spomedzi všetkých bratov práve Theodosij, kvôli slabosti svojho ducha, stal Izjaslavovým informátorom. A neskôr Antonija podrazil nejednen raz. Nakoniec, keď Varlaam, ako prvý opát, prišiel k Izjaslavovi prosiť o pôdu, ktorá bola nad jaskyňami, Izjaslav súhlasil, že ju dá len pod podmienkou, že v čele ich konventu bude stáť jemu vyhovujúca duchovná osoba. Varlaamovi nezostávalo nič iné, ako súhlasiť. Ten istý rok Izjaslav preložil Varlaama (ktorého Antonij kedysi postavil do čela konventu, keď sa sám stal prostým mníchom) do Dimitrijevského kláštora, a na jeho miesto vymenoval 'svojho človeka' – Theodosia. Ale Nestor to všetko podal tak, akoby si samotný konvent zvolil Theodosia za svojho opáta za 'mníšske hrdinské skutky'.

„No presne, 'hrdinské skutky',“ uškrnul sa Volod'a. „U nás by mu za také 'hrdinské skutky' chrbát zmaľovali.“

„Od tej chvíle začalo v Pečerskom kláštore tiché rozdelenie,“ pokračoval Sensei. „Agapitovi nasledovníci sa snažili žiť duchovným životom. A Theodosij so svojimi nasledovníkmi, medzi ktorými vynikal Nikon, ktorého prijal medzi mníchov, a ku ktorému zahorel neobyčajnou láskou,“ usmial sa Sensei, „sa snažili využiť svoje postavenie pre vlastné obohatenie. Theodosij, ktorý dosiahol po čom túžil, neskôr natoľko rozšíril a posilnil svoju moc, že dokonca ani samotnému Izjaslavovi nebolo do smiechu.“

„Áno,“ zamyslene povedal Nikolaj Andrejevič. „Ak dáš takému človeku, akým bol Theodosij, moc, nič

dobré nečakaj. Neustála depresívna sklúčenosť v dospievaní často vedie k vážnym poruchám psychiky, k rôznym psychopatológiám. Taký dospievajúci sa zle adaptuje medzi vrstovníkmi, nezriedka stráca pocit reality v okolitom svete. A to zase vytvára pocit menejcennosti, vlastnej neschopnosti, zníženého sebahodnotenia a celý rad strachov. Takí ľudia sú spravidla uzavretí do seba, plachí a nesmelí. Ale akonáhle sa u nich objaví šanca reálnej moci nad ľuďmi, tu sa zrazu prejavuje celá škála ich psychických chorôb...“

Žeňka počúval, počúval úvahy psychoterapeuta, a potom povedal:

„Celkom, ako obraz Čikatila.“ Aj on bol na verejnosti tichučký a skromnučký.

„A čo myslíš, odkiaľ sa berú maniáci?“ povedal vážne psychoterapeut. „Rozvinutá megalománia robí s ľuďmi ešte aj horšie veci.“

„Presne tak,“ súhlasil s ním Sensei. „Theodosij slúžil hlavne uspokojeniu vlastnej megalománie. V duchovnej oblasti bol hrozne lenivý. Modlitby čítal, len aby sa predvádzal. Keď videl duchovnú prácu Agapita a jeho učeníkov, poučal iných mníchov, aby po nociach bdeli v modlitbách, ale sám v tom čase spal tak sladko, že ho večne ráno museli budiť. A neskôr to prezentovali ako tajomstvo jeho askézy. O takých, ako on, Ježiš hovoril: 'Uvávajú bremená ťažké a neznesiteľné, a nakladajú ich ľuďom na plecía, a sami nechcú ani prstom pohnúť.'“

Theodosija opísali v oslavných rečiach ako 'milovníka kníh a osvieteného človeka'. To už je úplný vtip, vzhľadom na jeho povrchné znalosti gramatiky. Zato ostatných rád poučoval na každom kroku, vyzdvihoval svoju osobu, aby sa mu klaňali až k nohám, ruky bozkávali, titulovali ho 'svätý otec'. Jeho neoddeliteľnou vnútornou vlastnosťou bolo, že sa prezentoval pred ľuďmi dobre že nie ako Pán Boh. Ale veď Ježiš hovoril: 'A otcom nenazývajte nikoho na zemi, lebo jeden je váš Otec, Ktorý je na nebesiach'.

Pritom rád poučal nielen svoje 'stádo', ale aj obyčajných svetských ľudí, staval sa do svetla prísneho a nezmeriteľného zástancu kresťanstva a vtíkal im do hlavy, že 'ten, kto velebí cudziu vieru, blíži sa k heréze'. Často pri tom opakoval Agapitove slová: 'Boh je jeden a jedna je viera v neho!' No kým Agapit rozprával učeníkom o jedinej vnútornej viere v Boha, ktorá je vlastná každej ľudskej bytosti, smerujúcej k Nemu, čomu vlastne učil aj Ježiš, tak Theodosij prekrúcal tieto slová z pozície náboženstva, egoizmu svojej Živočíšnej podstaty, vraj len moja viera je pravá, všetky ostatné sú nedôstojné. Zvlášť rád poučoval bohatých, keď u nich často prebýval na hostinách alebo na návštevách. Celkove si zaumienil, že jeho povinnosťou je poučovať kniežatá a ich povinnosťou je počúvať jeho kázania, teda chcel mať moc nad mocipánmi. O takýchto ľuďoch – 'farizejoch' sa hovorí už aj v Evanjeliu, ktorého kánony sa snažil hlásať Theodosij: 'A všetky svoje skutky robia tak, aby ich ľudia videli'; 'Rozširujú si svoje modlitebné remienky a predlžujú si strapce na šatách'; 'Tiež majú radi čestné miesta na hostinách a predné miesta v synagógach'; 'A pozdravy na verejných zhromaždeniach, a keď ich ľudia nazývajú: "Učiteľ! Učiteľ!"' No tiež sa tam hovorí: 'Vy sa ale nenazývajte učiteľmi, lebo jeden je váš Učiteľ – Kristus, veď vy všetci ste bratia. A nenazývajte sa duchovnými učiteľmi, lebo len jeden je váš Duchovný Učiteľ – Kristus'...'“

A tu Tatiana, ktorú zjavne najviac zaujali slová o jedinej viere, prehovorila:

„Nejako nemôžem pochopiť, aký je rozdiel medzi slovami Agapita a Theodosija o viere jedinej. Myslím, že Theodosij mal pravdu. Ako hovorila moja stará mama, musíme veriť len v kresťanstvo, pretože je to jediná viera, vedúca k Bohu.“

„Nuž vidíš, tvoja stará mama si to myslí preto, lebo sa narodila a vyrástla v kresťanskom prostredí. A stará mama niekoho iného, ktorá žije na Blízkom východe,

bude rozprávať svojej vnučke, že jediná pravá viera je islam. Čínska stará mama bude tvrdiť, že to je budhizmus, a tak ďalej. Ale všetko toto sú len vonkajšie podmienky, ktoré v konečnom dôsledku pri úplnom prechode človeka na pozitívnu vlnu, teda na dominanciu agathodemonu (a nie na pridržanie sa agresívneho fanatizmu kakodemonu), privádzajú človeka k jednému a tomu istému vnútornému výsledku. A človek často dokonca ani netuší o procesoch, ktoré v ňom prebiehajú. Len začína chápať, čo je to pravá viera v Boha a cítiť neobvyklý prívál duchovných síl. Teda všetci, ktorí naozaj veria v Boha, nech Ho nazývajú akokoľvek, nakoniec prichádzajú k rovnakým dverám a prekračujú rovnaký prah. Bolo povedané, že k Bohu vedie mnoho ciest, ale Brána je úzka.“

„No, ja napríklad akoby všetkému rozumiem,“ začal premýšľať Kosťa. „Ale ak mám byť úprimný, tak väčšinou je ťažké tomu všetkému uveriť... No tak trebárs to o tom Agapitovi, že v ňom prebýval samotný Duch Svätý. Ako vôbec vyzerá ten Duch Svätý? A naozaj to bolo pre Rus také dôležité? A prečo som o tom dodnes nikde nepočul a ani nečítal? Prečo sa nám dochovali len tie príbehy, ktoré, ako hovoríte, sú v mnohom prekrútené? Komu teda máme vôbec veriť? A ak je Boh, tak prečo dopúšťa, že sa svätým posmievali, Krista ukrižovali, pravdu o Agapitovi skrývali...“

Sensei unavene vzdychol a pokojne odpovedal:

„Nesnaž sa pochopiť skutky Božie, ktoré sú v mnohom pred ľuďmi skryté. Je to rovnaké, ako keby sa mravec pokúšal prehltnúť slona. Ľudský mozog je veľmi obmedzený. Človek nerozumie elementárnym veciam: akým spôsobom počuje, ako vidí, ako premýšľa, ako žije a kto on vôbec v skutočnosti je. Dokonca väčšinou ani nevie, čo je to smrť. A to už nehovorím o tom, že svojím obmedzeným rozumom nemôže pochopiť, čo je to nekonečnosť Vesmíru. Jediné, čo človek môže, to je veriť alebo neveriť.“

„Nie, no ako to, veriť alebo neveriť?“ namietol Kostík, ktorý dostal chuť hádať sa. „Pre každú vieru sú potrebné dôkazy, vrátane viery v Boha!“

„Hovoriš dôkazy?!“ Senseiov hlas sa úplne zmenil. „Choď k zrkadlu a pozorne sa na seba pozri. A ak veriš, že si náhodné spojenie aminokyselín, ktoré v konečnom dôsledku viedlo k mutácii opice, vďaka ktorej sa stala rozumnou, tak načo potrebuješ hľadať Boha? Choď na trh, kúp si banán a užívaj si život! Ale ak s tým nesúhlasíš a veriš, že si zázračné Božie stvorenie, tak ako môžeš žiadať od Boha dôkazy o Jeho existencii?! Kto si ty a kto je Boh?“

Sensei hovoril s takou silou v pohľade a hlase, až sa Kostík mimovoľne zháčil, celý sa akosi schúlil a rýchlo sklopil zrak. Zdalo sa, že by sa hneď najradšej prepadol pod zem. Nastala krátka pauza.

„No áno,“ prerušil ticho Nikolaj Andrejevič. „Zdá sa, že Theodosij slúžil Cisárovi a Agapit Bohu.“

„Presne tak,“ odpovedal Sensei znovu pokojným známym hlasom. „A vtedy došlo v Lavre k rozdeleniu. Niektorí mnísi konali pravé duchovné hrdinské činy, vrátane podstupovania izolácie, zatiaľ čo iní si užívali svojvôľu, neviazanosť, egoizmus a mamonárstvo, oberaním ľudí a zarábaním peňazí za ukazovanie miesta, kde vykonávali hrdinské duchovné činy praví mnísi, idúci k Bohu... Celkove, tak ako je to obvykle u ľudí: skrz-naskrz pošpinili také sväté miesto svojou chamtivosťou, prekrútili všetko, urobili zmätok. Ale veď všetko mohlo byť inak. Veď samotný Duch Svätý si tu vytvoril svoje Obydlie. Ach, ľudia, ľudia...“ Sensei sa na chvíľu odmlčal, a potom zamyslene povedal:

„Takže Agapit veľmi silno ovplyvnil Rus a nielen... A napriek tomu, že tento vplyv mal nepriamy charakter, zmenilo to budúcnosť sveta. Hoci to vo všeobecnosti nebolo súčasťou vtedajšej úlohy Agapita ako Bódhi-sattvu, bola to skôr jeho vlastná iniciatíva. No, jedným slovom, bódha je bódha.“

Agapit vytvoril duchovný príbytok, kde po dobu jeho existencie nikto a nikdy nespočítal, koľko ľudí sa uzdravilo zo smrteľných chorôb, a chvála Bohu, uzdravenia pokračujú doteraz. To však nie je dôležité. Hlavné je to, že mnohí tam nadobudli duchovné zdravie, čo je oveľa dôležitejšie, ako to fyzické. Celkovo, vďaka Agapitovi a jeho pozostatkom, v ktorých sa zachovala uzdravujúca sila Ducha Svätého, sa Kyjevsko-pečerský kláštor preslávil na celé storočia.

Vezmime si trebárs súčasnosť. Mnohí ľudia z rôznych krajín sveta, patriaci k rôznym reliégiám, a dokonca aj tí, ktorí sa považujú za 'ateistov', sa počas návštevy Pečerských jaskýň, kde sú uložené pozostatky svätých, najdlhšie zdržiavajú práve pri Agapitových pozostatkoch. Prečo? Pretože človek intuitívne cíti skutočnú Svätosť, veď dušu neoklameš. No keby ľudia vedeli, že majú možnosť nielen žiadať o uzdravenie tiel, ale čo je oveľa dôležitejšie, prosiť o spásu svojej duše, najmä počas dní, kedy prebýva Duch Svätý v Agapitových relikviách, ktoré sa každý rok začínajú od 25. februára a trvajú celý týždeň, pre ich duše by to bolo neporovnateľne užitočnejšie. **Pretože niet v tých dňoch na Zemi posvätniejšieho miesta, kde môže ktorýkoľvek človek, bez ohľadu na svoje vierovyznanie, byť tak blízko so svojou prosbou pred Sluchom Hospodinovým. A takú šancu má každý človek, ktorú môže využiť počas siedmich dní v roku. Veď ďalší rok pre neho nemusí nastať. Krátke sú dni ľudské na križovatke časov. Žalostné sú ich činy pred tvárou Hospodina. Každý ľudský okamžik je už na miske váh. A niet pre duše dôležitejšej starosti, ako je túžba dosiahnuť spasenie. Nie vo viere vonkajšej, ale vo viere vnútornej je kľúč k Bráne. Len slepec zaslepený prachom ho neuvidí.**

Človek môže dať Bohu iba svoju vieru a úprimnú modlitbu. Nič viac Bohu dať nemôže. Pretože všetko,

čo obklopuje človeka, je dielom Božím. A nie je vhodné dávať Pánovi darom to, čo jeho je. Veď Boh, okrem Lásky a Viery nič od človeka nepotrebuje! Čo môže dať malé dieťa svojmu Rodičovi, aby potešilo srdce Jeho? Jedine svoju Lásku a Úctu.“

Sensei zmĺkol a zadíval sa do ohňa. A potom zamyslene prehovoril. Zdalo sa, že hovoril súčasne všetkým a každému zvlášť.

„Pokým žiješ, človeče, máš šancu vyprosiť si večnosť v láske Božej pre svoju dušu. A kým máš túto ŠANCU, choď k Agapitovi na svätý týždeň a modli sa pred Duchom Svätým len za svoju dušu. Lebo telo tvoje je po-minuteľné, je to prach. A všetky starosti pozemské – sú prázdne. No pamätaj, človeče, že to, čo sľubuješ pred Bohom, musíš tiež splniť! Pretože On, ako každý rodič, nestrpí lož, odpúšťa, no potom už nedôveruje...“

Sensei odtrhol pohľad od tlejúceho ohňa a pozorne sa na nás pozrel. Jeho oči vyžarovali akúsi neobyčajnú silu a čistotu. A odrazu povedal:

„Odhodlaj sa človeče, skutočne ti hovorím, rovnako, ako ti nie je dané vyhnúť sa smrti, tak ti nie je dané vyhnúť sa Božiemu Súdu.“

Nastalo ticho, ktoré sa nikto neodvážil narušiť. Začínalo svitať. Kdesi melodicky zaspieval vtáčik. Sensei, hľadiac k moru, sťažka vzdychol a unavene prehovoril:

„No dobre, mládež, unavil som vás mojím rozprávaním. Už ste dávno mali oddychovať...“

Všetci sa rozišli spať. Na brehu mora zostal len Sensei, sediaci pri dohasínajúcom ohni. Jeho zamyslený pohľad smeroval na Východ, kde prvé lúče svetla prerážali cestu Slnku, náhlivo strhávajúc temnotu nočného neba.

Výroky Senseia

1. Ak budeš zhovievavý ku zlu, potom si ani ne-
všimneš, ako sa staneš ľahostajným k dobru. Avšak
keď trestáš zlo, musíš sa vedieť včas zastaviť. Len
tak sa dokážeš vyhnúť nebezpečenstvu, ktoré sa
ukrýva v tvojom vnútri. Ten, kto víťazí, sa nechváli,
nepoužíva násilie, nejasá. On víťazí... a v prvom rade
sám nad sebou. Takže, pri trestaní zla, treba pamä-
tať na dobro.

2. Ľudia chcú vyzerat' dôstojne nie pred Bohom,
nie pred vlastným Svedomím, ale pred inými ľuďmi.
A celá príčina tohto zla sa skrýva v ľudskej túžbe.
Veď človek si cení len to, čo chce vidieť pre seba cen-
ným. Ale to, čo nechce vidieť pre seba cenným, to
preňho nemá žiadny význam. Závisť, nenávisť a za-
trpkunosť nevyrastajú z vonkajšieho podnetu, ale
z vnútornej pýchy.

3. Celý svet pracuje na tom, aby vyvolal v človeku,
pokiaľ možno čo najviac túžob získať čokoľvek, čo mu
zdanlivo chýba k úplnému šťastiu. Celý svet obcho-
duje s ilúziami. Je utkaný zo lži a jeho nitky sú upev-
nené na závisť. Ľudia sami vytvárajú ilúziu, živia
ju svojimi nečistými myšlienkami, a sami žijú v tejto
ilúzii a považujú ju za skutočnú realitu.

4. *Nech by mal človek na Zemi akúkoľvek moc, nikdy mu neprinesie uspokojenie, pretože aj tak zostane otrokom svojich želaní. Ale skutočná moc je moc nad sebou samým.*

5. *Je hlúpe dávať hladnému rybu, pretože ju zje, a opäť bude hladný. Oveľa múdrejšie je dať mu udicu a naučiť ho chytať ryby.*

6. *Kým v duši žije láska, odlúčenie je nemožné. Vedť to hlavné ty vieš, že ľúbiš toho človeka. Ako ho môžeš stratiť, ak je tvojej duši naozaj drahý, ak Spomienky a Láska k nemu naďalej žijú v tebe samotnom...*

7. *Človek je dočasný. Smrť ukončuje starobu a muky tým, že oslobodzuje od ťarchy bytia. Pre milujúce duše je to odmena. Vedť vo svojej podstate sa inými nestávame len kvôli tomu, že umierame...*

8. *Žiadny človek v podstate nežije svoj skutočný život. Vyberá si taký obraz, ktorý sa mu páči, a hrá rolu, pričom spravidla nie jednu. A natoľko sa do nej vžije, že si myslí, že je to v podstate jeho skutočný život. Človek, ako každý herec, sa neuspokojuje so svojou rolou a sníva o druhej role, v ktorej sa vidí ako dôležitejší. Ale nech by človek dosiahol čokoľvek, zdá sa mu, že hlavnú rolu vo svojom živote zatiaľ ešte nezahral. A celý čas zotrváva v túžbach a zabáva sa týmito rozprávkami.*

9. *No nie je jednoduchšie prestať snívať a zvoliť si v živote rolu hodnú mena Človek? A byť tým, kým máš byť. Aby si, keď budeš zaspávať, bol spokojný, že tvoje svedomie je čisté. Aby si sa, keď budeš umierať, nehanbil za svoje myšlienky a činy. A aby, keď budeš už stáť pred Bohom, ako hovoria kresťania, pred Božím Súdom, aby si mal čo povedať. Aby tvoj košík s dobrými skutkami bol plný a ten so zlými skutkami prázdny. Toto znamená byť Človekom. Lebo život je príliš krátky.*

A je človeku daný na to, aby dokázal Bohu, že je hodný mena Človek.

10. Staň sa sám sebou, svojou Podstatou. Život a smrť sú ako jeden prúd. V prúde sa pohybuje Podstata. V pohybe získava to, čo nikdy nepominie. Nikto nemôže skutočne posúdiť búrlivý prúd, ak nevstúpi do jeho vôd, lebo to je budúcnosť. Nikto nemôže vstúpiť do jednej a tej istej rieky dvakrát, lebo to je minulosť. Je len pohyb prúdu, lebo práve to je prítomnosť. Každá voda skôr či neskôr dosiahne svoj prameň a stane sa ním, navrátiac sa k prvotnej čistote.

11. Odev, to je len čiastočka procesu tvorenia a ničenia. Nie je nič hlúpejšie, ako uspokojovať rozmary svojho odevu. Veď to, čo je jeho podstatou, ťa uzatvára v hraniciach svojho úzkeho priestoru, a tým ťa vzdďľuje od sveta a ponára ťa do pochybností a strachov, vyvolaných týmto odcudzením. Tento odev ťa núti, aby si existoval kvôli jeho formám a vonkajším ilúziám, ktorých vzhľad vytvára pre ostatných, čím ťa vťahuje do toho, aby si sa oň stále viac a viac staral. Veď každá forma má svoje pravidlá. A pravidlá, tie sú len súhrnom kontrastov.

Tvoj odev má hranice. Opotrebováva sa. Veď ty ho nemusíš nosiť. Ale keď obnosiš jedno oblečenie, obliekaš si ďalšie. Avšak, ak nezbúraš hranice, potom hnať sa za nekonečným je zhubné.

12. Je nezmyselné behať za mŕtvym, suchým trnám, pretože v ňom niet život. Mŕtve sa nemá čím prejaviť, okrem svojich trňov. Mŕtve chráni mŕtve. Mŕtve sa nepremení na živé kvôli tomu, že existuje život, a živé sa nestane mŕtvym kvôli tomu, že existuje smrť. Aj smrť, aj život od niečoho závisia, existuje niečo, čo ich spája.

13. Je hlúpe ospevovať toho, kto v tebe vidí len budúcu potravu. Zlákala ťa výška letu vtáka. A ty si ho nasledoval,

mysliac na svoj prospech. Ale túžby letiaceho vtáka boli iné. Hoci sa vznáša vysoko nad púšťou, živí sa jej obeťami. Vták, ktorý sa živí mršinou, sa netrápi premenou svojej „potravu“. Pretože jej podstatou je hniloba. Oklamal si sám seba. Uvidel si realitu a tvoje ilúzie sa rozplynuli. No tvoja realita je tiež ilúzia. Veľký vták bol len tieňom pred podstatou vecí. Veď veci majú tú vlastnosť, že sa rodia v Beztvarom a vracajú sa k Nízkemu.

14. Ten, kto sa spolieha na vonkajšie, ten môže len predpokladať. Ten, kto sa spolieha na vnútorné, má spoľahlivé znalosti. Telo je popol. Jeho podstatou je prach. Mohol si získať Múdrost' večnosti. Stačilo, aby si urobil krok. No strach zo smrti popola bol silnejší. Popol utiekol. Ty si zostal v smútku, pretože Duch vždy tiahne k večnosti. Múdrost' večnosti nemožno pochopiť cez moc popola, lebo tá ju zmení na hlúposť. Utiect' od strachu neznamená spasiť sa. Zabiť strach v sebe znamená získať dokonalosť. A dokonalosť umožňuje urobiť krok na hranicu. Lebo iba na hranici si uvedomíš prameň Múdrosti.

15. Prízrak, ktorý sa podobá na Múdrost', sa len zdá byť Múdrostou. Prázdny zhon je začiatkom nepokoja. Ten, kto chce vyzeráť ako Mudrc, aby sa pochválil pred ostatnými, ten sa smutne zmieta v samote, snívajúc o sláve. No jeho podstatou je prázdnota v obale Ega. Keď znalosť prichádza od neznalosti, vtedy otázkam niet konca.

16. Nebo a slnko uskutočňujú premeny. Ony sú schopné pretvárať tak, aby všetko živé smerovalo k svojej podstate. Nebo a slnko znásobujú plné a ničia prázdne. Púšť uskutočňuje pohyb v pokoji. Je mŕtva, ale je schopná vytvárať preludy, aby živé zvädzala svojimi ilúziami. Púšť ničí plné a plní prázdne. Zrnká piesku hromadne nasledujú pohyb piesku, preto živly určujú ich smer.

17. Prišiel si tam, kde ti od narodenia bolo dané prísť. Vyrástol si v tom, čo bolo vhodné pre tvoju podstatu. Dosiahol si zrelosť v tom, čo sa stalo tvojím osudom. A odídeš tam, kam ti smrťou bude dané. Smrť je len začiatkom života. Život je iba nasledovníkom Smrti. Príchod života nie je možné odmietnuť. Odchod z neho nie je možné zastaviť.

18. Cudzia stopa sa nepodobá vlastnej. Stopy sa objavujú tam, kde ich zanechávajú. Ale ony samy nie sú tým, kto ich zanecháva. Lebo po cudzích stopách si sa hnal za vonkajšími obrazmi, a pritom si nepoznal ich vnútornú podstatu. No každý si vytvára takú cestu, ktorá zodpovedá jeho skutočným túžbam. Púšť časom zahradí všetky stopy svojim pieskom, aby nový Pútnik neopakoval chyby predchádzajúceho. A to je dôvod, prečo je dôležitá vlastná skúsenosť. Aby si sa stal Človekom, musíš si vytvoriť svoju vlastnú cestu.

19. Stopa človeka zaberá malé miesto v nekonečnej Púšti. Avšak môže stúpať tam, kde ešte nikto neprechádzal. A keď človek stúpa tam, kde ešte nikto neprechádzal, tak je schopný odísť ďaleko a získať viac. Poznanie jeho rozumu je nevelké, no človek, ktorý sa zveruje Neznámu, je schopný dôjsť k Tomu, Ktorý ho stvoril.

20. Možno Ho pocítiť, ale nie vyjadriť. Možno dôjsť k Nemu, ale nie Mu porozumieť. Možno Ho Lúbiť, ale nie objať. Možno Ho pochopiť v Začiatku, ale nie poznať do Konca. Lebo On je Ten, Kto stvoril všetko. Lebo On je Ten, kto Tvorí svojou Vôľou.

21. Zlato je smetie pre dušu a pokušenie pre myseľ. Je to špina, po ktorej prahnú mnohí, ale ktorá je v skutočnosti prízračnou ilúziou. Skutočná hodnota je skrytá v úprimnej modlitbe za svoju dušu. Nie o sýtosť svojho brucha a zdravie tela sa treba starať.

Lebo nech sa akokoľvek veľmi naješ, skôr či neskôr aj tak vyhladneš. A nech by si bol akokoľvek zdravý, skôr či neskôr tvoje telo aj tak zomrie. Duša, tá je večná. A len ona je hodná skutočnej starostlivosti.

22. Nie je vhodné znepokojovať Pána s ničím iným, ako spásou duše svojej. Nie o telo proste, nie o zdravie, nie o brucho svoje sa starajte – to všetko je len prach, nenásytný vo svojich túžbach. Lebo niet dôstojnejšej prosby, ako je prosba o spásu duše svojej.

23. Nie je nič nemožné pre dušu plnú túžby.

24. Krátke sú dni ľudské na križovatke časov. Žalostné sú ich činy pred tvárou Hospodina. Každý ľudský okamžik je už na miske váh. A niet pre duše dôležitejšej starosti, ako je túžba dosiahnuť spasenie. Nie vo viere vonkajšej, ale vo viere vnútornej je kľúč k Bráne. Len slepec zaslepený prachom ho neuvidí.

25. Odhodlaj sa človeče, skutočne ti hovorím, rovnako, ako ti nie je dané vyhnúť sa smrti, tak ti nie je dané vyhnúť sa Božiemu Súdu.

Kniha AllatRa

Je to živá encyklopédia prapôvodných duchovných znalostí o svete, spoločnosti a človeku.

Nielenže s každým hovorí o jeho osobných problémoch, ale zároveň dáva odpovede na najvnútornejšie skryté otázky, ktoré si človek nesie v sebe, o ktorých sa neodváži povedať ani najbližším ľuďom. Kniha

AllatRa prenáša človeka do uchvacujúceho stavu celostného poznávania Pravdy a uspokojuje jeho túžbu po hľadaní zmyslu života naplnením zo životodarného Prameňa.

Je zdrojom prapôvodných Znalostí potrebných pre duchovné prebudenie a kardinálnu transformáciu ako človeka, tak aj celého ľudstva.

Duša — to najcennejšie v človeku	Čo spája všetky náboženstvá?
Sekcia veda	Pracovné znaky
Význam duchovného rozvoja človeka	Posvätné symboly ikon
Zmysel ľudského života	Usporiadanie vesmíru
Viacrozmerná konštrukcia človeka	Čo je to systém živočíšneho rozumu?
Starodávne duchovné praktiky a meditácie	Čo sa skrýva za super schopnosťami?
Atypické správanie dieťaťa	Dialóg s Bohom
Spoločnosť a človek	Posvätný Grál
Čo sa deje po fyzickej smrti?	Starodávne podobenstvá

Kniha je bezplatne dostupná na stránkách: allatra.tv/sk

ZMENA KLÍMY

ZAČIATOK VEĽKÉHO NEŠŤASTIA

*Účastníci relácie: Igor Michajlovič Danilov, Igor
Vladimírovič Naumec, Žanna, Tatiana.*

Čo možno očakávať od tohto desaťročia? Aká bude naša budúcnosť? Na planéte už teraz prebiehajú nezvratné procesy. Svetová tlač je plná správ a oficiálnych vyhlásení o globálnej zmene klímy. „Klimatický chaos“, „klimatické anomálie“, „nepredvídateľné správanie sa klímy“, „ku klimatickým kataklizmám a katastrofám už dochádza každý týždeň“.

Blížia sa vážne kataklizmy. Prečo už dnes mizne voda na planéte, keď sa masovo topia ľadovce, a k čomu to bude viesť? Ako tieto katastrofické javy na planéte ovplyvnia životy ľudí, ľudskú spoločnosť ako celok? Čo musíme všetci spoločne robiť dnes, aby zajtra nebolo neskoro?

**BUDÚCNOSŤ ZÁVISÍ OD OSOBNÉHO
ROZHODNUTIA KAŽDÉHO Z NÁS!**

▶ <https://allatra.tv/sk/video/zmena-klimy-zaciatok-velkeho-nestastia>

Celú konferenciu si môžete pozrieť na stránkach

creativesociety.com/sk

7.mája 2022 sa uskutočnilo medzinárodné online fórum „**GLOBÁLNA KRÍZA. SME ĽUDIA CHCEME ŽIŤ**“ organizované z iniciatívy ľudí celého sveta. Toto fórum bolo vysielané v priamom prenose, prekladané simultánne do 100 jazykov.

CIEĽ FÓRA :

- **pravdivo a objektívne informovať** ľudstvo o rastúcom nebezpečenstve klimatickej a ekologickej katastrofy;
- **zobraziť skutočný rozsah** početných kríz spotrebiteľského formátu spoločnosti;
- **zvážiť praktické riešenia** na prekonanie všetkých kríz vybudovaním Tvorivej spoločnosti.

KLÚČOVÉ TÉMY FÓRA:

- Klíma. Spoločný nepriateľ celého ľudstva.
- Rekordné tempo narastania klimatických katakliziem.
Prečo svetové médiá mlčia o rozsahu hrozieb?
- Novodobé kolaborantstvo.
Kto hrá na strane spoločného nepriateľa ľudstva?
- Skutočná príčina globálnej zmeny klímy.
Kto a prečo skrýva pred ľuďmi pravdu?
- Vplyv astronomických procesov a ich cyklickosti na klímu.
- Klimatické katastrofy očami očitých svedkov.
- Utečenci. Prečo sa to týka každého?

creativesociety.com/sk • info@creativesociety.com

- Eskalácia násilia v spoločnosti.
- Otroctvo a obchodovanie s ľuďmi.
- Kritická ekologická situácia v podmienkach narastajúcich katakliziem ako hrozba zničenia planéty.
- Hrozba hladu a nedostatku pitnej vody na planéte.
- Úverové otroctvo. Problémy a riešenia.
- Aký vplyv má zmena klímy a zhoršujúca sa ekologická situácia na ľudské zdravie?
- K akým ekologickým následkom priviedlo bezstarostné spotrebiteľské konanie človeka?
- Nepripravenosť záchranných služieb na globálne katastrofy.
- Prečo je v spotrebiteľskej spoločnosti nemožné využívať inovatívne technológie v prospech všetkých ľudí?
- Naliehavá potreba mobilizácie a zjednotenia všetkých síl ľudstva.
- Praktické riešenie všetkých kríz vybudovaním Tvorivej spoločnosti.

Spoločne môžeme informovať ľudstvo o skutočných problémoch, aby sme zastavili hroziacu katastrofu. Teraz je čas vzácny ako nikdy doteraz. **Musíme konať dnes, práve teraz, aby sme všetci mali zajtrajšok.**

Obraciam sa na teba! Ak si človek, ak si hrdina a si pripravený konať v mene života celého ľudstva, informuj každého, koho môžeš o tom, že prežitie nás všetkých a našej planéty závisí od každého z nás. Buď v radoch hrdinov – tých, ktorí sú teraz v prvej línii! Toto je naša spoločná vec!

Každý z nás je zodpovedný za to, aká budúcnosť nastane pre ľudstvo. Všetci spolu vytvárame našu realitu. Svet sa sám od seba dobrým nestane. Treba ho vytvoriť, a to je možné len spoločnými silami.

.....

1. vydanie, 2022

Sadzbú zhotovilo Vydavateľstvo Biely Lotos s.r.o.

Vytlačila Tlačiareň Tisk SPRINT s.r.o.

Vestecká 541, 252 42 Vestec

Slovenské vydanie © Biely lotos s.r.o.

Obálka © Vydavateľstvo Lotos

Kontaktná adresa: Vydavateľstvo Biely Lotos s.r.o.

tel: +421 905 216 325

info@bielylotos.sk

www.bielylotos.sk

ISBN 978-80-973880-7-2

9 788097 388072